

Bibliothèque numérique

medic@

**De Graaf, Regnier. Regneri de Graaf
De mulierum organis generationi
inservientibus tractatus novus :
demonstrans tam homines & animalia
caetera omnia, quae vivipara dicuntur,
haud minus quàm ovipara ab ovo
originem ducere : ad Cosmum III,
magnum Etruriae ducem**

*Lugduni Batav[orum] : Ex officina Hackiana, 1672.
Cote : 34292*

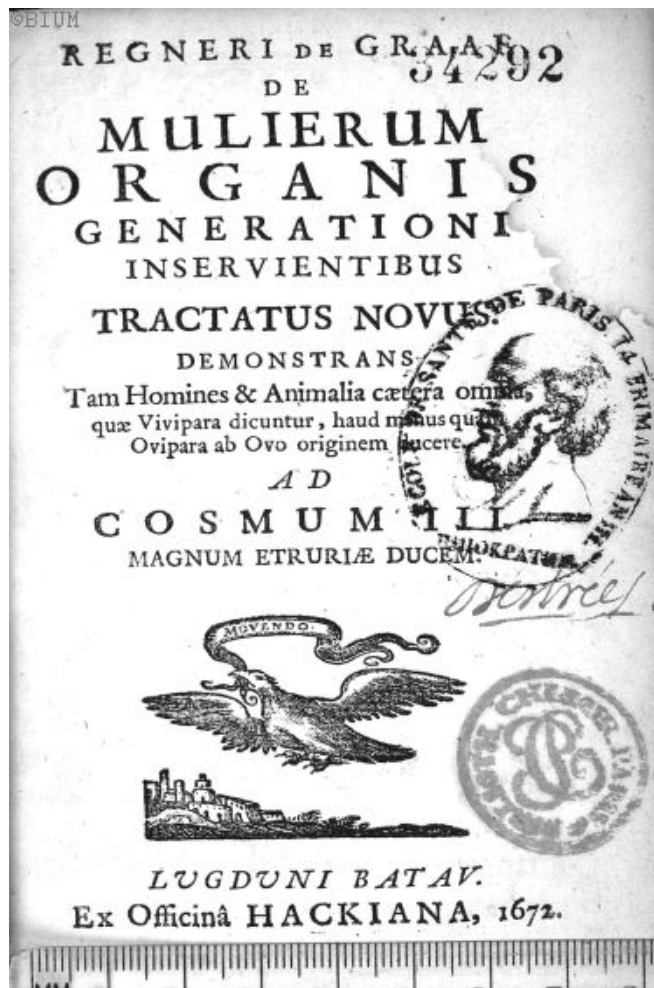

(c) Bibliothèque interuniversitaire de médecine (Paris)
Adresse permanente : <http://www.bium.univ-paris5.fr/hist/med/medica/cote?34292>

SERENISSIMO
 COSMO III.
 MAGNO
 ETRURIÆ
 DUCI.

SERENISSIME
 MAGNE DUX,

E Vit is familiæ Medi-
 ceæ & est semper in
 studia liberalia tantus
 favor ac beneficentia
 * 3 in-

DEDICATIO.

inexhausta, ut propterea omni
ævo totus literatorum chorus
sefe debitores lubentissimè sint
professi. Adeoque jam pluri-
bus sæculis nihil fere ingenia
aut pepererunt præclari, aut
eruerunt abstrusi, quod non
ad aliquem Generis Vestri He-
roëm, grati animi significandi
ergo, deferendum putârint.
Atque, ne ab ultima antiqui-
tate repetitam majorum glo-
riam commemorem *Lauren-*
tii, veterisque *Cosmi*; qui e-
ruditorum linguis ac doctri-
næ monumentis nunquam in-
termorituris certatim sua quis-
que ætate fuerunt concelebra-
ti; ad tempora memoriæ no-
stræ

stræ propiora oratio mea se
convertet. *Galileus Galileus* vir
sublimis ingenii, Florentiæ
Tuæ æternum decus, Hetrurię
Magno Duci *Cosmo Secundo*
milit *Sidereum Nuntium*, tot
miraculorum proditorem, &
adportare jussit incomparabile
munus, insertum Cœlo Mediceæ
nomen gentis, quod per
pete honore & cursu, proxi
ma Jovis folio, mortalium ne
mini ante visa quatuor astra
signarent. At ille quidem Ve
ster, Vestra sub ditione, Vobis,
quod ipse gratus confitetur,
multiplici beneficio devinctus,
singularitèr ita facere debuisse
queat videri; nisi, ut antea
dixi,

DEDICATIO.

dixi, iisdem vinculis omnes, etiam exteros ac longè positos, innexos teneretis & constrictos. Itaque in vicina nobis Belgica *Florentius Langrenus*, rerum cœlestium scientiâ præcellens, cum & is novi aliquid moliretur, plenior orbis Lunaris, quod nondum tunc alter, descriptionem aggressus, edito schemate Selenographo telluris cujusdam instar in varia regna & tetrarchias diviso, fas non esse existimavit præterire Mediceos, convenientemque illis est elargitus sedem in terra quam Honoris appellavit. Et nuper in hoc Batavorum solo industriæ felix

Chri-

DEDICATIO.

Christianus Flugenius nulli id
usque temporis observatum
comitem Saturni, ipsumque
planetam lucido circumdatum
annulo, ac velut coronâ redi-
mitum primus ingeniosè de-
monstrans, istâ quoque do-
nandum Mediceum elegit He-
roëm Eminentissimum & Se-
renissimum Principem Leo-
poldum. Ego denique, licèt
non quemadmodùm illi fece-
runt, æthera supposuerim in-
genio meo, distantia sidera
oculis admoverim, aut in sce-
nam protraxerim quod cœle-
stis theatri cortina, terricola-
rum visui tot per annos nega-
tum, cœrulea post aulæa suis
in

* 5

in adytis occultum servat, tamen & ipse Naturæ peplum revelare ausus, ac patefacere nativitatæ nostræ primordia omnemque humani opificii officinam & apparatus cistis plus quam Eleusiniis delitescentem; in professione artis meæ publico daturus aliquid hætenus irreperitum, quoniam potius manifestis tot exemplis provocatus irem, nisi ad Te, familiæ columen, magnificentiæ & virtutum avitarum ex asse heredem, Ô S E R E N I S S I M E ? quem supplex precor, ut patiaris (& indulgentèr patieris) isto nunc me titulo & nomine solo
uti,

DEDICATIO.

uti, quo unicè mihi utendum suadet omen, quod in nomine latet. Quantulumcumque sit enim quod representare neque piget, neque pertimesco, haud aliter ipsum quàm lætis oculis & innubilâ fronte spectatum iri, ejusdem illius, quem unicum posui modò, tituli & digni nominis benignum omen me sperare compellit; futurumque ut recipiatur clementer, quicquid ego audeo offerre confidenter; quamquam longe mavelit in Augustæ SERENITATIS Tuæ clementia, quam in sua confiden-

DEDICATIO.

dentia non vanæ spei præsi-
dium collocare

DEVOTUS

Nomini Splendorique

Mediceo

Delphis Batav.
idib. Februar.
clō Io c lxxii.

REGNERUS DE GRAEF.

Ad

LECTOREM.

Accipe, Lector benevole,
Tractatum hunc ante
quadriennium, dum
Virorum Organa Ge-
nerationi inservientia conscribe-
rem, Tibi promissum: in quo non
veterum tantum sed & recentio-
rum quoque circa Partes Genita-
les opinionem, novis figuris illu-
stratam, reperies; quas anno præ-
terito unà cum Clarissimo Profes-
sore Sylvio, in nosocomio Leiden-
si, cum cadavere à nobis præparato
contulimus; cui cum accuratissimè
corresponderent, placuit Cl. Viro
figuras illas, dum partes genitales
ostenderet, omnibus spectandas ex-
hibere: ut singuli de illarum ex-
actitudine judicare possent.

Præterea Generationis histo-
riam novis fundamentis super-
structam exhibet: statuit enim
om-

Hist. an.
l. 7. c. 7.
Degener.
animal.
exercit.
LXX.

omnia omnino animalia adeoque hominem ipsum non ex Ovo in Utero à semine, (ut Aristoteles) aut ejus virtute, (uti Harveus insinuare videtur) efformato, sed ex Ovo ante coitum in mulierum Testibus existente originem sumere: quod, quia primâ facie paradoxum videtur, ita quoque risum excitabit multis, & tamquam falsum rejicietur ab iis, qui nil nisi quod ipsi sentiunt rectum putant: at mirari desinent nec risum edent, nisi levitatis ac stultitiæ insimulari velint, donec perlectis verbis, rationibus & experimentis librat, rem ita contingere posse didicerint: quod ut felicius eveniat, observandum, primo, omnia animalia vivipara dicta, non minus quam ovipara Ovaria plurimis ovis scatentia in se continere. Secundo, Ova illa eâdem ratione fecundari, & ad uterum pertingere, ut in avibus: quemadmodum plusquam probabile apparebit iis, qui
pe-

penitiùs oviparorum partes geni-
tales examinaverint; nam ut ovi-
ductus extremitas in membrano-
sam expansionem terminatur in a-
vibus, ita quoque tubæ Fallopia-
næ terminantur in quadrupedibus: ^{Tabul. XVII. HIL. Tab. xv. & xx. FF.}
& ut oviductus allabentia è calici-
bus vitella in avibus excipit, ita
quoque tubarum expansio in qua-
drupedibus è folliculis expulsa ova
recipit. Quæ ut clariora evadant,
notari debet, Ova è testibus expelli,
quoties masculino semine irradiata,
brevi post coitum fœcundum inter
eorum tunicas glandulosa quædam
substantia excrescit, quæ ovum
tam diu comprimit, donec per pa-
pillam in extrema folliculi super-
ficie conspicuam erumpat: idque
vel citius vel tardius prout ani-
malia longiori aut breviori tempore
uterum gerunt. Ova hâc ratione
è testibus propulsa necessario in ab-
dominis cavum deciderent, nisi
Tubæ Fallopianæ inexplicabili, aſt
viſibili tamen modo ova illa exci-
perent,

perent, & ad uterum deducerent :
visibili inquam, quandoquidem li-
lud sepius conspeximus, cuius rei
Testes citarem plurimos nisi sola
autopsia, quâ idem indies demon-
strare possum, sufficeret. Quales
autem mutationes Ova illa in ute-
ro de die in diem subeunt, paucis
adjunxi; quæ omnia cum etiam in
Vaccis, Ovibus & aliis animalibus
copiose à me dissectis observentur,
quis non admittet, in mulieribus,
quæ etiam Ova in Testibus & tubas
utero annexas ut bruta animalia
obtinent, generationem eadem ra-
tione contingere: eoque facilius,
cum videamus varia animalia re-
periri quæ tum ova tum fœtus in-
tra se pariunt, unde tum ovipara
tum vivipara censentur, qualia
sunt, referente Fabricio ab Aqua-
pendente inter pisces quæ ab Ari-
stotele cartilaginea appellantur,
Squatina, Raia, Canis seu Galeus
piscis, vulgo Venetiis Asiarius di-
ctus & inter serpentes Vipera.

Ne

De for-
mato fe-
tu cap.
III.

Nec tamen sibi imaginentur in mulieribus & quadrupedibus Ova duriori cortice obvolvi, quandoquidem illa non sit de essentia ovi, & plura reperiantur ova quæ duriori cortice destituuntur quam quæ illâ investiantur; quemadmodum serpentum, ranarum, piscium aliorumque animalium Ova examinantibus facile innotescet. Neque putent in Mulieribus, & ceteris viviparis, isto quo in Gallinis modo (ut quidem Harveus est auctor) per unum aut alterum diem viro commissis omnia omnino Ova fecunda reddi; nam ne quidem in omni avium genere id contingere certum est, in quorum aliis duo, in aliis tria, in aliis quatuor, in nonnullis decem & plura Ova simul fecundantur & ab iis excluduntur. Mulieres vero (quamquam & ipse plura in ovariiis ova contineant) plerumque tamen in nostris regionibus unum tantum Ovum masculino semine irradiatum

De gener.
animal.
exerc. 5.

**

tum

De Her-
maphrod.
lib. 1.
cap. VIII.

tum è testibus in Uterum expel-
lunt, licet plura simul eodem
coitu irradiari sine miraculo pos-
sint; uti ejus rei exempla quam-
plurima apud Casparum Bauhi-
num leguntur, ubi nunc tres nunc
quinque nunc decem & plures fœ-
tus uno partu reperies editos;
quod in canibus, felibus, cuniculis
& aliis admodum familiare est:
sed notatu dignum occurrit, in il-
lis ordinario tot folliculos in testi-
bus existere quot fœtus aut Ova in
utero, & nunquam in utero plures
fœtus adesse quam folliculos in te-
stibus; ita ut ex testibus solis fœ-
tuum in utero existentium nume-
rum dignoscere valeamus. Sed hoc
ad risum qui ex propositione nostra
de Mulierum Ovis suboriri posset
aliquantulum compscendum suf-
ficiat: oportet etiam ad malevolo-
rum quorundam calumnias fræ-
nandas ostendam necessarium esse
ut Partes Genitales describantur;
siquidem nulla pars est quæ his aut
illis

illis morbis non infestatur aliquando, quorum curationi Medicus impar existit, qui illarum partium situm atque naturam ignorat; cum itaque partium Genitalium historia hætenus à nemine satis accurate pertractata fuerit, quis non videt plurimos Medicos in partium illarum morbos non recte cognitos pertractando hallucinatos fuisse:

quemadmodum Hippocrates satis De morb. mul. lib. 1. text. 87. *insinuare videtur, dum dicit: Sed*

& Medici simul peccant non exactè causam morbi percunctantes, sed veluti viriles morbos facientes, & multas novi jam ab huiusmodi affectibus corruptas, quare statim causam interrogare oportet: multum enim differt muliebrium, ac virilium curatio.

Quæ cum ita sint, ignoscent mihi facile scrupulosiores animi quod illarum partium accuratiorem descriptionem propriis suis appellationibus molitus fuerim; siquidem necessitati parendum sit: id quod

*** 2*

C. Cel-

C. Celsus ubi de obscenarum partium vitiis agit, prælusione utens, graphicè satis edisserit his verbis: Proxima sunt ea, quæ ad partes obscenas pertinent: quarum apud Græcos vocabula & tolerabilius se habent, & accepta jam usu sunt; cum enim omni ferè Medicorum volumine atque sermone jactentur: apud nos fœdiora verba, ne consuetudine quidem aliqua verecundius loquentium commendata sunt: ut difficilius hæc explanatio sit, simul & pudorem, & artis præcepta servantibus. Neque tamen ea res à scribendo detertere me debuit. Primum ut omnia, quæ salutaria accepi, comprehenderem: dein, quia in vulgus eorum curatio etiam præcipue cognoscenda est, quæ invitissimus quisque alteri ostendit.

*Nemo itaque agrè feret quod Clarissimorum illorum virorum vestigia insecutus, partes illas non
ut*

ut illecebrarum ac libidinum & voluptatum incentiva, sed melioris sui ipsius notitiæ gratiâ in Reip. Medicæ commodum descripserim: eâque de causâ cum eximio Theologorum Augustino dicam: quisquis ad has literas impudicus accedit, culpam refugiat, non naturam: facta denotet suæ turpitudinis, non verba nostræ necessitatis, in quibus mihi facile pudicus & religiosus lector vel auditor ignoscet . . . quia non damnabilem obscenitatem commemoramus, sed in explicandis, quantum possumus, humanæ generationis affectibus, verba tamen obscœna devitamus.

Vale itaque amice, Lector, atque conatus meos non sine labore & sumptu adornatos, tibi que gratis oblatos, candido & benevolo (quo illos conscripsimus) animo, castoque pervolve.

I N
TRACTATUM NOVUM
D E
MULIERUM ORGANIS
GENERATIONI INSERVIENTIBUS
EXPERTISSIMI VIRI
REGNERI D E GRAAF
Medici & Anatomici fe-
licissimi.

Nclyta Naturæ quoscunque volu-
mina tangunt,
Et recreant artis dogmata docta
nova;
Huc veniant, aususque legant vel Apolline
dignos,
Invenient *Comitem* composuisse Dei.
Ne titulus tantum noceat, novitasque tenoris:
Non hic falsa suo Leda dat ova Jovi:
Nec timeant juvenes, lascivia nulla docetur,
Non levis obscœnum pagina pandit opus.
Accedatque senex, & adhuc, quod discat, ha-
bebit,
Nam liber hic solidâ se gravitate tegit.
Sola argumentis rerum Natura patebit,
Lausque creaturis summa Creator erit.
Hic sua mortalis primordia ducat ab ovo:
Materiem infelix cur tumefiat habet.

In-

Inventum laudet, credat, miretur & æquus
Quadrupedem volucris conditione frui.
Mira fides! en, lector, ovem spectabis in ovo,
En vitulos ovum continet, ova leas.
At tibi (cui tantum natura regeffit, ut ipsam
Ingenio possis conciliare tuo)
Dextera honoratum peperit dexterrima no-
men,
Maximaque annatomes fama labore venit.
Est data de quercu servato cive corona,
At te defecto laurea cive manet.

EPIGRAMMA

AD

C O S M U M I I I.

Magnum Etruriæ Ducem.

Inclyte Dux Medices, medicæ dux optimus
artis
Submittit genio seque librumque Tuo:
Desine mirari cur Te cupit esse patronum,
Dux novus est, veteri tunc opus ergo duce
est.

P. v. BORSELEN.

INDEX

INDEX CAPITULUM.

Cap. I. <i>Propositio dicendorum.</i>	Pag. 1
Cap. II. <i>De Pudendo Muliebri.</i>	7
Cap. III. <i>De Clitoride.</i>	16
Cap. IV. <i>De Nymphis.</i>	29
Cap. V. <i>De Hymene.</i>	35
Cap. VI. <i>De Meatu Urinario.</i>	64
Cap. VII. <i>De Vagina Uteri.</i>	74
Cap. VIII. <i>De Utero.</i>	91
Cap. IX. <i>De Fluxu Menstruo.</i>	124
Cap. X. <i>De Ligamentis Uteri.</i>	142
Cap. XI. <i>De Vasis Preparantibus.</i>	156
Cap. XII. <i>De Testibus Mulierum sive Ovariiis.</i>	171
Cap. XIII. <i>De Semine Muliebri.</i>	194
Cap. XIV. <i>De Vasis Deferentibus Mulierum sive earum Oviductibus.</i>	220
Cap. XV. <i>De his quæ Ovo in Utero accidunt.</i>	262
Cap. XVI. <i>Cuniculorum Generationem complectitur.</i>	308

R E-

REGNERUS DE GRAAF :
DE
MULIERUM ORGANIS
GENERATIONI INSER-
VIENTIBUS.

C A P. I.

Propositio Dicendorum.

CUM sedula rerum natura-
lium investigatio ad con-
scribendum Tractatum de
Mulierum Organis Genera-
tioni inservientibus, luculentam no-
bis materiam suppeditasset, de ordine
quo illam proponeremus solliciti,
aliorum Hysterotomicorum scripta
consulimus; sed adeò à se invicem
discrepantia illa invenimus, ut ex iis
communem aliquem ordinem Orga-
na illa pertractandi colligere neuti-
quam potuerimus.

Aliqui enim cum *Vesalio*, ab ipso
Utero, tanquam parte primariâ, &
cui reliquæ omnes famulari videntur,
exordium sumunt. Alii cum *Lauren-*

A

tio

tio harum partium descriptionem à Vasis Præparantibus ac Testibus inchoant ; quatenus illa prima generationis principia advehunt , hi verò ea ad maiorem perfectionem perducunt. Alii cum *Spigelio* à Partibus exterioribus, utpote quæ primum sese diffecantium oculis exhibent, & à quibus actus veneris inchoatur, incipiunt.

Cum itaque cuique liberum sit, ac parum referat, quo ordine quis illarum partium descriptionem molitur, nos cum *Spigelio* ab externis auspiciabimur, & per eas tanquam viam regiam ad interiores progrediemur. Quod ut rectè contingat, ad præcavendam rerum & verborum confusionem, quæ plerumque ex variantibus Anatomicorum opinionibus oriri solet, illarum partium divisiones aliquot præmittemus.

Vesalius enim, ut ab Anatomicorum exordiar maximo, Uterum partitur in Fundum, & Cervicem. *Spigelius* verò eum dividit in Cervicem, Osci-

Osculum, & Fundum. *Laurentius* autem eum distinguit in Fundum, Os uteri internum, Collum uteri, & Pudendum; cum quo in partitione conveniunt *Pinaeus* & *van Horne*; licet partita ejus membra aliter nominare voluerint. Nec ab his multum declinare videtur *Veslingius*, qui eum dividit in Fundum, Cervicem, & Vaginam, cujus extremum, inquit, muliebri Pudendum est.

Quàm varia sit *Uteri* nominis usurpatio, ex discrepantibus horum Authorum divisionibus nemini non innotescit.

Nos autem, qui accuratam omnium partium generationi inservientium historiam proponere decrevimus; has & alias *Uteri* divisiones e.g. in Partes organicas & similes, simplices & compositas, &c. libens præteribimus; quandoquidem his, nec non brevitati temporis, præsentī hāc nostrā divisionis tabulā consuluerimus.

Genitales Mulierum Partes		Externæ	- Rima, - Labia duo, - Mons Veneris, - Clitoris, - Nymphæ duæ, - Meatus urinarii exitus, - Vaginæ orificium.
		Internæ	- Tunicæ - Propria, - Communis. - Venæ & Arteriæ - Spermaticæ, - Hypogastricæ, - Pudendæ. - Vasa Lymphatica. - Nervi - Sexti paris, - Ossis sacri. - Ligamenta - Lata, - Rotunda. - Tubæ Fallopianæ. - Dextra, - Sinistra.
		Primariæ	- Uterus. - Fundus, - Cervix. - Vagina cujus pars - Anterior, cui vesica incumbit, - Posterior, cui intestinum adjacet, - Superior, in quâ cervix propendet, - Inferior, quæ pudendis annectitur. - Testes - Dexter, - Sinister.

TABU-

TABULA PRIMA.

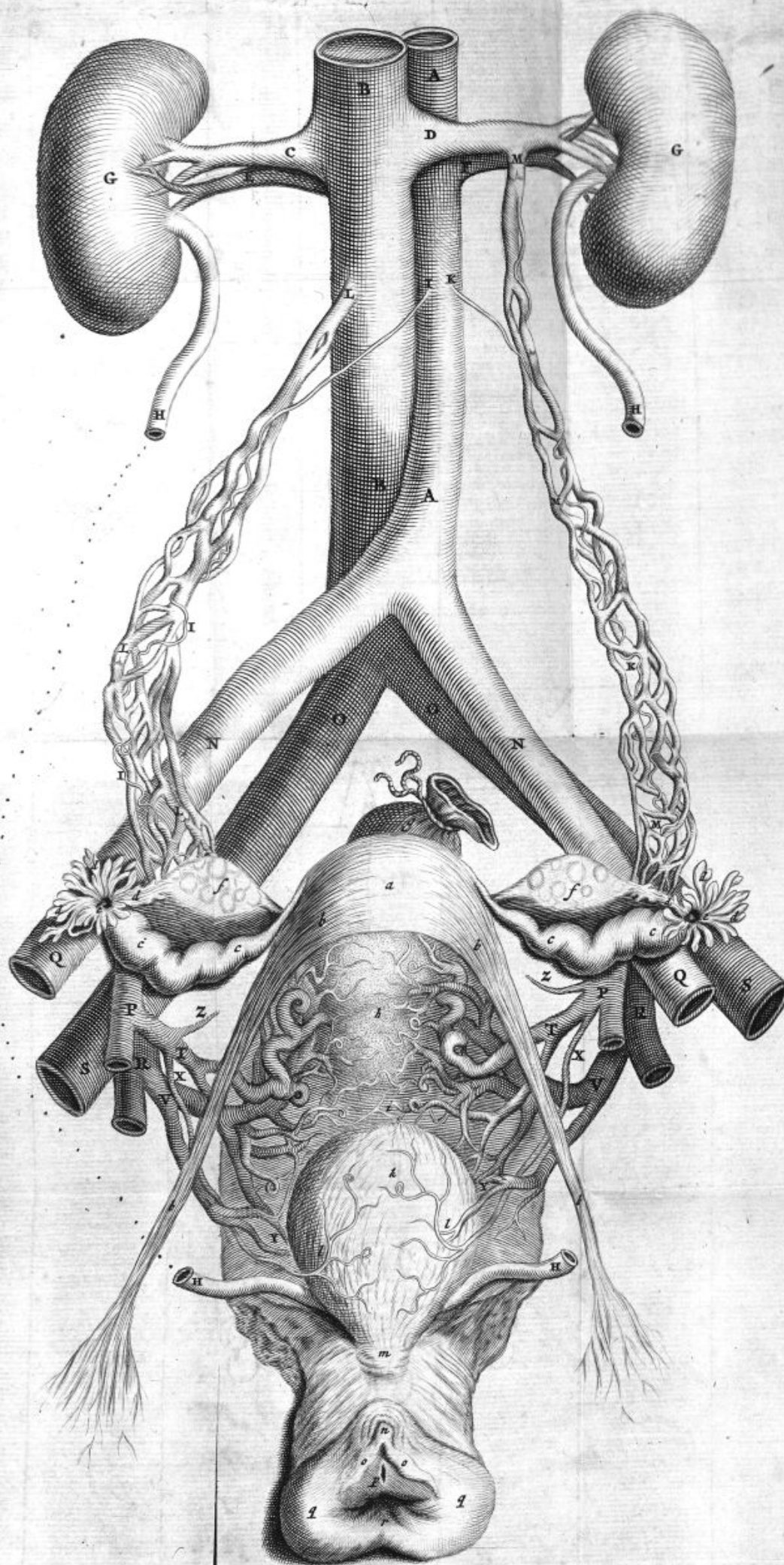
Mulierum Partes Genitales è corpore exemptas, & in situ naturali collocatas exhibens.

- A A. *Arteria Magna truncus.*
- B B. *Vena Cava truncus.*
- C. *Vena Emulgens sive Renalis dextra.*
- D. *Vena Emulgens sive Renalis sinistra.*
- E. *Arteria Emulgens sive Renalis dextra.*
- F. *Arteria Emulgens sive Renalis sinistra.*
- G G. *Renes.*
- HH. *Uretheres abscissi.*
- I. *Arteria SpermatICA dextra.*
- K. *Arteria SpermatICA sinistra.*
- L. *Vena SpermatICA dextra.*
- M. *Vena SpermatICA sinistra.*
- NN. *Arteria iliaca.*
- OO. *Vena iliaca.*
- PP. *Rami Arteria iliaca interni.*
- QQ. *Rami Arteria iliaca externi.*
- RR. *Rami Vena iliaca interni.*
- SS. *Rami Vena iliaca externi.*
- TT. *Arteria Hypogastrica ad uterum & vaginam delata.*
- VV. *Vena Hypogastrica dictas arterias concomitantes.*

6 REGNERUS DE GRAAF

- XX. Arteriae Hypogastricae rami ad vesicam urinariam tendentes.
- YY. Vena Hypogastrica rami ad vesicam delati.
- ZZ. Arteriarum Umbilicalium portiones.
- a. Uteri fundus communi tunica obvolutus.
- bb. Ligamenta Uteri Rotunda, prout ejus fundo committuntur.
- cc. Tube Fallopiana in situ naturali.
- dd. Tubarum Fimbriae.
- ee. Tubarum Foramina.
- ff. Testiculi in situ naturali.
- g. Intestini Recti portio.
- h. Uteri Cervix communi tunica (ut vasa melius conspiciantur) denudata.
- i. Vagina Uteri pars anterior, a vesica urinaria liberata.
- k. Vesica urinaria contracta.
- ll. Vasa Sanguinea per vesicam excurrentia.
- m. Musculus Sphincter collum vesicae constringens.
- n. Clitoris.
- oo. Nymphae.
- p. Meatus urinarius.
- qq. Labia Pudendi.
- r. Vaginae Orificium.

CAPUT

CAPUT II.

De Pudendo Muliebri.

Genitales Mulierum partes aliæ sunt Internæ, aliæ Externæ. Externæ dicuntur, quæ citra dissectionem conspiciuntur, aut quæ post aliqualem partium diductionem vel dilatationem in conspectum prodeunt.

Quæ citra diductionem sese omni tempore examinantium oculis exhibent, sunt Fissura magna, Labia, Monticuli, & Pili: quibus adungere possumus Pubem & Perinæum. Quæ omnia *Pudendorum* nomine indigitari possunt, propterea quod importuno tempore & loco detecta, mulieribus pudorem adferre soleant.

Fissura magna apud *Galenum* Cunnus vocatur, vel à forti cunei impressione, vel potius *κύν* à *κύειν* quod est concipere. Apud *Hippocratem* etiam Natura legitur. Dicitur & Vulva à valvis: vel (ut quidam opinantur) à volendo; eo quod insatiabiliter coitum

8 REGNERUS DE GRAAF

tum velit, atque desideret, secundum illud Proverb. cap. 30. *Tria sunt insaturabilia ... Infernus, & os vulvæ, & terra.* Romani etiam partem illam, Porcum appellarunt, quod aliqui factum judicant, cum in festo nuptiali porcum immolare solerent, aut quia illo vocabulo significare vellent, quod fœmina instar scrofæ fœcunda esse deberet: eodem porrò nomine *Aristoteles* Naturam muliebrem χείρον Porcum vocat, unde verbum χοιροποιεῖν, quod est porcum vendere, sive quæstum corpore facere. Alii denique, qui verborum lusionibus delectantur, partem illam Saltum, Hortum, Fundum, Arvum genitale, Concham, Larvam, Canem, imò quandoque Scissuram nominarunt: propterea forsan, quod inter homines multa pareat schismata atque divisiones: nam, teste *Horatio*,

*Fuit ante Helenam Cunnus teterrima belli
Causa.*

Pudeg-

Pudendum muliebre, cujus nomina jamjam recensuimus, unicum ac simplex est; quàmvis *Licetus* & alii, præter communem Naturæ ordinem, illud quandoque duplex observaverint.

Situm est extrinsecus intra ossium Pubis & Ani regionem, & similem cum membro virili locum obtinet, scilicet in imi ventris regione: ut coitus tanto facilius peragatur, & ut naturalia corporis excrementa tanto commodius absque aliarum partium defœdatione expellantur.

Primaria pars, quæ hic nobis per-
lustranda examinandaque venit, Ri-
ma sive Fissura magna dicitur: quia
ab ossium Pubis inferiori parte ad A-
num usque ferè pertingit; ita, ut in-
ter illam & Anum spatium, quod Pe-
rinæum sive Interforamineum appel-
latur, vix pollicis transversæ latitudi-
nem excedat. Hæc sæpius repetito
coitu, ob labiorum frænuli depressio-
nem, grandescit; & magis adhuc fre-
quen-

A 5

quen-

IO REGNERUS DE GRAAF

quentiori partu, ob partium extensionem, dilatatur.

Ratio verò cur Natura tam amplam Fissuram in mulieribus ordina-verit (quæ scilicet ipsius Vaginæ ori-ficium plus quàm duplo superat) pri-maria videtur : quia externa cutis ad dilatationem non tam idonea existit, quam membranacea pars, ex quâ in-terna illius Fissuræ substantia compo-nitur : Natura igitur sui admodum sollicita, difficultati, quæ parturien-ribus suboriri poterat, prudenter pro-spiciebat, tam amplum aditum effor-mavit.

Ufus hujus Rimæ est, canalis modò, Penem tanquam in fossam dirigere, urinæ aliisque corporis excrementis exitum præbere, & fœtus exclusioni inservire.

Fissuræ hujus circuitus, genitalis muliebris Ambitus à *Celfo* appellatur, nos tamen malumus cum aliis Anato-micis ejus parietes sive latera Vulvæ Labia seu Labra indigitare : quorum
cutis

cutis inferior ligamentosa, Frænum labiorum dicitur, quod in virginibus tensum, in puerperis laxatum plerumque conspicitur. Frænuli hujus laxitas, summaque depressio vel abolitio, inter alia, perditæ virginitatis signum quodammodo exhibere creditur.

Labiis illis proximè adest spatium illud inter duò inguina medium, ubi pili Pudendorum primis adolescentiæ annis prorumpunt, quod Pubes dicitur, propterea quòd ibi pubertatis signum primùm appareat : erumpunt enim pili circa decimum-quartum ætatis annum : *Cum ratio firmior* (ut inquit *Theodoretus* serm. 3. de provid.) *vitium à virtute discernit*, *Natura velamentis naturalibus eas corporis partes prospexit, ob quarum denudationem homines quam maximè erubescere solent.*

Ufus Pilorum est, partem velare, & ab externis injuriis præservare; cui tamen Naturæ beneficio Italicæ, & Orientales fœminæ illarum partium nitorem

nitorem atque elegantiam præponentes, arte sibi, ut inutiles, Pilos illos evellunt.

Pubis autem superior pars præ reliquis nonnihil eminentior & crispior, Veneris Mons, nominatur, quem in Veneris castris militaturi omnium primò conscendere debent.

Externa Monticulorum substantia cutis est; interna verò, cujus beneficio ita attolluntur, maximâ sui parte pinguedo est, cujus copiâ in juvenulis præsertim, Monticulos illos seu molliuscula Veneris pulvinaria constituit; ne scilicet utriusque sexus ossa Pubis in coitu ad invicem illisa, dolore Veneris actum inturbent: inserviunt præterea, ut Rima melius claudatur, & partes internæ ab externis injuriis melius muniantur.

Monticulorum pinguedini subjectus est musculus à Sphinctere podicis ad Inguina protensus, qui non ad Vulvæ labia, sed ad Vaginæ orificium constringendum (ut infra demon-

strabi-

strabimus) destinatus est; hinc etiam-
num patet Pudendi labia motu vo-
luntario minus prædita esse, quàm
in equis aliisque animalibus, quæ illa
pro libitu movent.

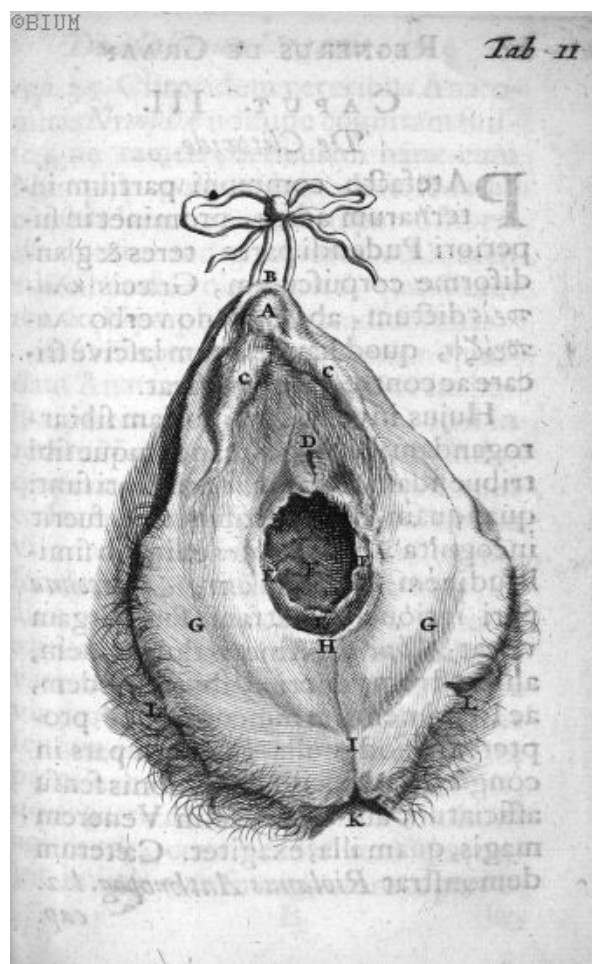
Hæc de partibus genitalibus citra
diductionem conspicuis summatim
dicta sufficiant; nunc externarum re-
liquæ nobis recensendæ veniunt, quæ
minimè sine prædictarum dilatatione
comparent: sed disjunctis ab invicem
Pudendi labris, in conspectum se-
se offerunt: ut Clitoris, Nymphæ,
Meatus Urinarius, & Collum Vaginæ,
quæ singula singularibus suis locis
pertractabimus.

TA-

TABULA SECUNDA

Repræsentat Pudendum muliebre.

- A. *Glans Clitoridis.*
- B. *Præputium Clitoridis.*
- C.C. *Nymphae.*
- D. *Meatus urinarii exitus.*
- E.E.E. *Vaginae orificii coarctatio pro-*
ut eam in virgine 24. annorum
invenimus.
- F. *Vaginae orificium modicè dilata-*
tum.
- G.G. *Labia Pudendi à se invicem di-*
ducta.
- H. *Frænulum Labiorum.*
- I. *Perinaeum.*
- K. *Ani pars.*
- L. *Pili Pudendi.*

CAPUT. III.

De Clitoride.

PAtefacto communi partium internarum aditu, prominet in superiori Pudendi parte, teres & glandiforme corpusculum, Græcis κλειτορις dictum, ab obscæno verbo κλειτορίζω, quod hanc partem lascivè fricare ac contrectare significat.

Hujus inventionis gloriam sibi arrogandam *Fallopious*, eandemque sibitribuendam *Columbus* arbitrati sunt: quanquam illa veteribus non fuerit incognita: *Hippocrates* enim ob similitudinem Columellam; *Avicenna* pari ratione Albatram seu Virgam vocat; *Albucaſis* Amoris dulcedinem; alii Oestrum veneris, Libidinis sedem, ac Irritamentum nuncuparunt; propterea quòd nulla Pudendi pars in congressu majori delectationis sensu afficiatur, aut mulieres in Venerem magis, quam illa, exagitet. Cæterum demonstrat *Riolanus Anthropog. l. 2. cap.*

cap. 35. Clitoridem veteribus Anatomicis *Nymphæ* nomine cognitam fuisse; ne tamen particulam hanc cum Nymphis postmodum describendis confundamus, eam semper *Clitoridis* nomine indigitabimus, cui tamen adscribenda volumus ea, quæ Veteres de Nymphâ nobis tradiderunt.

Summopere mirati sumus quosdam Anatomicos, non maiorem huius partis mentionem facere, ac si in rerum Naturâ non existeret; quandoquidem illam in omnium mulierum cadaveribus hætenus à nobis dissectis visu tactuque satis perceptibilem offenderimus; in aliis tamen minor, in aliis major existit, nam pro ratione ætatis aut vitæ magnitudine multum variat, & admodum inæqualis est; in virginibus enim usque ad decimum sextum circiter annum leviter tantum prominet, idque præsertim in iis, quæ particulam illam non multum agitarunt; contrarium verò contingit in iis, quæ sive ignorantes parvulæ,

B

læ,

le, sive lascivientes adultę frequenter hanc partem contrectaverunt; ut & in adultioribus, iis præsertim, quę peperere, aut virum passę sunt.

In vivis ac mortuis magnitudinis illius diversa ratio habenda est; in his enim spiritibus dissipatis concidit & minor evadit, in illis verò, cum omnia calore ac spiritu turgeant, majorem semper reperies.

Magnitudo tamen naturalis, sive ea quę ut plurimum in mulieribus observatur, Uvulę non relaxatę magnitudinem ferè obtinet.

Extraordinario Naturę lusu in adultioribus observavimus Clitoridem instar digiti internodii propendere, ita ut absque labiorum diductione, aut crurum divaricatione facillimè conspiceretur; præternaturalis illius partis magnitudinis exemplum longè manifestius præterito anno nobis exhibuit Infans, cujus Clitoris tantam cum membro virili similitudinem referebat, ut cum obstetrice unà vicinę mulic-

mulieres, ac peritiores alii illum masculinum judicaverint, & masculino Nomine in baptismo insigniri jusserrint: hanc tamen Naturæ fraudem detexit post mortem accurata harum partium dissectio, cujus historiam infra trademus, atque illius partes tam internas, quàm externas ad vivum delineatas exhibebimus. *Plazzonus* pariter refert se vidisse Clitoridis partem externam in tantam magnitudinem productam, ut quatuor digitorum longitudinem æquaret: simile exemplum se observasse jam pridem nobis testatus fuit unus ex primariis hujus civitatis Medicis; idem quoque à se observatum refert *Riolanus*. *Schenckius lib. 4. obs.* narrat se Hagennæ in Muliere nobili Clitoridem depræhendisse minimo digito longam, quæ augebatur & intendebatur, quotiescumque rebus venericis indulgebat; quale quid etiam observavit *Tulpius*. Visa est *Platero obs. lib. 3.* in quâdam muliere collum an-

serinum crassitie & longitudine adæquasse.

Præternaturalis Clitoridis magnitudo deformitatem, pudorem, atque molestiam summam mulieribus ordinariè procreat, quatenus vestimentis inter ambulandum, aut domestica munia obeunda attritus, ita eas ad libidinem irritat, ut quasi dementiæ captæ volentes nolentes in viri amplexum ruant; imò, quod horribilius est, virorum ad instar cum aliis mulieribus coëant, ac mutuis coitibus tam incubis, quam succubis sese polluant; unde *Mart. de Bassa* tribade:

Commenta est dignum Thebano enigmate monstrum,

Hic ubi vir non est, ut sit adulterium.

nam

Inter se geminos audet committere

Cunnos,

Mentiturque virum prodigiosa

Venus.

Plura Fricatricum exempla legere si quis

quis desideret, adeat *Leonem Africanum*, peregr. lib. 3. *Arresta Paponis* lib. 22. tit. 7. *arresto* 2. *Amatum Lusitanum* cent. 7. cur. 18. *Schenckium* & alios.

Ceterum quo magis excrescit Clitoris, eo magis coitum impedit, ea enim præter modum turgens, instar Priapi, hortum muliebrem à virili impetu tuetur: quam ob rem conductis ad id provectioris ætatis feminis illam exurunt Orientales mulieres: & Ægyptii hanc Pseudovirgam nupturis virginibus exscindere consueverunt: quin etiam partis hujus circumcisionem Æthiopibus usitatam rentur *Bellonius*, & *Paulus Jovius*: modum verò amputandi tradunt *Aëtius* & *Egineta*, estque hujus partis Chirurgia Orientalibus mulieribus tam necessaria, quam decora.

Clitoridis pars externa eadem membranâ tegitur quâ Pudendi labia, quæ in superiori Fissuræ parte angulo acuto juncta productionem

membranofam & corrugatam conftituunt, quę membrana ob fimilitudinem & uſum quem cum virili præputio obtinet etiam Clitoridis Præputium appellatur. Magnitudo hujus præputii aliquando tanta obſervatur, ut flacceſcentem Clitoridem omnino tegat.

Reliquę Clitoridis partes, quia in pinguiori Pubis regione latitant, ideo Anatomicos, inquit *Fallopius*, etiam latuerunt: ne tamen earum cognitio, quę artiſcioſa (ut teſtatur *Laurentius*) ſectiōne indiget, nobis etiam lateat, ſingulas examinabimus, inter quas noſtro indicio primum locum obtinent duo corpora nervoſa ſive capſulę oblongę, quę nervoſa quādam membranā undiquē inveſtiuntur. Originem ducunt ab inferiore parte oſſium Pubis, diſtincto à ſe invicem principio, & utrimque ſub oſſibus illis obliquē delata, in unum cōeunt corpus, & tertium illud efficiunt, quod ſuperiori parte commiſſurę

furę ossium Pubis membranaceâ quâdam substantiâ firmissimè annectitur, quâ mediante Clitoridem, & per eam totum quasi Pudendum suspendit, ac impedit quo minus ejus partes concidant : non tamen ita duo corpora nervosa tertium Clitoridis corpus constituunt, quin interventu cujusdam membranę, quam Septum appellamus, pars ejus dextra à sinistrâ dividatur, eâdem fere ratione, quâ illud in membro virili contingere descripsimus. Tertio huic corpori in anteriori parte apponitur Glans cum Præputio statim descripto.

Substantia Clitoridis non est ossea, qualem in Veneto scorto ab amicis suis observatam scribit *Bartholinus observ. cent. 3. hist. 69.* sed ejusdem constitutionis, ac Penis virilis, ut similiter, dum necesse est, intendi atque laxari possit : differt tamen à Membro virili, si totam ejus fabricam consideres. Primò, quòd partes ejus bifurcatę duplo longiores sint, quam

24 REGNERUS DE GRAAF

quàm conjunctę; in Pene verò partes conjunctę quadruplo longiores sint bifurcatis. Secundò, quòd nullam, ut Penis, Urethram vel similem canalem habeat. Tertiò, quòd glans ejus non perforetur ut in viris, sed cęco tantum foramine, virilem quasi glandem mentiatur. Differt præterea magnitudine à virgâ virili; nam Clitoridis spongiosa corpora naturaliter constituta (licet flatu, aut aliquo liquore siphonis beneficio distendantur) vix unquam simul juncta crassitie minimum adæquabunt digitum.

Musculos Clitoridi annexos esse unanimi consensu tradiderunt omnes, qui illius descriptionem moliti sunt: de eorum tamen numero multum inter se differunt: alii namque duos, alii vero quatuor enumerant: nos autem judicamus duos illos musculos, qui ab ossibus Coxendicis oriuntur, & supra ejus crura excurrunt, iisque implantantur, Clitoridi omnino adscribendos esse, eorumque musculo-

rum

rum usum existimamus, suâ contractione Clitoridis crura comprimendo, tertium ejus corpus cum Glande magis distendere.

Aliud musculorum par, quod Clitoridi à plerisque adscribitur, à Sphinctere podicis lato principio ortum retro Pudendi labra intra Clitoridem & Plexum retiformem perrepans, Clitoridi ita annectitur, ut illud contrahendo Vaginæ orificio potius, quam erigendæ Clitoridi destinatum judicemus.

Vasa Clitoridis quod attinet, ea sunt Arteriæ, Venæ, & Nervi: quorum duo priora à Pudendis, & Hæmorrhoidalibus; posteriora à Sextæ conjugationis trunco originem ducunt. Communicantur verò Clitoridi vasa à Pudendis orta, ubi duo ejus ligamenta sive crura coëuntia, tertium ejus corpus constituunt; supra cujus dorsum aliquantulum primò exspatiantur, deinde ad latera ejus descendunt, & reliquas Pudendi

B 5

par-

partes adeunt, emittendo tantum exiguos quosdam ramulos ad internam Clitoridis substantiam.

Notandum hic Nervos per Clitoridis dorsum excurrentes admodum magnos esse, & ad omnes Pudendi partes disseminari: Venas verò dextri & sinistri lateris, ut plurimum per anastomoses simul copulari, antequam ad Clitoridis latera descendunt, & ad Plexum retiformem, ac alias Pudendi partes excurrunt; ubi in plures ramos dividuntur, qui rursus innumerabilibus in locis simul copulantur; ita, ut inflato uno ramo omnes ilico intumescant. Inter dextri & sinistri lateris Arterias anastomoses rarissimè observantur.

Ab Hæmorrhoidalibus Clitoridem vasa habere judicavimus, cum inflatâ Clitoride insignia vasa ad Hæmorrhoides descendentia flatu distendi videremus.

Ufus horum vasorum est, Clitoridem & reliquas Pudendi partes copiose

piofo sanguine & affluente spiritu intendere; eodem ferè modo, quo vasa Penis ipsum erigere solent.

Ufus Clitoridis est, Pudenda, ne collabascant, sustinere, & torpentem Venerem excitare: Glans enim tam acuto ac perceptibili sensu prædita est, ut non immerito Amoris dulcedo, Veneris OEstrum, &c. appelletur: & revera nisi illæ Pudendi partes tam exquisitissimo delectationis, & tanti amoris sensu præditæ essent, nulla mulier in se suscipere vellet tam molestam novem mensium gestationem, laboriosissimam & sæpe exitialem foetus exclusionem, plenam solitudinibus & curis liberorum educationem.

TABULA TERTIA

Clitoridis varias figuras complectitur.

Figura I. exhibet partem anteriorem Clitoridis.

- A. Clitoris.
- BB. Crura Clitoridis.
- C. Glans Clitoridis.

D. Pra-

28 REGNERUS DE GRAAF

D. *Preputium Clitoridis.*EE. *Nympha.*FF. *Pars periostii mediante quo Clitoridis crura inferiori parti ossium Pubis annectuntur.*GG. *Musculi Clitoridis.*HH. *Musculorum pars, qua ossibus Ischii sive Coxendicis implantatur.*II. *Nervi.*KK. *Arteria.*LL. *Vena.*} *ad omnes Pudendi partes excurrentes.*

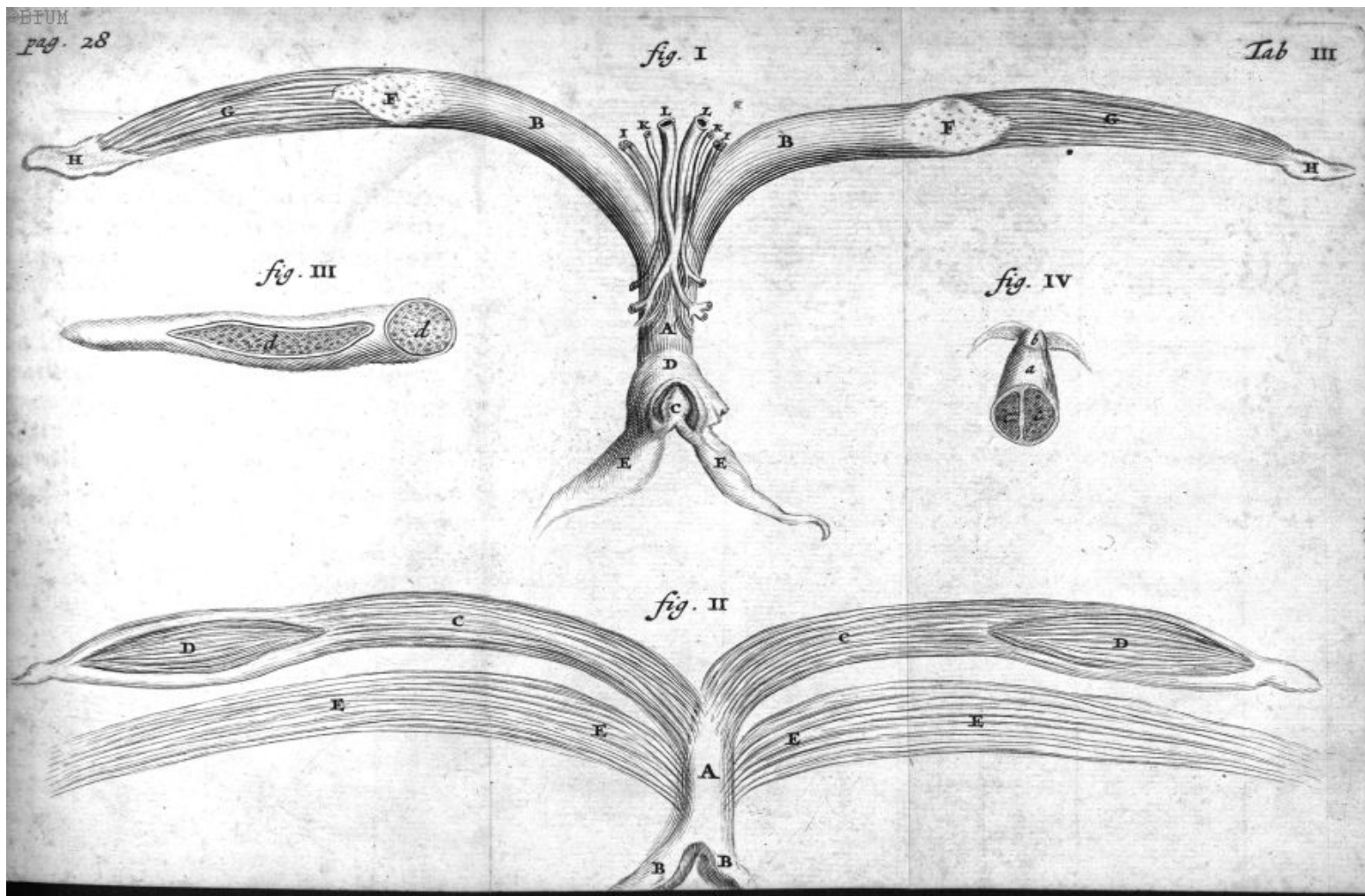
Figura II. exhibet Clitoridis partem posteriorem.

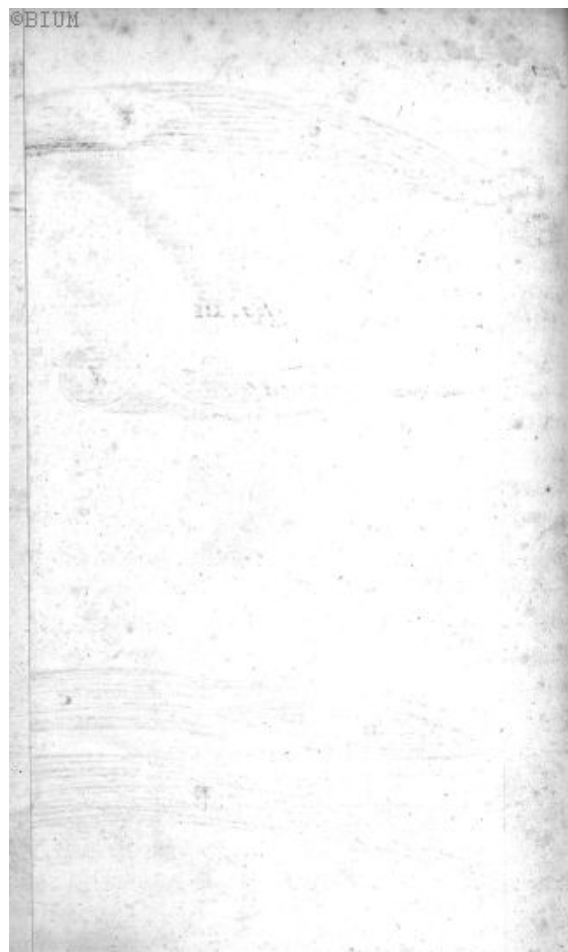
A. *Clitoris.*BB. *Nymphae inverse.*CC. *Musculi per Clitoridis crura excurrentes.*DD. *Eorundem musculorum fibrae carnea, cavitatem quodam modo efformantes.*EE. *Sphincteris fibrae carnea, nervosa Clitoridis substantia annexa.*

Figura III. & IV. exhibent Clitoridem diversimodè dissectam.

a. *Clitoris.*b. *Glans Clitoridis cum suis Nymphis.*cc. *Spongiosa Clitoridis substantia, septo intermedio à se invicem divisa.*dd. *Cruris spongiosa substantia nullo septo intermedio divisa.*

CAP.

CAPUT IV.

De Nymphis.

Eodem apparatu quo ad Clitoridis partem externam examinandam pervenimus, etiam ad productiones sive protuberantias, *πτερυγία* Græcis dictas, progrediemur. Hæ Latinis Alæ & Carunculæ cuticulares dicuntur: mavult tamen *Galenus*, & cum eo in anatomia præstantes Viri protuberantias istas, Nymphas appellare: ea propter quòd aquis è vesicâ profilientibus proximè adstare reperiantur; quandoquidem inter illas, tanquam duos parietes urina magno impetu cum sibilo sæpe & absque labiorum irrigatione erumpat: vel quòd sint castitatis præsides, aut Sponsum primò intromittant.

Sitæ sunt Nymphæ in superiori Pudendi parte incipiendo à Clitoride, cujus glandi licèt angustiori principio, equidem tam firmiter uniuntur,
ut

ut ejus productiones dici possint: nec hoc tantum, verumtamen etiam productionem membranofam corrugatam instar præputii Clitoridem investientem quodammodo constituunt: & accurata harum partium conjunctio proculdubio ansam dedit, quare partes adeò diversæ eodem nomine confundantur: velut infra demonstrabimus.

Descendunt itaque: Nymphæ à Clitoride utrimque ad latera Meatus Urinarii, usque ad colli Cervicis medium, ubi sensim evanescunt; adeò ut difficulter earum termini demonstrari possint.

Numero duæ sunt, dextra & sinistra, quæ tamen mediante Clitoridis glande sibi mutuò in superiori parte firmiter uniuntur.

Magnitudo harum partium Clitoridis magnitudinem ut plurimum sequitur, atque proinde multum variat: in virginibus enim, & iis, quæ virum non sunt passæ, sæpe vix pollicis

licis transversæ longitudinem habent, imò etiam aliquando tam exiguæ reperiuntur, ut nisi Clitoridem sursum protraxeris, ejus protensiones vix appareant, adeò ut mirum non sit, cur *Riolanus*, in quibusdam Nymphis sæpius defuisse, scribat. In mulieribus verò, & iis, quæ partes has petulcis digitis emulgere ac protrahere consueverunt, aliquando in miram magnitudinem excresecunt, quale naturæ vitium *Ægyptiis* tam familiare est, tantamque molestiam adfert, ut eas excindere cogantur, testibus *Galeno*, *Ægineta* & aliis, quos tamen hæc in re deceptos fuisse opinamur: Nymphotomiam enim appellant partium illarum excisionem, ob quarum nimiam extuberantiam in nupturis virginibus, Sponsus copulâ quandoque frustratur, aut saltem difficulter admittitur; & in conjugatis coïtus cum molestiâ peragitur. Quomodo autem Nympharum excresecientia coïtum impedire possit, non

vi-

videmus, quandoquidem tunc mulieres, quæ partes illas ob frequentem Veneris usum majores habent, difficilius cum viris coirent, quam virgines: cujus contrarium tamen quotidiana nos docet experientia; ideoque judicamus per Nymphotomiam Authores Clitoridis, & non Nympharum amputationem intellexisse; quod *Riolanus* pluribus probare nititur. Non solum apud Ægyptios particulas illas, Clitoridis magnitudinem ordinariò sequi solitas, in ingentem molem excrecentes, at in hisce quoque regionibus observavimus, Nymphas illas à Clitoridis regione usque ad infimam Pudendi partem duos digitos latas, & dimidium crassas deformiter extra Vulvæ labia propendere; neque propterea illas difficilius virum admisisse, unquam potuimus intelligere. Contingit etiam aliquando, ut alterutra tantum ita præter Naturam excreseat, aut si sint ejusdem magnitudinis, diversam tamen figuram

ram

ram sortiantur singulæ.

Figura Nympharum naturalis (ea enim sic appellanda est quæ semper, vel ut plurimum observatur) nulli magis accedit quam ovali figuræ secundum longitudinem per medium divisæ, cujus partes inversæ si in unâ extremitate ita jungantur ut partes ovals ad se invicem accedant, duarum Nympharum figuram quodammodo exhibebunt. Ex quibus intelligi potest illas non malè paleari, seu cristis illis, quæ pullis gallinaceis, aut gallinis sub gutture nascuntur, comparari posse; eoque magis, cum in Veneris œstro percitis, eodem rubello colore gaudeant; in demortuis verò eas magis pallidas, & quandoque etiam lividas invenimus.

Substantia harum partium aut externa, aut interna est. Externa similima est illi, quâ vulvæ & oris labia atque interiores nasi parietes investuntur. Interna verò Nympharum substantia, quæ mollis & spongiosa est,

C

est,

34. REGNERUS DE GRAAF

est, ex membranulis & vasis leniter conflata, expansionibus aptissima est: distenduntur verò eodem quo Clitoris modo, quatenus scilicet spiritus animales per nervos, & arteriosus sanguis per Arterias supra Clitoridis dorsum excurrentes copiosius in partes illas influunt; unde aliquando ita distenduntur, ut nisi virili conatu mulieres adjuventur, dolorem, blandioris titillationis loco, persentiant.

Usus Nympharum est partes internas tueri, Meatum urinarium, & quodammodo Vaginæ orificium, tegere, ne pulvere, frigore, aut aliis externis injuriis lædantur. Interveniunt præterea Nymphae ad majorem voluptatis concupiscentiam, quatenus inflatae, virile membrum comprimendo titillationem adaugeant; hinc forsan à Naturâ ordinatum est, ut post diuturnum Veneris exercitium partium laxitati Nympharum protuberantiâ succurratur, quò
con-

conjugale vinculum tanto potentius permaneat. Præsunt item profilienti urinæ; & ita effusam dirigunt, ait *Riolanus*, ne in cavitatem cervicis distillet, quod an verum sit, aliis judicandum relinquimus.

C A P. V.

De Hymene.

IN perscrutandis Naturæ abditis non minimam Hysterotomicis curam atque difficultatem præbuit Hymenis investigatio: quoniam de eo multum inter se altercantur, atque digladiantur Anatomicorum peritissimi: multi enim illum, si inveniatur, præter Naturæ institutum esse audacter asserunt: Alii verò illum in omnibus, quas secuerunt, virginibus adfuisse stertoreâ voce exclamant; dicentes vel negligentia, vel imperitia aliorum tribuendum esse, si non inveniatur: neque hi adhuc quoad substantiam, situs locum, atque formam

36 REGNERUS DE GRAAF

nam illius inter se conveniunt.

Substantiam ejus quod attinet: Aliqui dicunt membraneam esse, ut *Soranus*: alii venosam & ligamentosam, ut *Avicenna*: alii circulum carneum, ut *Riolanus*: alii tenuissimam & aranearum telis simillimam, ut *Piccolhominus*: alii nerveam non carneam, ut *Fallopianus*: alii retiformem ex pluribus venis & subtilibus ligamentis contextam, ut *J. Berengarius*: alii admodum crassam, ut *Columbus*: alii in junioribus tenuem ac subtilem, in adultioribus verò crassiorem & robustiorem, ut *Spigelius*, qui Hymenem partim carnosum partim nervosum esse statuit.

Quoad situs locum, aliqui eum immediatè post Urethram ponunt, ut *Fallopianus*: alii in medio Cervicis uterinae, ut *Berengarius*: alii in Uteri collo, non procul ab orificio interno, ut *Piccolhominus*: alii sub Nymphis, ut *Coster*: alii à tergo colli Vesicae insertionis, paulo ve interius, ut *Vesalius*.

For-

Formam si spectes, plerique uno foramine pertusum esse sentiunt, idque nunc rotundum, nunc oblongum & directè Vaginæ oppositum, superiori aut inferiori loco collocatum observarunt, ut *Aquapendens*: alii Hymenem productionem esse in sinu pudoris ex quatuor carunculis, myrti baccas referentibus totidemque membranis factam volunt, ut *Pineus*, cujus opinionem amplectuntur *Laurentius, Bartholinus, &c.* alii denique membranulam esse cribrum in modum crebris foraminulis perviam tradunt. Hæ sunt de Hymenis constitutione potissimorum Anatomicorum opiniones, quibus ea, quæ nobis in diversis virginum cadaveribus observare licuit adjungemus.

In junioribus ac recens natis puelulis inter Nymphas, Meatum urinarium, & Perinæum locum medium tam exiguo foramine pervium invenimus, ut pisum, quamvis minusculum,

lum, difficulter admitteret: cuius conformationem exhibet Tabulæ 4. fig. 1.

Foraminis hujus constitutionem dum examinarem accuratius in puellâ sex annos natâ, illud, ob proVectiorem ætatem, magis dilatatum & in Vaginæ orificii medio membranosis quibusdam rugositatibus circumvallatum offendimus, uti exhibet ejusdem Tab. fig. 2.

Quibus perspectis immisâ in foramen forfice, anteriorem Vaginæ partem dissecuimus, & conspeximus foramen illud in Vaginæ orificii medio ex membranosa ejus coarctatione originem sumere, prope ejus ortum quàm in medio crassiorē existere, Vaginâ ipsâ satis amplâ ac latâ permanente. uti videre est ejusdem Tabulæ fig. 3.

Cum non opus sit foramen illud in cujuscumque ætatis filiabus figillatim hîc describere, lubet tamen ea, quæ cum Clarissimo Professore

L. Schacht

L. Schacht in filiâ 24, circiter annos natâ observavimus, hîc adjungere: ex quibus Vaginæ orificiî in reliquis puellis conformationem unusquisque facîle pro ratione ætatis demetiri poterit.

Diductis à se invicem Vulvæ labris in inferiori Pudendi parte altum conspeximus frænulum, pauloque interius membranosas rugositates circum Vaginæ orificium orbiculatim existentes ita dilatatas offendimus, ut membranofus quidam circulus tantum remaneret: uti exhibet Tab. 2. quem virile membrum absque dilaceratione subire neutiquam potuisset.

Hanc Vaginæ orificiî coarctationem in omnibus junioribus virginibus hætenus à nobis dissectis satis clarè conspeximus, magis ac minus, prout magis ac minus nobiles existent, quæ enim sunt admodum maturæ, haud tantam habent, quantam tenellæ, coarctationem: atque prop-

terea in primo coitu non tanto afficiuntur dolore, nec tam frequenter sanguinem emittunt, quam juniores, in quibus coarctatio illa plerumque tanta existit, ut, cum fortiori Priapo dilatarifatis nequeat, dilaceretur, in eâque vasorum sanguineorum contextus disrumpatur, quod semper contingere judicamus quotiescunque primus coitus cum dolore sanguinolentus evadit; quamvis *Almansor*, & alii à disruptis venulis & arteriis Vaginæ rugas connectentibus illum manare sanguinem existiment: quia Vagina Uteri satis ampla est, nec illius rugæ venulis aut arteriis inter se copulantur.

Quatuor Carunculas myrtiformes adeo decantatas, cum hætenus frustra quæsierimus, arbitramur plerisque Anatomicos orificii Vaginæ corrugationes seu membranas inæqualitates nullo certo numero comprehendendas nobis pro veris Carunculis obtruisse; quæ in parturientibus

bus & post partum ita obliterantur, ut earum vestigium vel minimum remaneat : unde liquet membranofas illas corrugationes seu inæqualitates, quas pro Carunculis sive carnosissimis eminentiis accipiunt, non esse veras Carunculas ; quoniam in magnâ Vaginæ orificiî distensione, qualis in partu contingit, suam figuram ac molem servarent, aut aliquot saltem earum vestigium remaneret ; quod si contingeret, parturientibus magno forent impedimento: quandoquidem asperitate & inæqualitate suâ egredienti foetui tanquam obices resisterent. Hoc nostrum de Carunculis iudicium confirmat *Riolanus* anthropog. l. 2. c. 35. cum dicit: *Carunculas illas ex corrugatione carnosæ (puta membranofæ) vaginæ Pudendi conflari, ut pars illa externa angustior ipsâ vaginâ, in partu æquè dilatari possit.*

Descriptis iis quæ circa sinus pudoris conformationem in virginibus observavimus, examinandum venit:

42 REGNERUS DE GRAAF

an præter Vaginæ orificii coarctationem statim à nobis descriptam, aliqua quædam membrana Interseptum virginale sive virginitatis claustrum dicta inveniatur? Aliam membranam reperiri refert *Wierus* de præstigiis Dæmonum l. 2. c. 38. ubi duas historias adfert, unam de filiâ duodeviginti annos natâ, cui saburra cum ingenti dolore restitit, eâque postea sponte perruptâ copiosus sanguis profusus est. Alteri verò, quæ pro gravida habebatur, novaculâ clausurâ apertâ, supra octo libras sanguinis atrî profluxere.

Item *Hildanus cent. 3. observ. 60.* scribit se in puellâ Colonienâ sedecim annos natâ, multis symptomatibus vexatâ, collum Matricis mediante solidâ validâque membranâ clausum deprehendisse, quam, cum remedia ab ipso proposita respueret, in hacce miseriâ reliquit. Eadem observatione mentionem facit filiâ Monspeliensis septemdecim annos
nata,

nata, quæ doloribus parturientium non abſimilibus mirum in modum vexata, collum Matricis planè clauſum habebat; ſanguine menſtruali extra vaſa ſua in Matricis capacitate novem menſium ſpatio, quaſi graviſſima fuiſſet, retento: Medicorum ac Chirurgorum auxilio (incifione rectâ, quatuor digitorum tranſverſorum longâ) liberata fuit, effluentibus libris decem aut duodecim ſanguinis craſſi ac purulenti inſtar fæcis vini.

Similem ferè caſum apud *Benivenium* de abditis morb. cauſis *cap. 28.* videre licet. ejusdem rei exemplum lectu digniſſimum refert *Aquapendens* oper. chirurg. *parte 1. cap. 82.* modum curandi hunc affectum tradit *C. Celfus lib. 7. cap. 28.* *Sculletus tabul. 40.* & *Severinus cap. 46.* ſponte curatum refert *Bartholinus* obſerv. cent. 5. *hitoriâ 43.* Aſt tales membranæ ſeu virginalia interſepta præter Naturam exiſtunt, uti & Vaginæ ori-

44. REGNERUS DE GRAAF

orificii coarctatio, si tanta sit, ut nubilis virgo Penem proportionatum admittere nequeat, cuius rei exemplum perhibet *Paræus lib. 23. cap. 42.* ubi ait: *ipsam (membranam) semel tantum licuit mihi observare in virgine septemdecim annos natâ, quam cum mater viro despondisset, sciretque nihilominus ipsi in pudendis subesse aliquid, quod, quominus mater & fecunda esse posset, impediret; rogavit me ut ipsam inviserem. Reperi igitur membranam quandam nervosam, tenuissimam sub nymphis, proximè ad foramen per quod mulieribus urina effluit præ foribus (ut sic loquar) orificii cervicis uteri, medio sed exiguo foramine membranula illa pervia erat, quâ menses disfluere possent. Contemplatus ergo membranulæ illius tenuitatem, ipsam adactis vossellis rescidi, quidquid ad reliquam curationem facto esset opus matrem admonui: certè nupsit illa paulo post, & prolem peperit.*

Raro

Raro reperiri hanc membranam mecum sentit Realdus Columbus: sub nymphis, inquit, in nonnullis virginibus, non omnibus, alia membrana cernitur Hymen à veteribus appellata, quæ cum adest (raro autem adest) obstat quo minus penis in uterum immittatur: nam crassa est valde supra, vesicam versus, foramine donatur per quod menses fluunt. Addit & hanc se tantum observasse in duabus virginculis, & in unâ grandiore. Ex quibus observationibus elicere possumus, membranam Uteri ostium sepientem (si modo reperiatur) contra Naturæ intentionem virginibus inexistere, aliàs incisione opus non fuisset, nec impediret ingressum Penis in Uterum. Naturæ namque institutum in creatione fœminæ fuit, illam oportuno tempore interveniente viri copulâ matrem reddere. At verò hæc membrana præ foribus Uteri existens conceptionem ad maternitatem à Naturâ institutam omnino

nino necessariam impedit, cum prohibeat ingressum feminis in Uterum. non inest itaque illa virginibus secundum Naturæ intentionem eoque minus cum rarò adsit; si enim naturaliter virginibus inesset, non rarò sed semper, aut ut plurimum inesset, pro eorum, quæ secundum Naturam insunt consuetudine. Quæ dubio procul ultro nobis concessuri sunt ii, qui Hymenem membranam esse in Vaginæ orificio naturaliter constitutam dicunt, ne tamen hi se nobis opponant, & de nomine quæstionem nobiscum agitent; examinent prius an id, quod Hymenem nominant, à nostrâ Vaginæ orificii coarctatione differat, & cessabit brevi sine dubio ulterior de Hymene controversia, quandoquidem *Casseri*, *Pinei*, aliorumque opiniones levi operâ cum nostrâ reconciliari possint; nam quod hi Carunculas, nos corrugationes seu membranosas inæqualitates, & quod alii carneam aut nerveam expansionem

panfionem, nos membranofam coarctationem dicimus. Quod fi ita eveniat, nemo facile admittet præter hanc Vaginæ orificii coarctationem aliud virginale claustrum reperiri: uti nobifcum sentire videtur *Vallefius* libro de facrà philofophiâ cap. 25. Certe (ait) & cujufvis fectionis perito conftare poteft (quamquam funt quidem diffeñores, qui efle in ore uteri virginibus membranulam quandam annuli formâ affirmant) nulla pars eft in uteri ore, aut cervice, quæ virginitatis custodia fit, & in corruptione pereat. Sed anguftia tanta, & fymphysis, feu coalefcentia, & adftriñtio labiorum tanta, ut fine dilaceratione partium, quæ fymphyfi coierunt, admittere virile membrum non poffit. Item *Fernelius* lib. I. cap. 7. fcribit enim: Uteri cervicem mediocri progreflu plerique tradunt in virginibus exili membranâ dirimi venulis confperfa, quæ primo concubitu profufa fanguine difrumpi folet, unde *Hymen* &

& Hymeneion Græce appellatur. At potius censeo cervicis latera nondum venerem expertis duntaxat, quasi conglutinata connivere, quæ primus concubitus magnâ ex parte divellit. Nec non Riolanus lib. 2. cap. 35. anthropog. inquit: Peritior factus in rebus Anatomicis, commentum Severini Pinæi Chirurgi Parisiensis, de istis Carunculis Hymenem constituentibus, vanum & fictitium esse deprehendi. Non inficior tamen illam angustiam Cunni interioris, quæ fit ab illis carnositatibus, ex reduplicato collo Uteri aliquid conferre ad dignoscendam virginitatem, & ex illis disjunctis carnositatibus attritis in primo coitu, supra vigesimum annum, præsertim in ætate virginibus, sanguinem stillare posse. Et aliquantulum inferius idem longè manifestius diversis exemplis demonstrat.

Cum itaque præter Vaginæ orificii coarctationem toties repetitam naturaliter nullum reperiatur virginitatis

tatis

tatis munimentum; quæstio non minus jucunda quàm fructuosa discutienda venit: sc. An illa sit certum virginitatis indicium à Naturâ constitutum: id est signum distinguens virginem à muliere corruptâ venereoque congressui assuetâ, quo posito infallibile habeamus de virginitate argumentum, quo etiam remoto mulierem esse statuamus. Partem affirmativam non parum roborare videtur sacræ Scripturæ textus: Deuteronomii enim 22. cap. extat casus de linteolo cruentato maximè confirmans, dari certum virginitatis signum. verba sunt: *Si duxerit vir uxorem, & postea odio habuerit eam, quæsieritque occasionem, quâ dimittat eam, objiciens ei nomen pessimum & dixerit: Uxorem hanc accepi, & ingressus ad eam, non inveni eam virginem; Tollent eam pater & mater ejus & ferennt secum signa virginitatis ejus ad seniores urbis, qui in portâ sunt; & dicet Pater: Filiam meam*

D

dedi

dedi uxorem huic, quam quia odit, imponit ei nomen pessimum, ut dicat, non inveni filiam tuam virginem: & ecce, hæc sunt signa virginitatis filiae meae, & expandet vestimentum coram senioribus civitatis. Hæc sacrae Scripturae verba, dari certum virginitatis signum, luculenter demonstrare videntur; alioquin seniores populi, an virgo illi desponsata fuisset, judicare non potuissent.

Notandum hic obiter, signa alia propria esse, alia inseparabilia, alia propria & inseparabilia simul. Propria conveniunt uni duntaxat soli. Inseparabilia conveniunt omnibus. Utraque simul omnibus & solis.

Hicce positis dicendum erit linteam illud cruentatum, cujus mentio fit in Deuteronomio, signum quidem virginitatis esse, sed neque proprium, neque inseparabile, adeoque neque certum censerì posse.

Probatur primum, quia non solum virgines cruentatum reddunt linteam;

teum; etenim jam corruptæ dolo malo sanguinem coëuntes emittunt, & rerum venerearum tyronibus virginem deflorasse imponunt: ac insuper sine Penis in Vaginam immissione illæsa omnino Vaginæ orificii coarctatione quandoque concipiunt, quatenus scilicet Uterus per fibras carneas secundum Vaginæ longitudinem excurrentes deorsum tractus breviori Peni occurrit, & eousque in salacioribus descendit, ut ejaculatum per foramen semen hiantе osculo excipiat: aut quatenus fœcundissimi virilis seminis in Vaginam effusi subtilior aura ad Testes ascendit, eorumque Ova fœcundat: quemadmodum hoc avium generationis modo postmodum describendo clarius evadet. Sed ne rationibus solum vobis id persuadere videamur, quorundam Clarissimorum virorum testimonia hic adjungemus. Refert enim *Riolanus Anthropog. lib. 2. cap. 35. Quamvis nulla fiat generatio*

D 2

sine

sine Penis immissione, ex Galeni iudicio omniumque Medicorum consensu, nuper tamen vidimus Parisiis mulierem, quæ ex laborioso & difficili partu laceratas habuerat partes genitales, cujus Nymphæ & quatuor Carunculae tam arctè coaluerant, ut vix specilli cuspidem foramen admitteret, nihilominus decimoquarto abhinc anno concepisse. Intra Pudendi labra effusum semen Uterus hujus pabuli avidissimus attraxit, quemadmodum è profundis cuniculis cervus serpentes narium inspiratu allicit. Cum instaret partus introducto speculo matricis foramen dilatatum fuit in eam amplitudinem, quæ ad egressum fœtus necessaria erat, sicque fœtum perfectum emisit mulier incolumis & superstes.

Exemplum simile visum fuerat Parisiis anno salutis 1609. Mulier imperforata impotentie & frigiditatis accusat maritum coram iudice, quod nondum ab eo quidquam passa fuisset, cum

cum utriusque partes diligenter inspicierentur, mulier inventa fuit gravida. Clementina 2. quæst. 15. de consang. Refertur in Francia olim imprægnatam fuisse quandam, cujus Virginitatis claustra omnia firma, atque illæsa manserant, adeoque imprægnatam esse virginem non desisse. Historiam facetam reperies apud Fabricium in operat. chyrurg. de Sacerdote, qui percontatus est Fabricium de confessione fæminæ, quæ ex viri amplexu sine Penis intromissione conceperat.

Nec abfimilem historiam, refert Henr. à Moinichen in observationibus Lyseri Cultello Anatomico adjunctis. observ. enim 13. Puella Romana à primo ortu clausa nisi quod exiguum esset foramen vix pisum capiens pro urinae ac menstruorum egressu, assiduis Amasii precibus commota ipsius libidini nimium dedit, rata nullum conceptionis periculum futurum, quippe cujus vulvæ labia à natiuitate conjuncta & unita penem non

54 REGNERUS DE GRAAF

admittebant. Cæterum fricationis hujus debitas dedit pœnas, ex ipso præter spem & opinionem gravida facta. Quinto à conceptu mense tumentem puellæ ventrem advertens mater, Jo. Trullium adit, & postquam omnia ipsi exposuisset, opem illius implorat, ne in partu tandem gravius vitæ periculum subiret filia. Dum itaque invisens Trullius cunctis perspectis ac examinatis, unita vulvæ labia sectione dirimit. Ipsa autem debito tempore filium peperit. nec absimile dum Venetiis essem contigit. Unita ab ortu vulvæ labia in tribus puellis Romæ sectione curavi.

Probatum secundum, quia non omnes virgines primo coitu sanguinem emittunt: nam præterquam quòd Vaginæ osculum præ avido coeundi concipiendique desiderio in grandioribus successu temporis dehiscat, ac in junioribus petulco digito vel simulato Priapo dilatetur: fieri etiam potest, Primò, ut menses fluant, vel

pau-

paucis ante diebus fluxerint, ex quo genitales partes humectari, & relaxari contingit, sic ut minimo negotio & nullo ferè dolore dilatentur, cedantque subeunti mentulæ potius quàm dilacerentur.

Verùm similes ludificantis Naturæ casus, sponſis sæpenumero occasionem præbuerunt, de invictâ hætenus pudicitia subdubitandi, cujus eventus historias duas verè comicas refert *Pinæus lib.1. de virginitatis notis, cap.6.* quarum alteram hîc enarrabimus. *Mercator quidam Bigamus à nobis vocatus, quia pro ſecundâ vice matrimonium contraxerat cum virgine euſarcâ ejus vicinâ, duos & viginti annos natâ. Horum autem nuptiæ factæ ſunt, cubuerunt ſimul fluentibus adhuc menſtruis purgationibus, rem ſemel habuerunt, ſed ita facile liberaliter & oportune egerunt, ut ex virgine facta ſit mulier, quæ eodem temporis momento concepit, gravidæque ipſa fuit.*

verò nuptiarum Bigamus mane summo surrexit, atque ad merces emendas cum suis sociis rura satis longinqua petiit, nec reversus est ante vigesimum diem. Is dum ruri esset, rerumque suarum satageret, in memoriam sæpius revocabat facilem quem habuerat unicum cum uxore novâ congressum, nec omnino suspicione castitatis ejusdem vacabat, quamvis hac de re conqueri unquam non decrevisset: siquidem à longo tempore uxoris amantissimæ & parentum ejus famam audiverat; agnoveratque optimam. Reversus verò domum Bigamus & uxor dormierunt simul, sed rem habere tentarunt frustra istâ primâ vice, propter angustius multo redditum quam antea sinus pudoris orificium, post fluxionem menstruorum & partium pudendarum exsiccationem. Qui propterea mirari non desinit, contra, plurimum torquetur, & apud amicum quendam conqueritur, dicens se facilius cum uxore dum

virgo

virgo esset, difficilius verò cum eadem gravidâ convenisse. Signa enim graviditatis apparebant inappetentia ciborum nempe, nausea perpetua, decolor facies, membrorum lassitudo & alia. Verum Bigamus mercator & non philosophus erat, nesciebatque istas partes sicut & alia corpora membranosa quæ humectantur plurimum dilatari & extendi posse, & cum exsiccantur, constrictiores & angustiores fieri. Quare virgo corruptam & corrupta ei virginem referebat. Nec mirum hoc cuiquam videri debet: etenim virgines quæ semel tantum aut bis coierunt, idque fluentibus menstruis, verius dilatationem solam, eamque parvam, quam lacerationem simul ullam passæ fuerunt.

Secundò, fieri etiam potest, ut naturalis Vaginæ orificii coarctatio ob defluentium humorum copiam, ita relaxetur, ut in defloratis laxior esse non possit: quemadmodum nobiscum experti sunt ii, qui ad puellarum

58 REGNERUS DE GRAAF

uteri prolapsum (in humidioribus hisce regionibus nimis familiarem) curandum, quandoque accersiti fuerunt. Hinc mirum nemini videbitur, si tales virgines ex primo coitu sanguinem non emittant.

Tertiò, non ex eâ partium laxitate tantum, enimverò si annosa & vegeta virgo tenello sponso committatur, utique sanguinem non emittet.

His omnibus ritè perpensis concludere possumus neque naturalem Pudendi orificii coarctationem, neque linteolum sanguine foedatum, certum & indubitatum virginitatis signum exhibere. Quod tamen citato sacrae Scripturae loco adversari nequaquam videtur, quandoquidem aliqui textus illius verba metaphoricè interpretanda existiment: turpe enim illis apparet, quòd defoedatum ejusmodi linteum coram judicibus expanderetur, nec verisimile esse quòd vir auderet falso uxorem accusare.

fare, cum sciret parentes ejus virginitatis testimonium asservare : attamen alii verba illa, ut sonant, intelligenda putant, cum hæc consuetudo etiamnum apud Hebræos vigeat, nec non apud Afros, de quibus *Leo Africanus lib. 3. histor. Africae* scribit, apud Fezzæ præcipuæ Mauritaniæ civitatis incolas : quod simul atque sponsus & sponsa ex solempni apparatu sponsalium domum reversi sunt, obferato conclavi, dum nuptiale paratur convivium, pro Hymenæi celebratione simul congregi. Perhibetque annosam mulierem præ foribus expectare : hæc porrectum sibi à sponso, jam marito, cruentatum linteolum in mediam convivorum turbam ovans defert, tanquam raptæ virginitatis spoliū, ac symbolum. Hæcque ratione licerè tum discumbere, tum convivari. At si forte genio fortunæque sinistrâ, illo coitu nihil cruoris sponsæ per genitalia stillaverit, redditur illa parentibus, quibus magnum inde

inde dedecus. Invitatorum verò turba triftis & impranfa domum revertitur. Eundem apud Romanos quondam invaluiſſe morem, palam teſtificari videntur hi *Claudiani* verſus:

*Et veſtes Tyrio ſanguine fulgidas,
Alter virgineus nobilitet cruor,
Tunc victor madido proſiliat thoro
Nocturni referens vulnera prælii.*

idem in Syriâ adhuc obſervari à *Syro* ſe intellexiſſe ſcribit *G. Blaſius* in commentariis ad caput 7. *Veflingii*.

Hanc conſuetudinem non in Africa modò & Aſia, verùm in Europâ, præfertim in quibuſdam Italiae ac Hispaniae regionibus ſervari *Horatius Augenius*, *Joubertus*, aliiſque commemorant. Sed quàm fallacia atque ridicula hæc ſint, nemo ignorat: cum ſanguine ſuppoſitio veſicis felleis aliſve modis in vulvam immiſſo, & medicamentis adſtringentibus Vaginae orificium frequentiori coitu relaxatum ac dilaceratum, mulierculæ in coarctare norint, ut ſponſum alioſque

decipiant : *tantum* (inquit *Augenius* epist. med. tom. 2. lib. 1. cap. 5.) *possunt ejuscemodi fraudes, ut viderim sex probatæ famæ obstetrices, mulierem quandam judicasse intactam virginem, quæ septem antea mensibus puerum pepererat.*

Dicendum ergo quòd licet Vaginæ orificiij coarctatio in virginibus haud necessariò reperiatur, eam tamen ut plurimùm adesse, atque in illius fortiori dilatatione vasorum sanguineorum contextus rumpi ac sanguinem effluere; quare lex Deuteronomii ex eo quod plurimum evenit conflata videtur, nec propterea declarat coarctationem illam, idcirco necessariò apud virgines reperiri debere.

Externa quæpiam virginitatis argumenta à vocis, mammarum, pilorum mutatione, colli commensuratione, apum tentamine, aliisque collecta, verè inutilia ac infida sunt. Nec tanti facimus falsos urinarum strepitus, ut ideo temerè de puellarum pud-

dicitiâ suspicari velimus. Experimenta verò ex potionibus, suffitu, similibusque desumpta, figmenta somnicolosæ anus colo attexenda potius, quàm hîc recensenda, veniunt.

TABULA QUARTA

Vaginæ Orificii conformationem, prout in Juvenculis observatur, demonstrat.

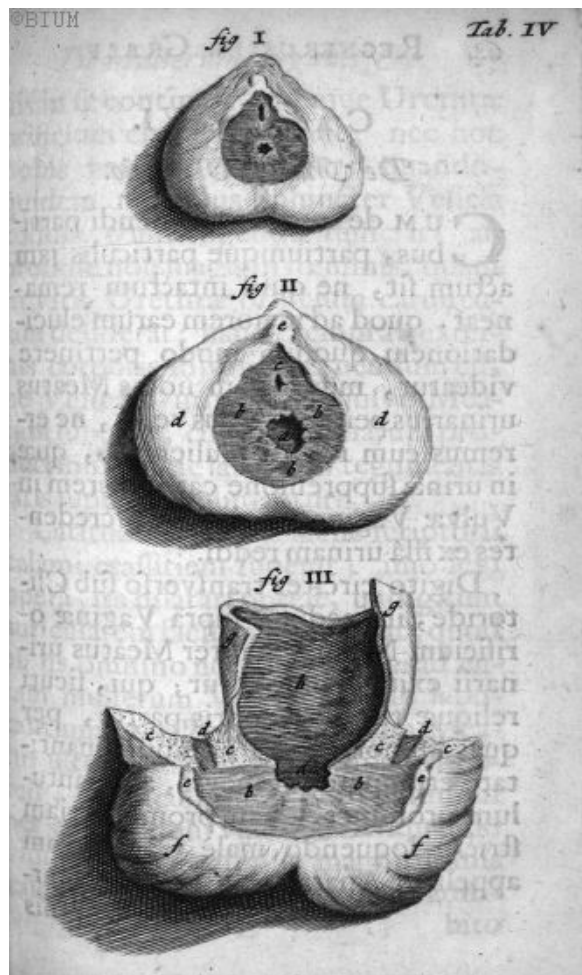
Figura I. recens
II. sex annorum } natæ Pudendum exhibet.

- a. *Vaginæ orificium.*
- bbb. *Membranosa rugositates circumcirca Vaginæ orificium existentes.*
- c. *Meatus urinarii exitus.*
- dd. *Labia à se invicem diducta.*
- e. *Clitoris cum suis Nymphis.*

Figura III. idem Pudendum in anteriori parte dissectum exhibet.

- a. *Vaginæ Orificium.*
- bb. *Rugositates membranosa.*
- cccc. *Anterior Vaginæ pars dissecta.*
- dd. *Meatus urinarius per medium divisus.*
- ee. *Nympha.*
- ff. *Pudendi Labia.*
- gg. *Vaginæ partes dissectæ, & à se invicem di-junctæ.*
- h. *Interna Vaginæ tunica corrugata.*

CAP.

CAPUT VI.

De Meatu Urinario.

CUM de mirandis Pudendi partibus, partiumque particulis jam actum sit, ne quid intactum remaneat, quod ad majorem earum elucidationem quoquo modo pertinere videatur, meritò jam nobis Meatus urinarius perscrutandus venit, ne erremus cum idiotis mulierculis, quæ in urinæ suppressione cathetherem in Vulvæ Vaginam injiciunt, credentes ex illâ urinam reddi.

Digito circiter transverso sub Clitoride, immediatè supra Vaginæ orificium Nymphas inter Meatus urinarii exitus conspicitur; qui, sicuti reliquæ totius corporis partes, per quas humor aliquis notabili quantitate erumpere consuevit, aliquantulum prominet, quam prominentiam strictè loquendo malè Carunculam appellant Anatomici, cum nihil carnis

nis in se contineat, eamque Urethræ orificium claudere volunt; nec hoc nobis verisimile videtur: quandoquidem musculus Sphincter Vesicæ collum constringendo sufficiat, ac proinde non magis in foeminis, quàm in viris Urethræ orificium carunculam desiderat: haud etenim ab externis corporis injuriis metuendum est, ne Vesicam urinariam ejusve Meatum subeant, cum Nympharum productionibus, ac labiorum tegumentis satis superque muniantur.

Latitudo Urethræ facillè scriptorii calami crassitiem superat; imò levi operâ, ita dilatari potest, ut digitum auricularem facillimè admittat, quod ab iis omnino notandum, quia ad curam mulierum Vesicæ calculo laborantium arcessentur, quoniam Meatus ulteriori artificio ita dilatari potest, ut calculi instar ovi columbini per eum extrahi valeant. Aliquando vidimus incredibilis magnitudinis calculos artificio nullo prorsus adhibito

E

bito

bito, sponte Naturâ excretos esse, absque quòd urinæ incontinentiâ, vel alio quovis incommodo exinde laborarent.

Longitudo Cervicis Vescicæ in mulieribus digitalis internodii, aut fere duorum transversorum digitorum longitudinem obtinet; quod clarè patet, si Urethra forcipe aliove instrumento magis idoneo ab exitu externo adusque Vescicam in anteriori parte dividatur, quod ad perquirendas reliquas ejus partes omnino necessarium est: optimè enim eo modo in parte exteriori conspiciuntur muscoli Sphincteris fibræ carneæ transversim abscissæ, quæ totam Urethræ longitudinem cingunt, & adhuc latiori ductu ad Vaginæ latera & Anum descendunt.

Interius verò Urethra tenui membranâ cingitur, quæ in inferiori parte, prope Meatus urinarii exitum magnos ductus sive lacunas admittit, per quos materia pituito so-serosa quando-

quandoque copiosè erumpit.

Inter membranam hanc tenuissimam, & fibras carneas statim descriptas reperitur secundum totum Urethrae ductum substantia membranosa albicans unius ferè digiti transversæ crassitiem habens, quæ totam Urethrae canalem cingit, & hæc est substantia, quam perreptant, & in quâ terminantur ductus illi, qui in principio Urethrae, & in inferiori anticâ Vaginae parte reperiuntur, quemadmodum inflatis ductibus illis non obscurè cernitur; ita, ut non adeò malè substantia illa, mulierum Prostatae sive corpus glandulosum possit appellari, de quo etiamnum agere nobis videtur *Galenus* lib. 14. de usu partium, qui ex *Herophili* decreto, perinde ac in viris, foeminis etiam glandulosas Prostatas inesse scribit.

Prostatarum illarum usus, est pituitoso-serosum succum generare, qui acrimoniâ & fædine suâ mulieres salaciores reddit, pudendasque

partes delectabiliter in coitu lubricat; neutiquam verò ad Urethram humectandam, (ut quidam opinantur) illum liquorem à Naturâ destinatum esse, vel inde patet; quia ita in ejus exitu collocantur ductus, ut erumpens Urethram non attingat, quod non fieret, si ad humectandam Urethram liquor ille destinatus foret.

Gonorrhæam latè sumptam in mulieribus ex illis Prostatis provenire posse probatur: cum in viris Prostatarum fluxus Gonorrhæa vocetur, cur non & in mulieribus eodem nomine nuncupabitur, cum in utroque sexu partium & ductuum eadem ferè sit substantia? Præterea cum foemina semen fluidum, ut viri, in Testibus non habeant, ut infra probabimus; necessariò illarum fluxus Gonorrhæa dictus, vel ex Tubis, vel ex Utero, vel ex Vaginâ, aut Meatu Urinario derivandus est: sed in Tubis nihil est, quod tanto profluvio ansam dare possit.

test: in Vaginâ verò, Utero, ac præfertim ejus Cervice aliqui ductus quidem sunt, sed non tam patentes, quàm illi, qui ex Prostatis derivantur, quapropter ex his potius quàm ex illis mulierum Gonorrhæam derivandam judicamus, eoque magis cum in muliere Gonorrhæâ laborante, post mortem Prostatas exulceratas invenerimus.

Hæc sunt, quæ de Genitalibus mulierum partibus externis, iisque adjacentibus dicenda habebamus, nunc ratio postulat, ut ad internas nos conferamus.

TABULA QUINTA

Repræsentat Urethram, sive Meatum
urinarium in anteriori parte secun-
dum longitudinem apertum.

- A. *Vesica urinaria.*
- B. *Collum Vesicæ ad apertum.*
- C. *Urethra secundum longitudi-
nem aperta.*
- D. *Urethræ Orificium, in eo que la-
cunarum exitus.*
- EE. *Lacunæ Prostatas perreptantes*
- FF. *Lacunæ à glandoso corpore ex-
emptæ, & flatu distentæ.*
- GG. *Prostatarum sive glandosi cor-
poris interna substantia.*
- HH. *Vesicæ partes post divisionem à
se invicem diductæ.*
- II. *Uretheres abscissi.*
- KK. *Pudendi Labia.*
- L. *Vaginæ Orificium.*
- MM. *Sphincteris fibræ carneæ ab-
scissæ.*

TA.

72 REGNERUS DE GRAAF
TABULA SEXTA

Spatium inter Urethram & Vaginam exhibet.

- A. *Vesica Urinaria.*
- BB. *Uretheres abscissi.*
- CC. *Collum Vesicæ apertum.*
- DD. *Urethra per medium divisa.*
- EE. *Cæca lacunarum sive ductuum glandosum corpus perreptantium foramina.*
- FF. *Lacunæ per corpus glandulosum repentæ.*
- GG. *Prostatarum sive glandulosi corporis inter Urethram & Vaginam existentis longitudo atque crassities.*
- HH. *Glandulosi corporis supra Urethram existentis longitudo & crassities.*
- II. *Vesicæ partes à se invicem ductæ.*
- K. *Vesicæ urinariæ interna facies.*
- L. *Rugosa Vaginæ substantia.*
- MM. *Vaginæ Orificium.*
- NN. *Labia Pudendi.*

CAPUT

CAPUT VII.

De Vagina Uteri.

INter Genitales mulierum partes internas principatum facile obtinent Vagina, Testes, & Uterus. Quibus Vasa Præparantia, Deferentia, Lymphatica, Ligamenta, Nervi, &c. tanquam secundariæ famulantur, quas omnes eo ordine quo ab externis ad internas progredi statui-
mus succinctè depingemus, incipiendo à proximiorè parte infernè, scilicet ipsâ Uteri Vaginâ.

Vocatur hæc ab *Aristotele* Matrix & Uteri Ostium, sed nimis confusè; quandoquidem nomina illa Utero magis, quàm illi conveniant: nec minus improprie à plerisque Anatomicis *Vesalium* secutis, Uteri Cervix vocatur, quoniam (inquit *Fallopius*) partem illam quæ verè cervix non est, Cervicem appellant, veram autem Cervicem ignorant; nam totus
ille

ille meatus, in quem virilis Penis inditur, ab istis vocatur Cervix, cum tamen ab antiquis Anatomicis, *Galen*o scilicet, atque præcipuè à *Sorano* in tractatu de Utero, vocetur αἰδοῖον γυναικείον, nec non etiam κόλπος γυναικείος nunquam autem Cervix, nisi improprie loquantur, nam vera Uteri Cervix appellatur ea, in qua ostiolum illud angustum est, quod Penis numquam, aut rarissimè ingreditur, sed solummodo attingit; semen verò per ipsum in fundum Uteri procedit.

Quapropter ne detur confusione locus, canalem hunc in sequentibus Uteri Vaginam nominabimus; nec immeritò cum membrum virile in se recondat, atque illud non aliter quàm vagina gladium aut cultrum excipiat: Varias ejus nominationes si quis desideret, consulat *Riolanum*, ac alios, qui fusiùs de illa scripserunt.

Sita est in Hypogastrio sub ossibus Pubis, in inferiori parte Pudendum,
in

in superiori Uterum; in anteriori Vesicam, & in posteriori parte Intestinum rectum obtinet, cui tam firmiter annectitur, ac si communi constarent tunicâ: hinc læsâ exulceratâve unius tunicâ, alterius quoque faciliè consumitur, ita, ut excrementa per sinum pudoris (quemadmodum aliquando conspeximus) continuo absque voluntatis arbitrio sædissimè profluant.

Figura ejus oblonga est, quæ in coitu undique sese Peni applicat, & secundum omnes dimensiones sese eidem accommodat; ita, ut Vaginæ figura concava, eadem sit cum Penis figurâ convexâ. Extra coitum, libidinis pruritum, ac menstrualem fluxum ejus latera sæpissime in se concidunt; & Vagina intestini cujusdam flaxidi figuram refert; tempore partus aliam rursus figuram adoptat. In infantibus & recens natis notabilem capacitatem habet, licèt ejus orificium angustissimum sit. In adultioribus

ribus (nisi valde tritæ sint) semper ejus orificium angustius est, quàm medium; & rursus ejus finis sive terminus qui Utero affigitur magis coarctatur; ita, ut dum aperitur secundum longitudinem, figuram quodammodo navicularem repræsentet.

Ridiculum planè est, quòd aliqui partem illam masculorum Peni ita correspondere velint; ut, quæ in viris foris, illa in foeminis intus collocata sint: ridiculum dicimus; quia nullam omnino cum Pene similitudinem habet.

Magnitudo hujus partis varias inter Anatomicos excitavit controversias: quia non minus difficulter Vaginæ, quàm Penis, cujus vagina est, longitudinem & latitudinem metiri potuerunt. Ne tamen eam prorsus intactam relinquamus; scito nos eam sæpius in florentis ætatis defunctis mulieribus nunc sex, nunc septem, nunc octo, nunc novem transversos digitos longam observasse; adeo, ut
fatis

fatis accuratè cum membro virili quadret, ac glans mentulati facillimè ad Uteri osculum pertingat, & illud aliquando dolore afficiat. Cujus rei historiam non injucundam perhibet *Hildanus*, cent. 6. observ. 61.

Crassities ejus in superiori parte latitudini straminis appropinquat: in inferiori verò propter accreta eandem duplo aut triplo superat.

Latitudo eadem ferè est, qualis recti Intestini; sed hæc etiam cum longitudine plurimùm variat; nam in coitu nunc brevior fit, nunc longior, nunc constringitur, nunc dilatatur; idque magis vel minus prout fœmina plus minusve libidine agitur: imò testantur ganeones se in indomitæ falacitatis proscdis partem illam ita coarctatam invenisse, ut in virginibus minus libidinosis reperiri solet.

Interna Vaginæ substantia, eadem nempe quam Penis attingit, nervæ est; eam modò per partes describemus.

Di

Diducto Vaginæ orificio, adeò rugosa cernitur ipsius substantia, ut bovis palato membranofam illius superficiem non malè comparaveris; nisi quòd inæqualitates sive rugæ non tam recto ductu incedant; quemadmodum clarè conspicitur, si Vaginam secundum longitudinem aperueris: tunc etenim cognosces rugas illas admodum confusè simul necti; ac in anteriori parte, cui Urethra incumbit, longè plures esse, quàm in posteriori, cui Intestinum rectum adjacet (licèt aliquando contrarium contingat) quod ideo volunt, ut glans Penis inæqualitate illâ blandius agitata majorem in coitu tentiginem, atque delectationem procreet. Inferior pars Pudendum versus, superiori semper rugosior est; nam hæc ut plurimum lenis existit.

Rugæ sive plicæ, de quibus agimus, ab internâ tunica sumunt originem, quæ in virginibus evidentissimæ sunt; in mulieribus verò sensim ma-

magis & magis obliterantur : adeò, ut ex multà attritione ac reiterato coitu tandem aboleant, & tota interior Vaginæ facies lenis evadat ; uti videre est in scortis, nec non honestis Matronis frequenti prole beatissis & diuturno mensium, vel albo fluxu laborantibus ; in iis enim omnibus substantia fit durior. Meminimus nos aliquando calculos in hac tunica invenisse.

Antequam ulterius provehamur, nobis dicendum occurrit, per totum Vaginæ ductum plurimos reperiri porulos ; nullibi tamen plures atque majores, quàm in inferiori ejus parte circa Meatus urinarii exitum ; ibi enim non minores sæpenumero inveniuntur, quàm illi, quos in Meatu urinario supra descripsimus, & lacunarum sive ductuum nomine insignivimus. Ex omnibus illis ductibus tam majoribus, quàm minoribus materia seroso-pituitosa tantà copiamanat, quanta ad humectandas illas par-

De Mulierum Organis, &c. 81

partes necessaria est; & in Veneris actu ad lubricandas vias tam copiosè erumpit, ut etiam extra Pudenda profluat, & hæc est materia pro vero mulierum semine à multis habita.

Hic etiam notandum, materiam illam tantâ cum delectatione ex ductibus illis proflire, quantâ cum voluptate è Prostatis virorum solet; ita, ut non adeò à ratione alienum videatur si effluxum illum, mulierum Pollutionem appellemus; & licet revera, quod emittunt, semen non sit, equidem æque male agere censentur, ac viri sese polluentes, illæ, quæ lascivis cogitationibus, petulcis digitis, aut aliis instrumentis contra honestatis mores excogitatis, malevolè mentem eòusque exagitant, ut talem materiam abundanter ejicient: nam non semper semen, sed aliquando tantummodo similis materia è Prostatis virorum erumpens pollutionem causat. Materiæ hujus seroso-pituitosæ quantitatem aliquam ex nervosâ Vaginæ.

F

ginæ.

82 REGNERUS DE GRAAF

ginæ tunicâ aut glandulis in illâ contentis provenire, non inficias imus, maximâ tamen sui parte, eam ex mulierum Prostatis circumcirca Urethram positâ prorumpere reperiendi, qui horum ductuum propagines investigabunt.

Internis Vaginæ partibus descriptis ad externas progredimur, quarum primò in parte inferiori ablata Clitoride occurrit musculus Sphincter, qui lato fibrarum ductu, tres fere digitos æquante, ad latera ejus ascendens inferiorem Vaginæ partem arctè amplectitur; non alium in finem, quàm ut partem amplexam, cum necesse sit, constringat, & hoc maxime tempore coitus; nisi enim partes illæ constringi ac dilatari possent, impossibile foret, ut generationis actus tam fæliciter inter diversæ magnitudinis & ætatis homines celebraretur: mulierum enim Vagina tam affabre facta est, ut se omnibus, & singulis fere mentulis accommodet, sic ut
brevi

brevi occurrat, longæ cedat, crassæ dilatetur, tenui constringatur: Natura enim omnibus Penis differentiis consuluit, ut non opus sit, sollicitè vaginam cultello æquam quærere; sed ubique Opificis beneficio invenitur; ita, ut omnes viri cum omnibus foeminis, & omnes foeminæ cum omnibus viris convenire possint, si cætera consentiant. Flaccescente Pene, cum eodem Uteri Vagina concidit, sicque Uteri osculum dum extrahitur non refrigeratur.

Constrictionem supra memoratam mirum in modum opitulantur corpora illa, quæ, remotis carnosis expansionibus à Sphinctere ortis, in inferiori Vaginæ parte utrimque prope Pudendi labia conspiciuntur: ascendunt enim ab inferiori parte utrimque ad membranofam substantiam, quæ Clitoris vicinis partibus annectitur, in eaque terminantur ac evanescent: ita ut dextri & sinistri lateris corpora nullam inter se communio-

84 REGNERUS DE GRAAF

nem habeant, uti videre est, si alter-
utrum flatu distendatur: nam inflato
dextri lateris corpore, sinistrum non
intumescit; nec è contra inflato sini-
stro dextrum intenditur, aut clitoris
erigitur, quare nec illam cum corpori-
bus illis communionem habere ju-
dicamus. Horum exterior substan-
tia tenuissimâ constat membranâ;
interior verò, quæ plerumque ut in-
terna Clitoridis substantia ob coagu-
lati sanguinis copiam nigricat, ex
multis vasculis & fibrillis sibi invicem
laxè unitis contexta est; quam, cum
retis complicati figuram quodam-
modo referat, Plexum retiformem
nominamus.

Plexus ille nostro judicio ibi col-
locatus est, ut Vaginæ orificium tan-
to melius coarctetur, & virile mem-
brum accuratius amplectatur; nam
ille copioso sanguine distentus, cum
propter musculi Sphincteris fibras
carneas illum comprimentes extror-
sum nequeat, necesse est, ut intror-
sum

sum cedit, & Vaginæ orificium coarctet. Harum partium distensio ad oculum apparebit, si vasa sanguinea per Clitoridis dorsum excurrentia parumper inflentur, quia cum Plexu illo totum Pudendum intumescit.

Ablatis iis, quæ Vaginæ adnasci solent, reliquam ejus substantiam externam proponemus; quæ est membranosa, rara, laxa, & fibris carneis secundum longitudinem excurrentibus prædita, reliquis partibus ita agglutinata, ut ejus extrema facile determinari nequeant; nisi prope Uteri ostium, ubi ejus partes à Naturâ ita distinguuntur, ut haud difficulter internosci possint.

Vasa quæ per externam internamque Vaginæ Uteri substantiam vagantur, sunt Arteriæ, Venæ, Nervi, Ductus ipsi proprii, & fortassis etiam vasa Lymphatica.

Arterias habet ab Hypogastricis & Hæmorrhoidalibus. Illæ, quæ ab Hæmorrhoidalibus enascuntur, inferio-

86 REGNERUS DE GRAAF

rem tantum Vaginæ partem obambulant; quæ verò ab Hypogastricis prodeunt, ad Vaginæ latera descendentes, per reliquam ejus partem exspatiantur: majores tamen & crassiores furculos versus partem ejus posteriorem, quàm anteriorem, emittunt, qui in superiori parte cum Uteri arteriis ut plurimum uniuntur.

Venæ similiter quæ inferiorem ejus partem occupant ab Hæmorrhoidalibus proficiscuntur; reliquæ verò ab Hypogastricis descendunt, & lato ac varicoso ductu ad Vaginæ latera excurrente, & varios hinc inde furculos spargendo, integram quasi Vaginam amplectuntur, & cum Uteri venis in superiori parte, pluribus in locis junguntur: quare hoc fiat in sequentibus exponemus.

Nervi Vaginam occupantes præfertim Sacri ossis ramulis accepti referuntur. Ductus ipsi proprios statim descripsimus, & Vasa Lymphatica postmodum describemus.

Vagi-

Vaginæ actio erectio est, cum in coitu Vaginæ ductus à Pudendo ad Uterum usque erigatur; sic ut Penis regiâ quasi viâ ad Uterum pervenire queat. Natura autem in Vaginâ talem erectionem molita est, ut congrua Pudendorum affricatio ad semen eliciendum necessaria fieret, & semen facilius ad Uteri fundum pertingeret; nam si Vagina non erigetur in coitu, facilè evenire posset, ut complicaretur, complicata commodam Penis immissionem impediret, impeditus penis semen determinatum non in Uteri osculum internum ejacularetur, sed per cavum Vaginæ locum effunderetur, effusum verò ad latera Penis efflueret: denique fieri posset: ut à fortiori Priapo facile læderetur: unde, refert *F. Plazzonus*, non ita pridem contigit, ut juvenis quidam cum sponsâ juveniculâ primâ nocte congressurus, validâ veretri intrusionē, & violentâ festinatione non modò cervicem, sed & ipsum intesti-

F 4

num.

num rectum perrumperet. cuius rei causam non aliam esse iudico, quam quod vulva non assueta erigi, ad novum opus languida flaccesceret, nec peni irruenti directam viam præbere nosset. Nec fabulas me narrare putandum est, siquidem possem ipsas personas nominare, nisi Hippocratici juramenti memor, huiusmodi curationes inter arcana sepeliendas esse censerem.

Postquam singularum Vaginae partium constitutionem, & usum explicuimus; difficile non erit totius verum usum determinare, qui est membrum virile erectum excipere, emissum semen in Uterum dirigere, profluenti menstruo famulari, ac nascituro partui, ejusque comitatu transitum præbere.

TA-

TABULA SEPTIMA

Repræsentat Uteri Vaginam à posteriori parte secundum longitudinem apertam.

- A. *Rugosa Vaginæ interna substantia hinc inde exiguis punctis persita.*
- B. *Uteri Osculum in superiori Vaginæ parte propendens.*
- C. *Uteri Collum.*
- D. *Uteri fundus.*
- EE. *Tubæ Fallopianæ sive Oviductus.*
- FF. *Rugosa Oviductus interna substantia.*
- GG. *Nervi per Ligamentum alis Vespertilionum assimilatum dispersi.*
- HH. *Testiculi.*
- II. *Testiculorum Ligamenta vulgò Vasa Deferentia dicta.*
- KK. *Ligamentorum Latorum portiones.*
- F 5 LL. Ner-

LL. *Nervi exigui per Uterum disseminati, prout aliquando à nobis observati sunt.*

MM. *Ligamentorum Rotundorum portiones in Abdomine existentes.*

NN. *Ligamentorum Rotundorum portiones extra Abdomen protensæ.*

OO. *Peritonæi portiones Ligamentis adhærentes quousque ea concomitantur.*

PP. *Superior Vaginæ pars tenuior à se invicem diducta.*

QQ. *Membranosa substantiæ in inferiori Vaginæ parte existentis crassities.*

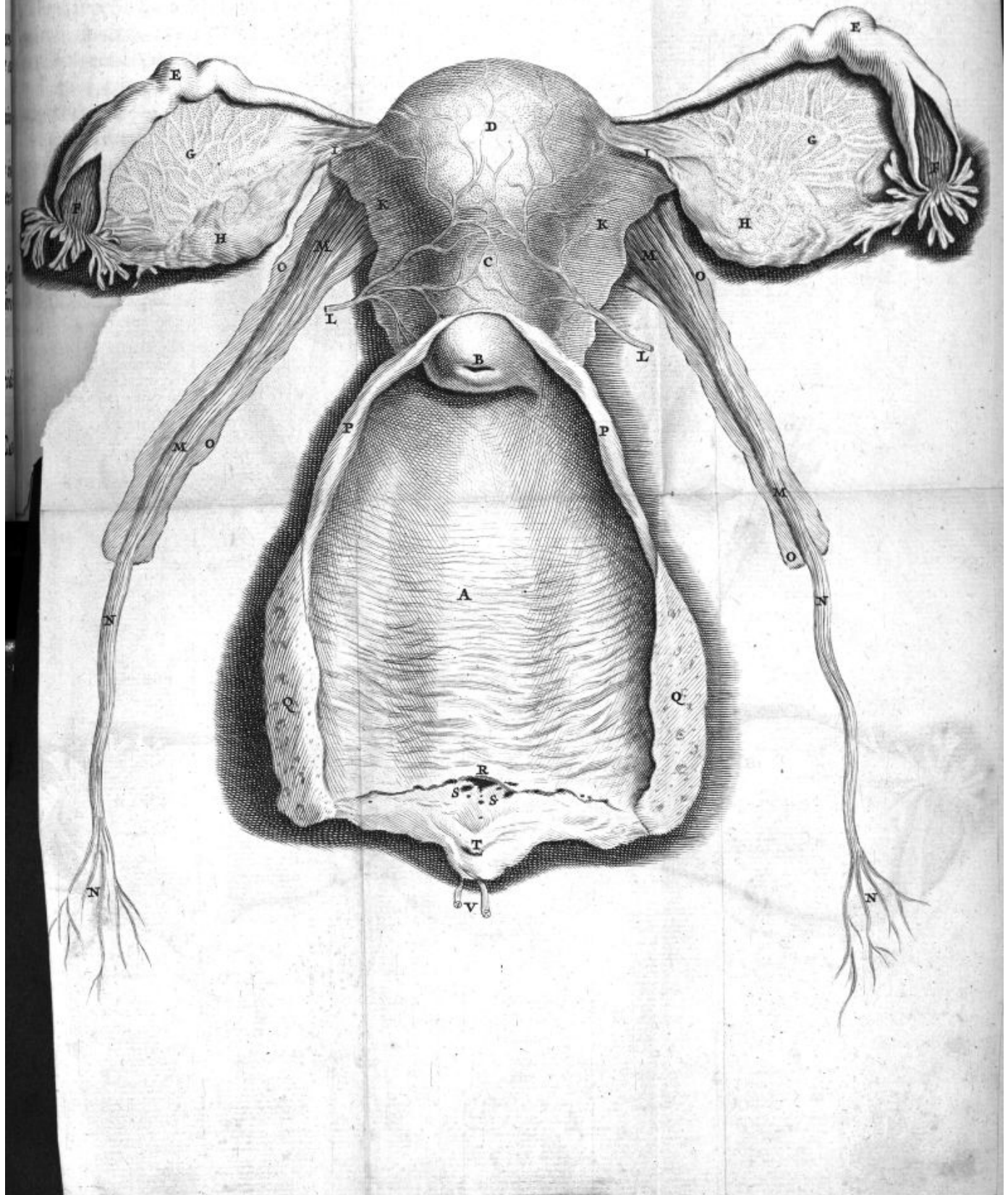
R. *Meatus urinarii exitus.*

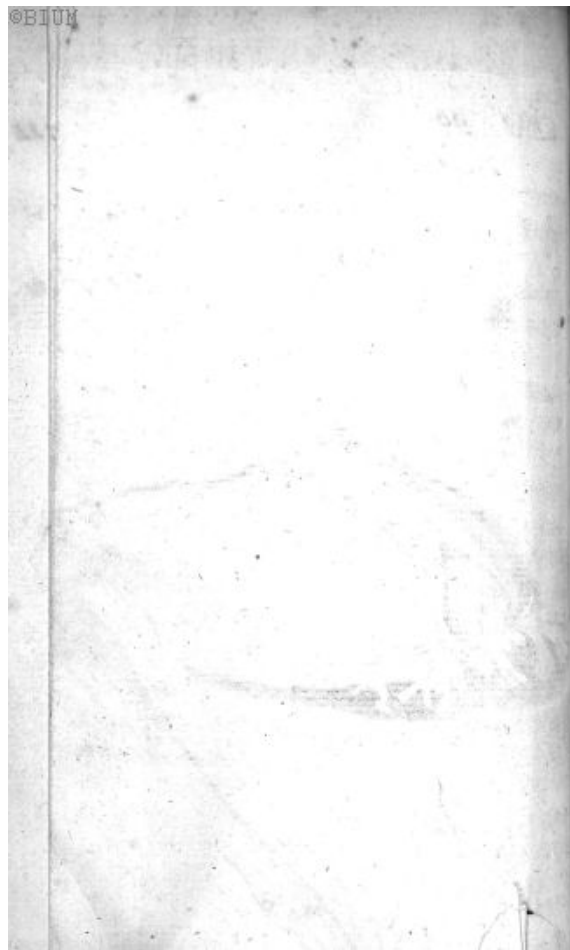
SS. *Cæca lacunarum glandosum corpus perreptantium foramina.*

T. *Clitoris.*

V. *Nervi insignes per Clitoridis dorsum excurrentes.*

CAP.

CAPUT VIII.

De Utero.

VAginæ jam descriptæ immēdiatē adhæret Uterus, locus quidem humilis, sed tam altâ consideratione ac admiratione dignus, ut acutissimi ingenii Scriptores eum se admirari quidem, at intelligere non posse ingenuè confiteantur, ita ut, qui ipsos comprehendit, ab ipsis comprehendendi se minimè patiatur. Ne tamen intacta relinquamus ea, ad quæ nos rerum series adduxit, de illis lubentissimè nostras cogitationes atque observationes vestris submittemus judiciis.

Uterus apud Latinos, Matrix, quasi omnium Mater, appellatur; quia quamdiu foetum in se continet, matris vices in alendo ac conservando gerit: vel quia pars illa matres efficit, si enim illâ carerent mulieres, nunquam matres fierent. Dicitur etiam Utriculus

culus ab utre ; quia cavus est , & instar utris foetum in se recondit. Nuncupatur & ab aliquibus Vulva, Loci muliebres, Genitura, Postrema, Ovum, &c. Quibus porro nominibus apud Græcos, & alios insignitus fuerit, in *Riolano*, *Rolfinccio* & aliis videri potest. Quare nos ea, ut minus necessaria pertransibimus, ut tantocius ad ea quæ lectori magis placitura sunt perveniamus.

Uterus numero tantum unicus est; licet præter communem Naturæ ordinem aliquando bipartitus aut duplex observatus fuerit.

Situs est in Hypogastrio seu Abdominis parte infimâ, quæ Pelvis dicitur; ubi inter Vesicam & Intestinum rectum, tanquam inter duo pulvinaria collocatur; ut homines ex fragili & periturâ materiâ inter stercus & urinam nati, & in terram, ac cinerem resolvendi, vilis & abjectæ suæ conditionis memores, superbiam alas demitterent. Primario tamen hic Uterum

rum collocatum existimamus ; quia
locus ille generationi aptissimus est,
nam non solum sine ullius partis læ-
sione pro foetus amplitudine in ma-
gnam molem distenditur, verum et-
iam ab omnibus externis injuriis pro-
tegatur ac conservatur : ab anteriori
namque parte ab osse Pubis, à poste-
riori ab osse Sacro, à lateribus ab os-
sibus Iliis, tanquam tutissimis mæ-
nibus circumdatur : atqui etiam pari-
turo foetui inde exitus ad inferiora fa-
cilis est.

Hanc Uteri distensionem prudens
Natura in gravidis prospiciens, in
fœminis coxarum capacitatem ampli-
orem efformavit quam in viris,
hinc etiam nates habent latiores, & ad
sedendum promptiores.

Non semper in medio præcisè col-
locatur ; sed quandoque, licet rarius,
illum nunc magis versus dextram,
nunc magis versus sinistram Hypo-
gastrii partem situm offendimus ;
quod præsertim in prægnantibus ab
aliis

aliis Anatomicis notatum invenimus.

Alligatur parte suâ, quæ propriè Collum dicitur, Vaginæ, Intestino recto & Vesicæ; ipsius verò fundus, qui ad foetus incrementum augeri debet, omnino liber est, nullique annectitur parti, ut extendatur contrahaturque liberius.

Figura Uteri varia est: alia in gravidis, alia in non gravidis; in his pyri quodammodo compressi figuram repræsentat: malè igitur ob depressionem illam cucurbitulæ Chirurgorum, (utpote ejus fundus rotundus est) eum assimulant; & adhuc magis à Veritate aberrant, qui illum rotundum aut quadratum pronunciant. In gravidis verò prioribus mensibus Vesicæ urinariæ non abfimilis est, pedetentim tamen magis magisque distenditur, & quidem ita, ut si Collum ejus excipias postremis mensibus ad figuram sphaericam proximè accedat.

Col-

Collum enim (quod omnino notandum est) dilatationem Uteri non insequitur, at pristinum ferè statum usque retinet; idque non in hominibus solùm, verùm in vaccis, ovibus, aliisque animantibus indies evenire conspiciamus.

Nec miramur *Galenum* cum suis affeclis mulierum Utero cornua affixisse, quandoquidem (referente *Vesalio* lib. 5. cap. 15.) *Galenus* ne per somnium quidem muliebrem Uterum unquam inspexerit, sed tantum vaccinum, caprinum, ovillum, &c. in quibus cornua reperiuntur, uti quisque apud laniones & in Tab. nostrâ xx videre potest: & multò adhuc evidentius cornua illa in canibus, suibus, gliribus, cuniculis, &c. conspiciuntur, quoniam Uterum statim à fundi ipsius orificio, ita in duas partes di-remptum gerunt, ac si indicem à medio digito maximè diduceres, illosque digitos Uteri partes esse fingeres, quæ in non gravidis recta ducuntur, in

in prægnantibus ob foetus in illis contentos cornuum arietum ad instar incurvantur.

Ad Uteri figuram quoque spectare videtur ejus Cavitas, in quâ vulgus perperam septem cellulas enumerat; quarum tres in dextrâ Uteri sede, masculis; tres in sinistrâ femellis dicatas; septimam autem in Uteri medio existentem, Hermaphroditis tribuit. Nec ullo septo intermedio dividitur pars dextra à sinistrâ, neque etiam per lineam aliquam, secundum longitudinem Uteri excurrentem, separatur (quamvis illam opinionem plerique foveant Anatomici) nisi substantiam ejus secundum longitudinem diffecando, lineam illam efformaverint. Ratione tamen constitutionis unica hæc Uteri cavitas in duas dividi potest, sic ut una Colli, altera ipsius Uteri dicenda sit; illa oblonga est, & in extremitatibus magis quam in medio coarctatur, nam inferior ejus angustia, quæ pro-

priè

priè Os Uteri dicitur, in virginibus
 tam exigua est, ut stylum tenuiorem
 solummodo excipiat, & nullo conatu
 vel minimus digitus in eam intrudi
 possit; quod cum ita sit non videmus
 quâ probabilitate *Spigelius* libro 8.
 cap. 20. Os Uteri in coitu ita dilatari
 statuit, ut Penis glandem suscipiat.
 Et dubitamus an fieri possit, quod
 refert *Riolanus* antropog. lib. 2. c. 35.
 ut longior Penis, dum orificium Cer-
 vicis Uteri apertum est fluentibus
 menstuis, in id osculum introduca-
 tur, & introductus ibi detineatur, ut
 in canibus fieri assolet: licet *Hippo-
 crates* lib. 1. de morbis mulierum,
 scribat; mulieres, quibus Os Uteri
 nimio coitu laxatum, cum plus æquo
 apertum sit, non concipere: nam li-
 cet menstruorum fluxu aliquantulum re-
 laxatum foret; voluptate & inde fa-
 ctâ constrictione, ita coarctatur, ut
 Penis osculum illud neutiquam sub-
 ire possit; si verò minus in coitu de-
 lectetur mulier Vaginæ laxitas Pri-
 G po

po faciliè cedit, secundò si membrum virile illud Uteri osculum tam faciliè subintraret, quot non abortus excitarentur, ab iis, qui postremis gestationis mensibus cum uxoribus suis coeunt.

Altera sequitur difficultas, an in gravidis Os Uteri exactè claudatur, nec ne? *Spigelius lib. 8. cap. 23.* confidenter scribit, Uteri Os interius gravidis hiare, tantoque magis quanto sunt partui viciniore: cujus opinionem etiam confirmare videtur *Hippocrates sect. 5. aphor. 51.* *que uterum ferunt iis os uteri connivet.* quem locum alii aliter interpretantes, Uterum accuratissimè claudi statuunt; sed ut nostram de hac questione sententiam paucis exponamus, dicemus utramque sententiam maximà probabilitate niti; hiat enim quatenus primis gestationis mensibus eandem apertionem servat, & clauditur quatenus materia instar glutinis viscida quàm accuratissimè obturatur;

nec

nec etiam inficias ibimus Os illud postremis gestationis diebus paulatim magis & magis dilatari, quandoquidem illud explorasse se digitis suis cum *Spigelio* nobis obstetrices affirmaverint.

Osculum Uteri in Vaginæ capacitae prominens, tincæ piscis ori, aut ut *Galenus* mavult, glandi virili persimile est. Sectionem seu rimam habet transversam; foramen Osculi in virginibus exiguum est, ast in mulieribus quæ sæpe pepererunt, majus evadit; si verò nimium laxetur, vel exulceretur, vel cicatrice obducatur, vel humidum nimis fiat, sterilitas sequitur.

Tota Colli uterini cavitas rugosa est & multis exiguis ductibus perforatur, ex quibus pressâ colli substantiâ materia pituitoso-serosa erumpit, in quem finem ignoramus, nisi forsân ad humectandum, & ad Venerem excitandum, ibi humor ille à Naturâ ordinatus fuerit. Ductus illi per

membranofam & forfan quodammodo glandulofam Uteri (præfertim ejus Colli) substantiam difperfi, hunc humorem accipiunt, qui in falacioribus tempore coitus adeò copiofè erumpit, ut de nimia humectatione quandoque conquerantur mariti. Notandum hic in uteri Collo inter rugas, feu fibras potius, sæpè numero hydatides diverfæ magnitudinis reperiri.

Altera & quidem propria Uteri cavitas licet latior fit, fabam tamen majusculam in non gravidis vix capit.

Figura ejus probè confiderata proximè ad triangularem accedit, nifi quòd angulus verfus Collum longior fit; alii duo anguli in fundo exiftentes utrimque à Tubis Falopianis exiguo foramine perforantur, per quod primò feminis virilis pars subtilior, & poftèa Ovum muliebre pertranfit. Hujus cavitatis tunica levior eft, & extra menftruorum profluvium

vium non nisi exiguis porulis pervia, ex quibus serosa quædam substantia, modicâ quantitate exsudat, fortassis in eundem usum, ut ille humor, qui è Collo copiosè prodit.

Est insuper Uteri magnitudo varia, pro mulieris ætate, temperamento, libidinis usu, corporis proceritate, foetura, aut sterilitate, &c. neque proinde Uteri magis quam Ventriculi magnitudo aptè describi potest: ut tamen iis, qui nunquam mulierum dissectionibus adfuere, talem ejus magnitudinem demonstramus, qualem in diversæ ætatis mulieribus cognoverimus, breviter expone-
mus. In recens natis notavimus Uterum aliquando drachmam, aliquando drachmam unam & semis pependisse. In vetulis verò, & virginibus jam pubescentibus ejusdem fere magnitudinis est, & ut plurimum ab uncia unâ ad fescunciam ponderat. Denique in validioribus, & iis quæ sæpius pepererunt, aut frequentius Veneri

indulgent, major evadit, rarius tamen duas uncias excedit. In statu verò præternaturali Uterum quadraginta libras ponderasse observavimus, cujus historiam, quatenus proxim Medicam exercentibus utilissima est, ne detur confusio loci, ad calcem hujus capitis annectemus.

Uteri mediocris longitudo ab osculo usque ad extremam fundi partem tres circiter digitos transversos adæquat; latitudo circa fundum duos digitos & semis quadrat, circa Collum verò duorum digitorum transversorum latitudinem non excedit.

Craffiti totius Uteri necdum aperti duos fere digitos transversos habet, nisi quòd circa ejus fundum aliquantulum magis protuberet.

Uterus in gravidis ita amplificatur, ut, qui ante inprægnationem ossis Sacri initium non supergreditur, fundus ejus postea ad Umbilicum, & ulterius extendatur, ac totam Pelvim non modò adimpleat; verum etiam

etiam intestina tenuia, & reliqua viscera sursum comprimat. Hujus incrementi causam non eandem assignant omnes; aliqui enim tempore ingravidationis Uterum ad tantam molem excrefcere statuunt, quatenus ejus membranæ ad foetus incrementum explicentur, eâdem ratione ut Vesica urinaria propter urinæ affluentis copiam, adeo ut *Galenus, Vesalius, & alii* credant, Uterum quo magis extenditur eò magis attenuari; sed ocularis experientia refragatur & authoritas *Sylvij, Mundelli, Arantii, Varoli, Plateri, Baubini, Heurnii, Laurentii, &c.* nam à primo conceptu usque ad partum totius Uteri fundi substantia augetur, quatenus in foetus gestatione propter affluentis alimenti copiam, sensim Uterus ita dilatetur, ut postremis mensibus dum major alimenti copia ad Uterum confluit pollicem vel (ut quidam volunt) duos digitos transversos æquet; & quod mirum ac consideratione dignif-

104 REGNERUS DE GRAAF

gnissimum est, Uterus quo magis dilatatur eò magis etiam incrassatur ejus substantia, ejus contrarium in Vesicâ, Ventriculo, ac reliquis corporis partibus contingit: præterea extremis mensibus penè membranaceam suam substantiam exuere videtur, ita enim si dissecetur rubescit, totque-foraminulis (quæ nihil aliud sunt quàm vasa per medium dissecta) pervia conspicitur, ut spongiosam quasi substantiam induat: nec minùs mirum multis videbitur quòd sedecim circiter dierum spatio post partum Uterus, tantus quantus est, ad pristinam fere magnitudinem redeat, quod nostro judicio contingere videtur quatenus fibris per Uteri substantiam dispersis sese contrahentibus, sanguinis copia, quâ spongiæ in modum imbuitur, exprimitur, atque Uteri substantia rursus in unum cogitur; hinc Lochiorum fluxus, qui nihil aliud est, quàm sanguinis in Utero contenti aut affluentis copia, per

per vana sanguinea in Placentæ divulsione aperta, erumpens; patentes has vias aliquando in puerperis defunctis conspeximus, dum per Siphonem liquorem in Arterias Hypogastricas aut Spermaticas infunderemus, qui non minus quàm flatus in Uteri capacitatem erumpebat.

An verò instante menstruorum fluxu ejus moles augeatur, varii varia sentiunt, reperiuntur enim, qui existimant sanguinem menstruum ab eo tempore, quo menstrua cessant, sensim magis & magis accumulari, donec tandem distentâ Uteri substantiâ per vias à Naturâ ideo concessas suo tempore erumpat: alii verò qui menstruorum fluxum à sanguinis in illis partibus fermentatione deducunt, non tam sanguinis copiam, quàm ejus fermentationi, hunc fluxum adscribunt; neque proinde Uterum instante menstruorum fluxu adeò extendi existiman. Quæ posterior opinio nobis magis quàm prior arridet:

G 5

quia

quia nunquam in virginibus à nobis dissectis tam notabilem diversitatem in Uteri magnitudine invenimus; quod omnino necessarium foret, si totus menstruorum sanguis in Uteri substantiâ accumularetur. Sed de his sequenti capite latius.

Substantia Uteri non prægnantium conspicitur nervea membranca-ve; ut dilatari & contrahi pro necessitate queat: minus candicat quàm cætera corpora, quæ generatim nervosa dicuntur, quia carneum aliquid præ se fert, præsertim in Uteri fundo & parte ejus externâ; in Collo verò, & in parte ejus internâ, magis nervea apparet; hoc est durior & albicantior existit. Propria hæc Uteri substantia, quæ triplici fibrarum genere per texta dicitur, duabus membranis intercipitur, unâ communi, & alterâ sibi propriâ.

Communis Uteri membrana valida crassaque, externam ejus faciem undique tegens, à Peritonæo originem

nem habet. Externa ejus superficies levis aqueoque humore oblita est aliarum partium ad instar, quæ invicem tangere quidem, non autem con-nasce satius fuit. Mediante hâc membranâ validissimè nectitur Intestino recto, Vesicæ, & reliquis partibus adjacentibus, quemadmodum superius à nobis traditum est.

Hanc Uteri membranam aliqui duplicem, aut triplicem constituunt, sed cum hoc parum ad negotium faciat; illud lubens pertransimus, eoque facilius cum membranas, quæ à plerisque Anatomicis pro simplicibus habitæ sunt, facili negotio in duplices, triplices, imò quandoque quadruplices dividere possumus.

Propria Uteri membrana dicitur ea, quâ interna ejus substantia tegitur, atque hæc non à Peritoneo, quemadmodum prior, originem ducit, sed ab internâ Uteri substantiâ, cui ita annectitur, ac si ejusdem substantiæ foret; neque proinde difficulter prodisc.

108 REGNERUS DE GRAAF

dissecantis arbitrio crassa aut tenuis demonstrari potest. Sunt qui tunicam jam dictam cum *Galeno* geminam fingunt, sed malè, quia bruta tantum dissecuerunt, quorum cornua licet unicam membranam obvolvantur, simul tamen sumpta geminam quasi Uteri membranam constituunt. Membranam hanc in fundo Uteri admodum glabram & levem invenimus; contingere tamen potest, ut scribit *Higlmorus* *disq. anat. lib. 1. parte. 4. cap. 4.* quod in menstruatis à venarum prominentibus orificiis aspera sit. In Collo verò admodum rugosa ac multis conspicuis foraminulis perforata est. Communicat cum interiori Vaginæ atque Tubarum tunica, ut postea demonstrabitur.

Vasa Uteri sunt Arteriæ, Venæ, Nervi, Vasa Lymphatica, Tubæ, & Ductus ipsi proprii.

Arteriæ originem habent partim à Spermaticis, partim ab Hypogastricis; ac proinde hæ infernè, aliæ superne

perne provenire dicuntur; has ad Uteri fundum derivari existimant, illas verò maximè per Uteri Cervicem excurrere scribunt; sed Arteria illa, quam à Præparante deducunt, utrimque cum insigni ramo ab Hypogastricis oriundo, ita conjungitur, ut difficulter (quemadmodum infra demonstrabimus) utriusque terminum determinare possimus. Arteriæ illæ ad Uteri latera anfractuose collocatæ, varios hinc inde ramulos emittunt, quorum aliqui anteriorem, alii posteriorem & internam partem circumvoluta atque serpentino ductu perambulant; quorum aliqui alterius lateris arteriis per Anastomoses copulantur; quod jucundissimo spectaculo cernitur, si alterius lateris Arteria Hypogastrica, aut SpermatICA infletur; alterius namque lateris arteriæ, ut plurimum simul intumescunt, quod adhuc longè foelicius succedet, si Uteri tunicam à Peritonæo ortam, sub quâ hæc vasa disseminantur, sine

no-

notabilium vasorum læsione abstuleris; tunc enim vasa illa tam clarè se conspicienda præbent, ut ad dicti veritatem nihil amplius desiderari possit.

Non solùm per anastomosis uniantur vasa, quæ per Uteri substantiam sparguntur; sed etiam ea, quæ per Vaginam excurrunt; ita ut aliquamdiu inflato unius arteriæ principio, plerumque totius Uteri & Vaginæ arteriæ distendantur: prout clarè conspicitur, si iteratis vicibus ad modum pulsus arteriarum vasa illa inflentur.

Arterias toties memoratas non recto, sed flexuoso ductu per Uterum excurrere judicamus; ut tanto melius absque ruptionis periculo gravidationis tempore distendi, & Uteri molem insequi possint.

Hic etiam obiter notandum duplo, vel triplo plures arterias majores & magis flexas per Uterum, quàm per Vaginam excurrere; in quem finem

nem id ita à Naturâ ordinatum sit, sequenti capite de Menstruorum fluxu inquiremus.

Uteri Venas qui lustrare cupiunt, invenient pariter à Præparantibus vasis ingentem ramum ad Uterum descendere, & ab Hypogastricis venis, utrimque unum ramum insignem prodire, quorum ramificationes tam ad Uterum, quàm Vaginam pari passu ambulant, nisi quòd illæ, quæ ad Uterum properant, copiosiores, existant. Venarum Præparantium & Hypogastricarum divaricationes infinitis in locis sibi per anastomoses nectuntur, præsertim tamen ad Uteri latera, ubi vasa illa ad modum arteriarum tam patenti anastomosi sibi invicem copulantur, ut unum idemque vas appareat: quemadmodum solo flatu, licet plures habeant valvulas, luce clarius innotescit, nam absque morâ & longè facilius quàm de arteriis dictum est, statim omnes teri, Testium, & Vaginæ venæ distendentur,

112 REGNERUS DE GRAAF

tur, iis solummodo exceptis, quæ à Pudendis aut Hæmorrhoidalibus ortæ, per Pudenda repunt.

Uteri vasa non semper eodem modo sese habere, ratio docet, & autopsia confirmat: multò enim majora sunt in gravidis ac puerperis, quàm in vacuis. In gravidis aliquando ea in tantam amplitudinem dilatata vidimus, ut facilè digitum in eorum cavitate immitteremus, quæ cessante Lochiorum fluxu, ita denuo contrahuntur sive coarctantur, ut sedecim circiter dierum spatio, cum Utero pristinam quasi figuram recuperent, nisi forsan in iis, quæ sæpius Uterum gestarunt, propter earum extensionem, magis contortæ & flexuosæ remaneant.

An etiam eo tempore quo menstrua fluunt majora sint, necdum potuimus observare: licèt aliquando dissecuerimus tales, quarum menstrua immediatè ante mortem fluxerant. Probabile tamen est quòd tempore

pore menstruorum magis à sanguine distendantur, & ab illâ vasorum distensione proveniant dolores & gravitates, quas aliquando instante menstruorum fluxu perferunt mulieres. In Uteri vasis sæpe reperiuntur Polypi, & quidem tanti, ut ipsa adimpleant, nec non quandoque in callosam quasi substantiam degenerent.

Nervos Uterus suscipit duplicis generis, tum à propaginibus rami sextæ conjugationis interni, tum ab ossè Sacro.

Ab Utero plurima oriuntur Vasa Lymphatica, quæ externam ejus substantiam perreptando, sensim coeunt, & rivulorum ad instar augescunt, donec ad magnum Chyli Lymphæque receptaculum, ubi terminantur, pervenerint. Vasa hæc in reliquis animalibus etiam conspicua, *Bartholinus cap. 10. de lact. thor.* procul dubio pro vasis lacteis descripsit; quandoquidem iis Uterus omnino careat.

H

Ad

Ad Vasa Uteri etiam spectare videntur Tubæ Fallopianæ, quas peculiari capite postmodum describemus.

Horum Vasorum usus varius est. Arteriæ namque sanguinem advehunt, tam ad Uterum ac ipsi annexæ & tempore graviditatis annectenda nutriendum, quàm ad corporis excrementa purgandum. Venæ autem sanguinem residuum ad cor revehunt. Nervi verò spiritibus animalibus ad Uterum vehendis destinati sunt. Vasa Lymphatica demum lympham ad cor deducendo inserviunt.

Postremò usus Uteri est; principia formationis fœtus in suam capacitatem propulsa fovere, eique nutrimentum præbere, & ab injuriis præservare, ac tandem fœtum ipsum lucis & liberioris auræ indigum expellere, & forsan etiam muliebri corpus ab excrementis purgare.

Anno 1669. cum Delphis praxim medicam exercemus, 25. Martii rogavit

gavit nos *J. Ametis*, ut charam suam conjugem gravissimo morbo detentam inviseremus, quæ tum temporis maximè conquerebatur de dolore ventris, lumborum, & anxietatibus circa præcordia, quæ omnia ita angebantur, dum capite demissiore decumberet, ut semierecta continuo in lecto quiescere teneretur, idque propter ventrem, qui in horrendam molem excreverat, cujus primordia jam ante 25. annos perferire cœperat, causam verò omnino ignorabat, quam nos, antequam examen, ut fas erat, instituissimus, in hyprode querendam & inveniendam opinabamur, sed postquam ab ægrâ intellexissemus, quod nullas in ventre dum sese verteret fluctuationes unquam perferiret, atque ventrem cum inæquali duritie in latere sinistro parum infra umbilicum multo magis quàm alibi intumefactum videremus, judicabamus potius Tumorem

H 2

illum,

illum, cum nec hepatis nec lienis regioni corresponderet, atque à corpore quodam indurato & intumefacto originem duceret, à Mesenterio ejusque glandulis intumefactis provenire, eoque facilius, cum in memoriam revocarem, nos cum Clariss. Professore *D. Dimerbroekio* in nosocomio Ultrajectino talem ventris tumorem à Mesenterii tumore ortum in demortuo quodam vidisse. Quapropter tali Prognosi, qualem morbi magnitudo desiderabat, institutâ, quandoquidem pleraque medicamenta respueret, non nisi Enemata in anum injicienda, ac mixturas ad corroborandum ac dolorem sedandum cochleatim sumendas præscripsimus; quibus medicamentis per quatuor circiter menses doloris ferociam quodammodo lenivimus, donec 24. Julii, anno ætatis suæ quinquagesimo miserrimam vitam cum feliciori morte commutaret.

nulli

s. H.

Apert

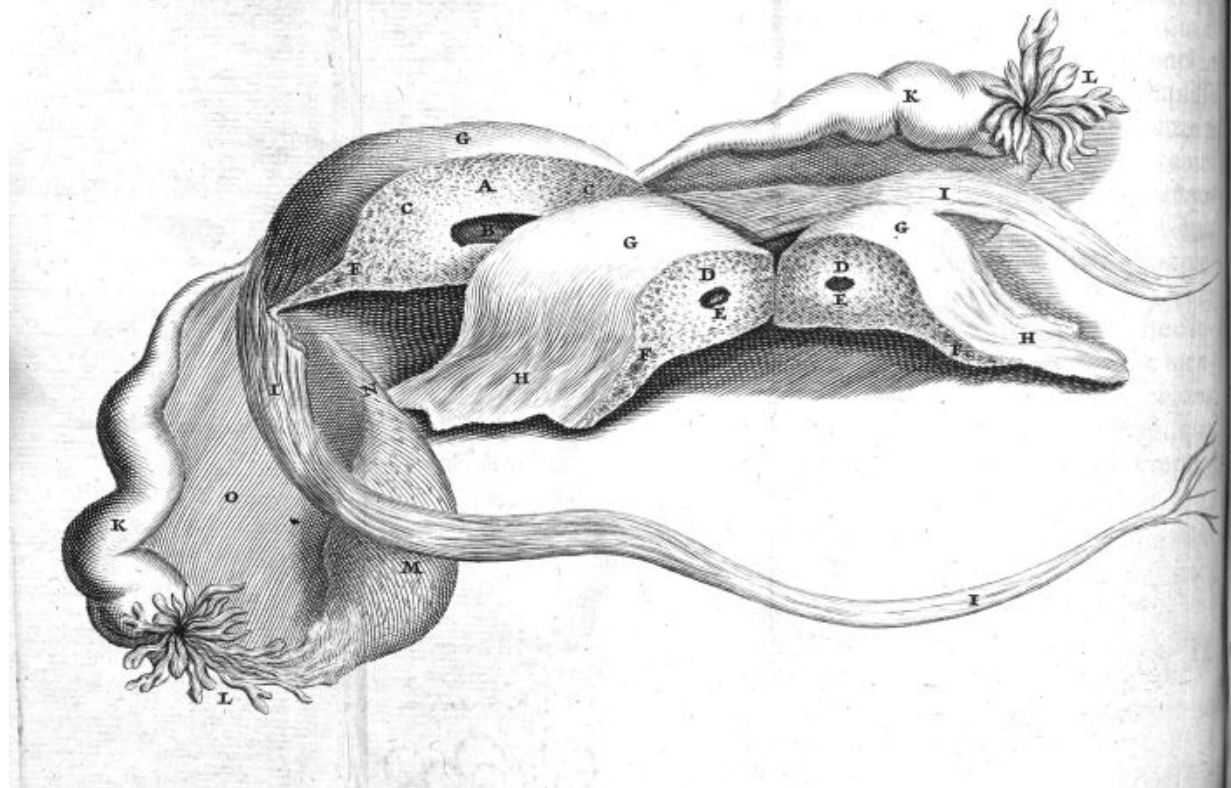
Aperto cadavere, reliquis visceribus bene dispositis, in Abdominis cavitate quatuor circiter pintas invenimus liquoris admodum putridi, & præterea ingentem tumorem rotundum, qui reliquam Abdominis cavitatem adimplebat. Hunc tumorem ex adhaerentibus illi Testiculis, Tubis, &c. Uterum esse cognovimus, qui nostro & adstantium iudicio, ad minimum quadraginta libras pendebat; cum Uterus naturaliter constitutus, raro duarum unciarum pondus excedat. Monstroso hoc Utero cruciali incisione dissecto, vidimus illius substantiam in anteriori parte solummodo transversæ pollicis crassitiem habere; in lateribus verò ac posteriori parte, eâ videlicet quæ lumbis adjacet, duodecim transversos digitos adæquare; quæ Uteri substantia partim scirrhusa, partim quasi glandulosa sive ex globulis rotundis indurato vitello non absimilibus com-

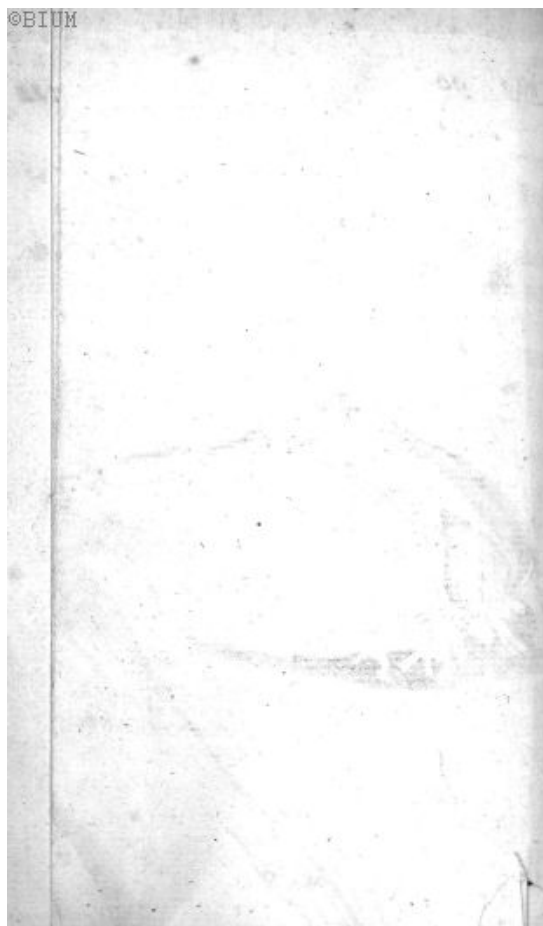
H 3

posita

posita cernebatur. Uteri verò medium sive cavitatem internam materia quædam majori pugno crassa, nigricans & putris occupabat, quam statim à foetu, molâ, vel placenta in Utero putrefactâ originem sumpsisse judicabamus, quod ultimum mariti relatione confirmabatur: retulit enim nobis uxorem suam ante 25. annos secundo vel tertio ingravidationis mense vesiculam quandam aquâ plenam per muliebria absque placenta excrevisse, subsequente maximolochiorum fluxu per sex septemve menses durante, eoque cessante uxoris suæ ventrem sensim magis magisque intumuisse; accedentibus symptomatibus superius enarratis.

TA.

TABVLA OCTAVA

Exhibet virginis Uterum transversim dissectum.

- A. Uteri fundus transversim dissectus.
 B. Uteri fundi cavitas.
 C C. Uteri substantia multis & exiguis foraminibus à Vasis transversim dissectis perforata.
 DD. Cervicis Uteri prope fundum transversim dissecta substantia.
 EE. Cervicis Uteri cavitas, prout in iis, quæ nunquam pepererunt, coarctata existit.
 FF. Vasa ad Uteri latera excurrentia transversim dissecta.
 GG. Communis Uteri membrana.
 HH. Ligamentum Uteri Latum.
 II. Ligamenta Uteri Rotunda.
 KK. Oviductus sive Tuba Fallopiana.
 LL. Foleaceum Tubarum ornamentum.
 M. Testiculus dexter.
 N. Ejusdem Testiculi Ligamentum.
 OO. Membranosa Ligamenta quibus Tuba Testibus annectuntur.

TABULA NONA

Exhibet Uterum in anteriori parte
incisione decussatâ apertum.

AA. *Uteri decussatim divisi partes
ita dispositæ, ut ejus cavi-
tates & spongiosæ illius
substantiæ crassities appa-
reat.*

B. *Uteri fundi cavitas.*

C. *Cervicis Uteri cavitas.*

D. *Coarctatio inter fundi & Cer-
vicis cavitates plerumque
conspicua.*

E. *Uteri Osculum.*

F. *Pars Vaginæ Osculo Uteri ad-
hærens.*

GG. *Tubarum portiones.*

HH. *Styli per Tubas in Uteri fun-
dum inserti.*

II. *Propria Uteri membrana in-
ternam ejus substantiam ob-
velans.*

KK. *Interior Colli uterini substan-
tia minus spongiosa.*

TA.

TABULA DECIMA

Exhibet Uterum ita dissectum, ut
Tubarum in ipsius cavitatem
transitus appareat.

- AA. *Uterus secundum longitudinem
divisus.*
- BB. *Uteri fundus transversim dis-
sectus, ut Tubarum in Uteri
cavitatem ingressus conspi-
ciatur.*
- C. *Tubarum principium ut est na-
turaliter coarctatum.*
- DD. *Tubarum progressus sensim
magis & magis dilatati.*
- EE. *Ligamenta Testiculorum ab-
scissa.*
- FF. *Ligamenta Uteri Rotunda.*
- G. *Uteri fundi cavitas.*
- H. *Cervicis cavitas, & fibrosa
ejus substantia.*
- II. *Propria Uteri membrana.*
- KK. *Uteri Osculum.*
- L. *Cervicis Uteri coarctatio.*

CAP.

CAPUT IX.

De Fluxu Menstruo.

Menstruorum fluxus quid sit, nemo Medicorum ignorat: sed per quas vias expurgetur; quâ ratione à Naturâ excitetur; an quantitate, an verò qualitate vitiosus sit; item quomodo fluxus albus à Gonorrhœâ sit distinguendus, subobscura controversia Anatomes Professorum animos distrahere solet: quapropter missis minoris momenti difficultatibus circa menstruorum fluxum notari solitis, jam memoratas tantum hoc in loco compendiosè delibabimus.

Ad primum quod attinet existimamus, menstruam eluviam naturaliter per Uterum expurgari, & non per Vaginam, Pudendum, aut alias corporis partes, per quas perperam
ejus

ejus fluxum derivari quidam autumant. Et ne isthæc opinio nostra solis speculationibus suffulta videatur, rationes & experimenta, quibus eam tuemur, in medium proferemus. videmus enim foetus nutrimentum quod toto gestationis tempore à materno sanguine desumitur, per nullas alias vias, quàm per Uterum transire: item illum, qui, enixo jam foetu, Lochiorum nomine foras eliminatur eadem viâ erumpere: uti id in puerperarum dissectionibus quandoque nobis observare licuit; nec dubitamus, quin idem quoque notabunt ii, qui inflatis Hypogastricis vasis vel Præparantibus ad oscula in Uteri fundo hiantia diligenter attendent: quorsum igitur menstruorum fluxus, qui ejusdem planè Naturæ existit, per alias vias erumpere niteretur? Hujus opinionis probatio à sanguineis vasis facillè desumitur, quoniam longè plura ac majora ad Uterum, quam reliquas ejus loci partes excurrunt; idem quo.

quoque confirmare videtur lumbo-
rum dolor, quem instante menstru-
rum fluxu, plerumque à vasorum Hy-
pogastricorum distensione mulieres
perferre solent : atque tandem e-
vincit ocularis inspectio : refert enim
Higbmorus in menstruatis internam
Uteri membranam à prominentibus
venarum orificiis asperam esse : adsti-
pulator à *Castro* lib. 2. de Naturâ mu-
lierum cap. 11. dum inquit : testari
mulieres se videri Uteri procidentia
laborantes, quibus ex Uteri osculo
sanguis evidentissimè promanabat :
si enim menstruorum fluxus naturali-
ter per Uteri Vaginam, & non per
Uterum erumperet, vanus atque su-
perfluous esset abortionis metus, cum
ille in gravidis sanguineis atque ali-
mentari succo repletis sponte exci-
taretur : siquidem Natura faceret id,
quod ejus minister per venæ sectio-
nem aliquando præstare tenetur, ne
superabundanti sanguinis copiâ fœ-
tus de suffocatione periclitetur : et-
nim

enim mulieres sunt, quæ ad justum tempus foetum gestare nequeunt, nisi per venæ sectionem in brachio institutam, earum sanguis minuatur. Cujus rei veritatem Medicorum observationes passim obviæ abundè confirmant.

At videmus indies in prægnantibus quoque plethorâ laborantibus tantum abortionis periculum imminere, ut magnus medicinæ Dictator effatus sit, mulieri utero gerenti si purgationes procedant impossibile esse, foetum sanum permanere: quod sano sensu de immoderato fluxu per Uterum erumpente sumendum arbitramur.

Petet hîc forsan aliquis, si per Uterum in gravidis menstruorum fluxus expurgetur, quare non semper abortiunt hoc profluvio infestari solitæ? Respondemus id posse fieri si menstrua moderata sint, & per illam Uteri partem evacuentur, quæ omnino à placenta libera est, non enim illa omnibus

Uteri

Uteri partibus, sed tantum alterutri
cujus lateri (uti postea demonstrabitur)
adhærescit: si verò fluxus immodera-
tus existat, aut per placenta locum
erumpat, placenta in totum aut eo-
nscquè dissolvatur, ut foetus superstes
manere nequeat: idem quoque con-
tinget in modicâ menstrui purgatio-
ne, cum scilicet illa ob Uteri osculum
pituitâ validissimè obturatum expur-
gari non possit, placenta Uteri dis-
tensione resolvetur; aut pravis quibus-
dam qualitatibus à stagnante men-
struo provenientes foetum peri-
met.

Sed ultra interrogabit hîc aliquis,
quorsum propagines illas venarum,
quæ juxta os Ilii à divisione venæ
Cavæ oriuntur, & in Uteri Vagi-
nam utrimque implantantur, Natura
fabrefecisset; nisi per eas menstruus
sanguis expurgaretur? & quare tanta
est inter Vaginæ & Uteri vasa com-
munio? Respondemus illas primario
Naturæ sine tam copiosè ibi destina-
tas

tas esse, ut Vaginæ erectio, quæ membro virili correspondere debet, facilius excitetur : communionem verò tantam inter utriusque vasa desiderari, ut in venereo congressu, ubi simul agunt, unà quoque incitarentur.

Non tamen hic Vaginam sic excludendam volumus, ac si nunquam per illam prodirent menstrua, videmus enim, & clarissimorum Virorum testimonia perhibent, illa per vomitum, alvum, urinam, per oculos, nares, aures, gingivas, mammas, umbilicum, minimum manus digitum, ac alias insuetas corporis partes interdum promanare. Quid ni similiter illa citra Naturæ ordinem per Vaginam Utero proximam, tot insuper vasis locupletatam prorumpere possent. Quin imò existimamus Naturam frequentius fesc per hanc, quàm per alias corporis partes exonerare : unde contingere nonnunquam potest, ut innoxie menstruorum fluxum experian-

riantur gravidæ.

De ratione ac modo, quo menstrua excitari solent, Medici adhuc minus inter se conveniunt: aliqui enim cum *Aristotele* 2 & 4. de generatione animalium, periodicæ hujus excretionis causam referunt ad lunæ motum: alii ad solam plethoram; credentes totâ mensis periodo circa Uterum collectum sanguinem vasa tam diu distendere, donec nimia distensione irritata, sarcinam suam in Uteri capacitatem sese contrahendo deponant: sed illa speculationibus innixa potius quam propagandæ veritati consentanea videntur.

Ad primum quod spectat, cunctis mensis temporibus hanc vel illam menstruo expurgari videmus, citius aut tardius pro temperamentorum varietate: non est itaque hujus periodi causa in sempiternos & immutabiles lunæ cursus referenda. Alteram verò opinionem, menstruæ purgationis motum à solo exuperante sanguine

guine, qui in Uteri vasa perlabitur, eaque copiâ & calore distendit ac aperit, derivantem, non ratio tantum, sed & frequens cadaverum dissectio prorsus refellendam esse demonstrat: siquidem nullâ probabilitate nititur, quod sanguis (qui perenni circulationis lege continuo per omnes corporis partes movetur) tanto temporis spatio in Uteri vasis stagnaret; quibus addendum, Uteri vasa haudquam tantam sanguinis copiam continere posse, quanta unâ periodo evacuari solet: præterea in mulieribus instante menstruorum fluxu subitaneâ morte extinctis, ac dissecis, Uteri vasa mirum in modum distenta inveniri deberent; at illud numquam invenire potuimus, nec ab aliis inventum legimus: & licet aliquantulum magis quandoque turgent, illud profecto parum facere posset ad quantitatem singulis mensibus expurgari solitam.

Quibus rectè consideratis arbitramur

mur menstruorum colluviem statis circuitibus per Uterum excernendam à fermentatione potius quam lunæ motu, aut solâ sanguinis copiâ excitari: quandoquidem quotidianâ experientiâ constet, multis menstrua fluere, quæ jejuniis sese macerant, magnas Hæmorrhagias, aut diuturniorem morbum passæ sunt: neque existimamus fermentationem illam in Uteri vasis tantum, sed in totâ massâ sanguineâ contingere; quoniam videmus in mulieribus quarum menstrua fluunt, non Uterum solum affici, sed caput doloribus infici, pedes lassitudine detineri, ventriculum ac reliqua corporis membra his vel illis molestiis infestari: nec non sanguinem illum per nares, pulmones, ac alias jam dictas corporis partes subinde manare, quæ neutiquam evenirent, nisi integra sanguinis massa fermentationis motu exagitaretur. Ratio verò cur per insuetas illas Naturæ vias quandoque menses expurgentur,

gentur, potissima nobis videtur obstructio, quatenus scilicet sanguis menstruali fermentatione agitatus, per Uteri vasa, propter polypos in illis quandoque à nobis observatos, aut aliam materiam pituitosam, cicatricem, pravam conformationem, &c. erumpere non potens, per debiliora corporis loca prorumpit; eodem planè modo, quo vinum, cerevisia, & alia vase firmiter inclusa, dum fermentantur, per debiliores dolii partes quâ datâ portâ ruunt.

Si petat hic aliquis à quâ causâ fermentatio illa procedat? & cur semel tantum in mense menstruus sanguis excernatur, cum reliqua excrementa singulis expurgentur diebus? Respondemus illa ad definitos Naturæ motus, & certas illius leges nobis adhuc incognitas referenda; si namque quotidie expurgarentur menstrua, nunquam aut rarò mulieres conciperent; neque hominum quisquam foeminæ in amplexum iret, si ejus

genitalia perpetuo cruore maderent.

Menstrui sanguinis naturam perpendentes plurimi, non quantitate tantum, sed & qualitate peccare existimârunt; quia sæpè cum molestiâ prodit, ac mulieres miris cruciatibus affligit: præterea sanguinis illius contactu Penis cum menstruatâ concumbentis excoriatur, si novella vitis eo tangatur in perpetuum læditur, steriles fiunt tactæ fruges, moriuntur insita, exuruntur hortorum germina; si mulier prægnans alterius menstrua supergrediatur, aut illis circumlinatur, abortum facit: ei autem quæ uterum non gestat, concipiendi spem adimit: purgantis spiritus & vapor ab ore specula atque eboris nitorem obscurat: gustatus hic sanguis canes in rabiem agit, homines verò diris cruciatibus affligit, comitiales morbum, pilorum effluvium, aliaque elephanticorum vitia infert: idcirco à Veteribus inter venena relatus; pari malignitate existimatur atque sanguis.

guinis elephantici potus.

Alii contra sentiunt: quia, si menstruus sanguis qualitate peccaret, mulieres toto tempore, quo naturaliter aggregatur, mirabiliter afficeret, & ejus augmentatione symptomata quoque augescerent, quæ instante mensium profluvio terribilia evaderent. Dicunt præterea, cum foetus illo retento sanguine nutriri oporteat, neutiquam illum, qualitate noxium, multoque minus veneficum (ut quidam volunt) existere.

Sed probabilior nobis videtur postremorum opinio, quæ statuit sanguinem menstruum naturaliter constitutum solâ copîâ peccare, & effectus pravos modò enarratos illi non quatenus tali competere, sed quatenus stagnatione vitiato, ex eâ enim putrescit facile, & à putredine æstum, auramque pravam concipit, tantoque facilius, quanto jugiter confluunt ad Uterum veluti ad sentinam undique corporis muliebris

fordes & excrementa, quibus immixtus confluens sanguis facile corrumpitur, intenditque ex alieno miasmate propriam prutilaginem: Natura enim speciei propagandæ admodum sollicita (quantum possibile est) foetui nutriendo bonum atque laudabilem succum suppeditat, cujus qualitates describens *Hippocrates* dicit illum in fanis mulieribus velut à victimâ procedere, & citò congelari, cui sententiæ *Aristoteles* 7. de partibus animal. 2. his verbis subscribit: *Et quæ menstrua vocantur erumpunt, quod sanguis quasi recens occisi animalis est.*

Horum gravissimorum virorum authoritatibus non minus quam rationibus jam allegatis constat sanguinem menstruum ex naturâ suâ benignum humorem esse, qui tamen, ut modò dictum est, aliquando ita immutatur, ut, propter pituitosi aut serosi humoris copiam ipsi permixtam, album aut serosum menstruum

rum profluvium inducat; quod periodicum quandoque fluendi modum retinet, nonnunquam verò continuum evadit; unde misera mulier tristis, onerosa, pusillanimis, segnis, imbecillis, atque consumpta, nec non sæpe sterilis redditur: quia si materia per Uteri cavitatem deducatur, illum tam debilem reddet, ut semen continere nequeat, vel ipsum semen corrumpet, vel alià quādam ratione conceptui officiet. Dico sæpè; quia si præter Naturam fluxus ille per Vaginam deturbetur, Uterus ipse & excipere & retinere semen poterit; ita ut conceptio nequaquam impediatur, aut foetus ab ejus suppressione lædatur. Cujus rei exempla quandoque vidimus. Sed fluor ille sive per Vaginam sive per Uterum prodeat, subinde tam acris evadit, ut loca, per quæ transit, mordicando & exulcerando mortem inducat. Ejus rei sequens exemplum jam pridem nobis videre licuit. Honesta quædam Ma-

trona diuturniori Fluore detenta,
cum propter pudorem, Medicorum
auxilia detrectaret, Fluoris illius a-
crimonia ita adaucta est, ut præ ni-
mio dolore incedere aut quiescere
non valeret: hinc vehementiori fe-
bri coacta, tandem nostrum implo-
ravit auxilium. Examinatis itaque
ægræ symptomatibus, affectisque
partibus perlustratis, Pudendi labia
mirum in modum tumefacta & ex-
ulcerata comperimus; quæ cum Chi-
rurgi egerent operâ, accersitus fuit
Henricus Annema. Medicamentis au-
tem tam internis quàm externis ad-
hibitis brevi temporis spatio Labio-
rum tumorem ac sordidissima eorum
ulcera superavimus, feбри nihilominus
& dolore in Hypogastrio manente,
quapropter Vaginæ orificium conve-
nientibus instrumentis tantulum di-
latare coacti, vidimus Vaginæ latera
materiâ concreti albuminis instar al-
bicanti obfessa, quam dum blandius
auferremus spatulâ, hæc momenti
tem-

temporis spatio ex rubro nigricanti colore non aliter obducebatur, ac si per tempus aliquod in igne detenta fuisset: tanta erat materiae illius acrimonia, ut nec injectionibus, fomentis, aut alijs medicamentis temperari potuerit, sic ut tandem miserrimè vitam finiverit.

Aperto cadavere, praesentibus expertissimo D. H. d' Aquet Medico & H. Annema Chirurgo: Uterum undique aut exulceratum aut scirrhosum deprehendimus: Vagina verò transmittendâ virulentâ istius humoris colluvie, adeò putris evaserat, ut levi spatulae attactu ubique pertunderetur, patentique aditu cum Intestino recto aliisque vicinis partibus confunderetur.

Cum de Fluore sive albo menstruorum profluvio nobis hic sermo sit, alia difficultas oboritur, num scilicet Fluor ille, si continuus existat, à Gonorrhoea sit distinguendus? ita namque inter se conveniunt, ut nisi
men-

mentem adhibeat Medicus, præ similitudine faciliè in errorem abeat, quanquam à diversis partibus procedant, per distinctaque loca excernantur; siquidem Fluor iisdem, quibus menstrua fluunt, ductibus ejicitur; quod vel ideo judicamus, quia menstruum cruorem ita subinde immutari cernimus; ut, qui primò veluti à victimâ, referente *Hippocrate*, prodibat, nunc minus floridus, postea pallidus, ac sensim albus appareat, Fluoremque muliebrem, album, dictum efficiat.

Gonorrhœam verò ex glandoso corpore provenire, & per lacunas circum & in Meatus urinarii exitu collocatas erumpere, cadaveris cujusdam mulieris hoc vitio infecti dissectione palam fecit; nam Utero ejusque Vaginâ innoxiiis, corpus glandosum sive prostates Urethræ circumpositas solum malè affectas offendimus.

At dicet aliquis, quomodo illa Me-

Medicus internoscere valebit, si mulier affecta se castam, honestam, & ab omni virili consortio alienam profiteatur? Utcumque dijudicare poterit, si ad prolabentem materiam, ægrotantisque querimonias diligenter attendat: materia namque Fluoris, alteram in Gonorrhæâ manantem longè quantitate superat: querelas si consideret; Fluore sædatis lumbari cruciari dolore, alias verò Gonorrhæâ laborantes de abortâ circa pudendas partes acerbitate lamentari audiet. Sin minus his contentus certior esse velit, genitalia inspiciat, siquidem Meatus urinarii exitum circumfistentes partes, (in quibus lacunarum exitus terminantur) mucosâ quâdam materie obsessas ac interdum exulceratas reperiet, reliquis Vaginæ partibus decenter sese habentibus, cujus contrarium in fluxu albo fieri assolet. Sed hæc vulvæ inspectio non semper necessaria est, cum Medicus haud sit culpandus, si

me.

medicamenta secundum ægrotantis querimonias præscribat; si vero illum eludat, nec optatum præscripto medicamine successum contumax mulier consequatur, id sibi imputet, digna enim talis est, ut nequitia suæ debitas pœnas luat.

C A P. X.

De Ligamentis Uteri.

Ligamenta, quibus Uterus suo in loco detinetur, quatuor sunt, quorum duo Lata, alia Rotunda dicuntur. Ligamenta Uteri Lata à Peritonæo proficiscuntur, quæ non Uteri tantum ac Vaginæ lateribus alligantur, sed cum præcipuâ illius parte, Vasa, Testiculos & Tubas quodammodo amplectuntur, & in se recondunt.

Horum Ligamentorum beneficio licet Uterus non ossibus Iliis alligetur, ut perperam creditum est, equidem firmiter in suo loco detinetur.

Sub-

Substantiam obtinent membranosam, laxam & mollem; ut commodè contrahi ac dilatari possint: hinc *Aretæus* alis *Vespertilionum* Ligamenta illa assimilavit; & quia fibris quibusdam carnis speciem referentibus intertexta sunt, nonnulli Ligamenta illa Musculos esse putaverunt, sed minus rectè; quandoquidem præter rubicundum colorem, quem in cadaveribus diutius asservatis acquirunt, nullam speciem carnis præ se ferunt.

Laxantur aliquando Ligamenta illa propter vim partus, nimiam corporis humiditatem, &c. ut Uteri osculum in Sinum pudoris decidat, & inversa Vagina extra propendeat; quemadmodum ejus rei exemplum adfert *Felix Platerus* in observ. lib. 3. *Thom. Bartholinus* cent. II. hist. 91. & cent. V. hist. 9. *Dom. de Marchettis*, anat. cap. 7. & alii, quorum integrum catalogum refert *Blasius*, in commentariis ad *Veslingium*.

Reperiuntur tamen qui ob farcomata,

mata, aut alias Vaginæ excreſcentias, aut protuberantias quandoque à ſe obſervatas, Uteri prolapſum omnino negant; aut adeò raram pronuntiant, ut vix aut ne vix quidem eam unquam contingere credant; quorum tamen opinioni calculum noſtrum non apponimus; quandoquidem ratio dictet humores à toto corpore defluentes Ligamenta Uteri humectare, ac relaxare poſſe; & experientia confirmet in locis humidioribus hunc morbum ſatis familiarem eſſe: meminimus namque nos uno tempore ad quatuor diverſas filias, quarum virginitas innoxia habebatur, vocatos fuiſſe, quæ Uteri prolapſu laborabant; quibus partim fomentis aſtringentibus, partim annuli cerei in Pudenda immiſſione non vulgare attulimus auxilium. Si nobis objiciant non Uteri ſed Vaginæ prolapſus fuiſſe, quos ſtatim retulimus; petemus, an Utero in ſua ſede permanente Vagina in tantum prolabi poſſit;

possit, ut extra Pudendum propendeat? si verò Uterus simul è naturali suo loco descendat, descensum hunc, Uteri Prolapsum vocamus; qui pro-ut major vel minor est, sic Uterus aliquando ad mediam Vaginam, interdum ad usque Vulvæ orificium, nonnunquam denique totus extra Vulvam prolabitur, ac variis modis afficitur; ita ut aliquando eum extirpare coacti fuerint; cujus rei memorabilia exempla referunt *Paulus Aegineta, Langius, Mercurialis, Duretus, Fernelius, Paræus, Licetus, Sennertus, Soranus, &c.* Ex quibus constat fœminas absque Utero (licet ejus ablatio ob multiplicia vasa eum perreptantia periculosissima sit) vivere posse: sed quod *Avenzoar, Zacutus Lusitanus, Platerus, Wierus, Ant. Benivenius*, alique scribant tales adhuc concipere posse, omnino ridiculum ac impossibile nobis videtur. Sed ut ad uteri procidentiam revertamur, cur quæso Li-

K

ga

gamentis, membranosisque partibus, quibus naturaliter detinetur, relaxatis, non tam facile descenderet, quam breviori Peni tempore coitus (ut in confesso est) obviam venit.

Sed altera & quidem major difficultas est, scilicet, an Uterus ipse inverti possit? quantum ad nos attinet, existimamus in difficili partu dum placenta ei firmitus adhæret, & ab imperitis obstetricibus nimium attrahitur, id aliquando contingere posse, rarissimè licet eveniat: in virginibus (nisi quandoque incredibilia contingerent) impossibile judicamus; propterea quod crassa ac membranosa Colli uterini substantia in illis tantum exiguo foramine pervia sit.

Ad cujus confirmationem sequentem observationem vobis communicabimus. Anno 1671. in nosocomio Delpheni dissectuimus mulierem procidentia uteri laborantem, in cuius Uteri Vagina nulla sarcomata nullasque alias excrescentias, sed tantum

tum ingentem cereum globum invenimus, cujus immissi beneficio Vagina (quæ aliàs ob Uteri Ligamenta nimium relaxata invertebatur, ac foris propendebat) cum Utero intus detinebatur: Uteri Cervix autem naturalem constitutionem retinebat, adeoque minimè invertebatur.

Ligamenta Uteri Rotunda oriuntur, à fundi Uteri lateribus, iis præsertim in locis, ubi Tubæ Fallopiæ Utero committuntur, & inter duplicaturam Peritonæi versus Inguina utrimque ascendunt, & ut Vasa SpermatICA in maribus, ita hæc Ligamenta in mulieribus extra Abdominis cavitatem prodeunt; hinc illæ eadem ratione ut viri, herniis sunt obnoxia, quatenus scilicet, Peritonæum, eo in loco ubi Ligamenta exeunt, præter modum dilatatur: quemadmodum hisce diebus observavimus, dum filiam herniâ laborantem, post mortem dissecaremus; eo namque in loco, ubi Rotunda Uteri Li-

gamenta Abdomen deserunt, Peritonæum adeò relaxatum invenimus, ut integram foveam sive bursam efformaret, per quam intestina in Inguen descendendo herniam intestinalem producebant.

Postquam Ligamenta hæc Abdomen, uti jam dictum est, dereliquerunt, obliquè supra Pubis ossa versus pinguedinem ibi copiosè existentem excurrunt, in eâque prope Clitoridem in multas partes divisâ terminantur, ac evanescent.

Si fabricam eorum accuratius investigaveris, non adeò simplicia dicta Ligamenta reperiēs; è duplici namque membranâ, haud secus atque ipse Uterus, componuntur, & interna eorum membranosa substantia omni vasculorum genere locupletatur; habent enim nervos, arterias, venas, & vasa lymphatica, carnis autem nihil obtinent: ideo miramur cur *Vesalius* ea, Musculos Uteri nominaverit; musculi enim non sunt quam

quamvis aliquando rubra & carneo quodam tomento oppleta videantur.

Prope Uterum admodum lata sunt; ita, ut non Uteri fundo tantum, sed aliquantulum ejus Collo annectantur, & quò magis ab Utero recedunt, eò magis angustantur; adeò, ut tandem teretia & rotunda evadant, quâ figurâ Peritonæum deferunt & divaricatis terminis in pinguedine Pubis evanescunt. Musculos suspensorios, à *Fallopio* in observationibus descriptos, non invenimus; nec in quem finem, Ligamenta illa concomitarentur, videmus.

Longitudinem plus minus spithamæ obtinent, sic ut nugari nobis videatur Author Anatomiae vivorum, dum ad inferiora pedum hæc Ligamenta produci scribit; ejusque nugæ exornare videntur, qui dolores femorum interiorum (quos primis gestationis mensibus perferunt mulieres) inde deducunt.

K 3

Nec

○ Nec minus claudicare nobis videtur *Riolani* opinio, quæ statuit per hæc Uteri Ligamenta Rotunda excrementitios Uteri humores in glandulas inguinales deferri, atque in venereis bubones excitari: quod nobis neutiquam verisimile videtur, cum nulla vasa huic usui destinata contineant: nam quæ ad Inguina per Ligamenta aliquid adferunt, sunt tantum nervi, & arteriæ; hæ enim à Corde, illi vero à Cerebro, quod vehunt, accipiunt: reliqua autem Vasa aut Lymphatica aut Venæ sunt, quæ quidquid in se continent ad Cor revehunt. Neque etiam hæc Ligamenta (licet id quidam velint) concava sunt, ut per illa aliquid ab Utero ad Inguina ascendat: iisdem rationibus corrumpit quoque *Wesslingii*, & aliorum quorundam Anatomicorum opinio, quæ præterea statuit per utrumque hoc Vermiforme vas (cum à Testibus ad Vaginam meatus desint) clauso potissimo Uteri osculo, se-

eminalem materiam ex illorum caritibus ad Pudenda excerni; aut, ut illi volunt, per Clitoridem erumpere, quod adhuc magis incredibile est; quandoquidem Ligamenta illa nullum cum Clitoride communionem habeant; utpote quorum extremitates, quæ in pinguedine Pubis terminantur, ad minimum pollicis transversæ latitudine à Clitoride distent.

Quomodo *Spigelius* prope Uterum hæc vasa semine repleta inveniret, assequi neutiquam possumus; nisi purulentam, aut aliam quandam materiam pro semine assumpserit.

Cum Uterus quatuor illis Ligamentis, uti dictum est, aliis partibus firmiter alligetur; petet aliquis, quomodo Uterus in hystericeis affectionibus ad Hypochondria & Fauces, uti apud plurimos in confesso est, ascendere possit? respondemus illud impossibile esse: licet *Hippocrates* sect. 3. de artic. & lib. 1. de morb. Mulierum affirmet, Uterum aridum

ficum suoque genio defraudatum ad
Hepar gratiosi humoris fontem ex-
currere, ut humectetur. Cui etiam
suffragatur *Fernelius*, qui sæpe tactu
deprehendit illum instar globi cujus-
dam in Ventriculum efferri, eumque
graviter opprimere, & manu depres-
sum in propriam sedem propelli:
nam Uterus in cadaveribus, ubi om-
nia Ligamenta magis laxa sunt dua-
bus manibus apprehensus, licet ma-
ximâ vi sursum trahatur, nequidem
vix supra os Sacrum efferri potest:
nam præter quatuor Ligamenta illa,
quibus partibus inferioribus annecti-
tur, etiam Vesicæ, Recto intestino,
& mediante Vaginâ Pudendi parti-
bus externis adnascitur. Necessa-
rium itaque foret, ut si Uterus ad
Umbilicum tantum adscenderet, Pu-
dendum cum Podice non sine sum-
mis cruciatibus mirum in modum
retraheretur, de quibus nunquam
hystericâ passione etiam gravissimâ
affectas conquerentes audivimus.

Globi

Globi autem ad fauces ascendentes, de quibus, quotidie conquerruntur mulierculæ, & quos *Fernelius* in Ventriculum efferri manu deprehendit, nihil aliud quam flatus quidam austeri sunt, his enim eructatis diminuitur non tantum, sed quandoque in totum cessat paroxysmus; quemadmodum pluribus probaremus, nisi malleus curiositati nostræ frænum injicere, quàm à proposito aberrare.

Horum Ligamentorum usus est Uterum suâ in sede detinere: Rotunda tamen id magis in gravidis præstare videntur; quatenus scilicet postremis gestationis mensibus, dum in magnam molem excrevit Uterus, cum ab utrâque parte detinent, quominus in hanc aut illam ventris partem inclinet; hinc illa superioribus partibus erant colliganda, ut tanto melius suo fungerentur officio; atque hunc verum Ligamentorum usum esse, illorum fabrica satis superque demonstrat.

K 5

TA-

154 REGNERUS DE GRAAF
TABULA UNDECIMA.

Uterum cum suis Ligamentis exhibet.

A. Uteri fundus.

B. Uteri Cervix.

C.C. Ligamenta Uteri Lata.

DD. Ligamenta Uteri Rotunda.

EE. Peritonæi portiones Ligamenta Rotunda, quousque ea in Abdomine sunt, tegentes.

FF. Peritonæi partes quæ in Herniis dilatari solent.

GG. Ligamenta Uteri Rotunda extra Abdominis cavitatem protensa.

HH. Ligamenta Rotunda prout in pinguedine Pubis terminantur.

II. Ligamenta alis Vespertilionum assimilata.

K. Intestinum rectum.

LL. Tuba Fallopianæ.

MM. Foramen in Tubarum extremitate.

NN. Tubarum Fimbriæ.

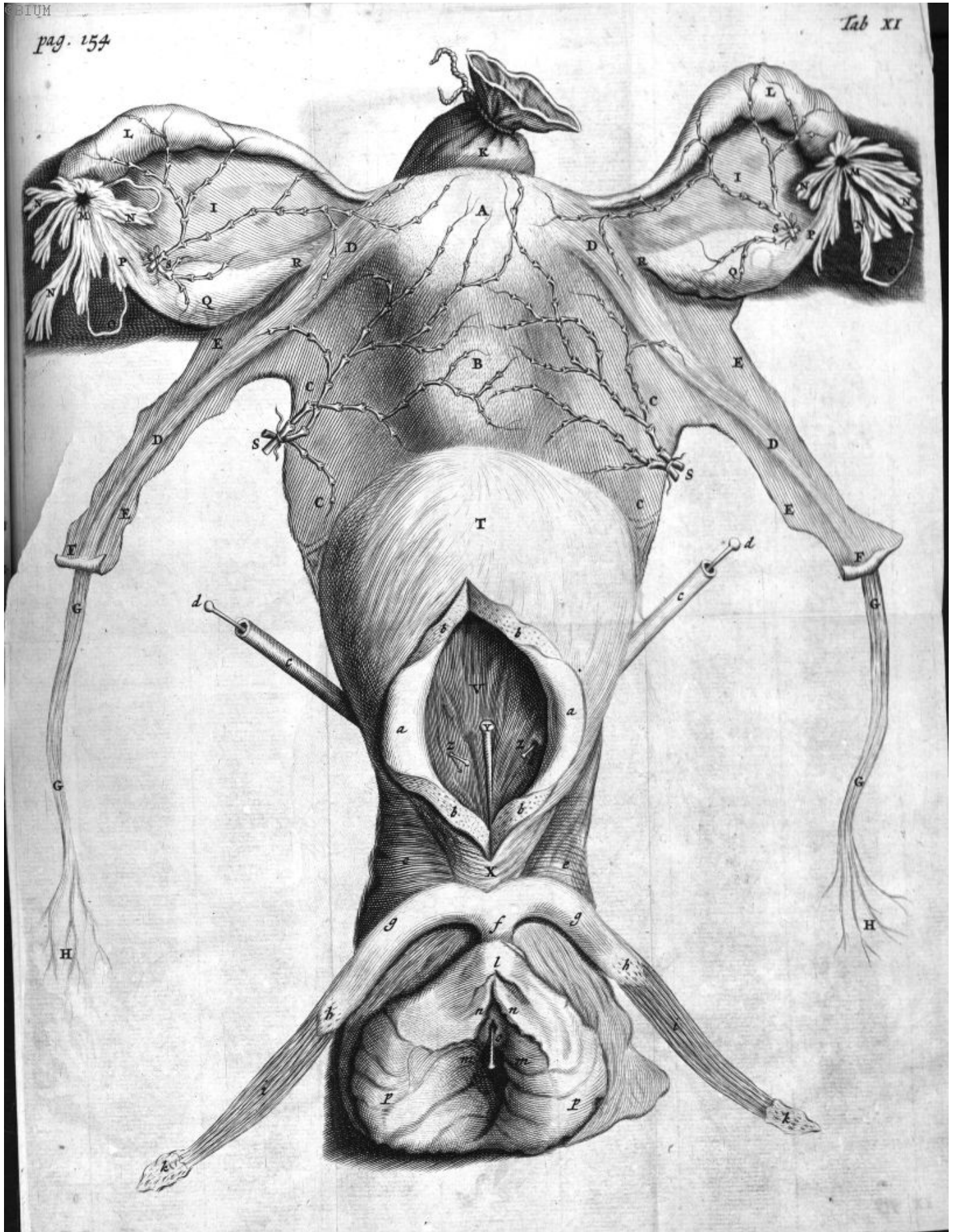
OO. Fimbriæ prout aliquando simul junguntur.

PP. Fimbriæ quarum beneficio Tuba plerumque Testibus annectuntur.

QQ. Testes, per quorum membranam Ova transiunt.

RR. Ligamenta Testiculorum quibus Utero annectuntur.

SS. Vasa Lymphatica prout ea, ex brutorum dissec-

dissectionibus edocti, per Uterum, Testes, & Tubas in mulieribus excurrere opinamur.

T. Vesica urinaria.

V. Vesicae urinariae interna cavitas.

X. Vesicae Collum musculo Sphinctere obvolutum.

Y. Stylus per Collum Vesicae insertus & per meatum urinarium prodians.

Z Z. Urethrum in Vesicam insertio.

aa. Vesicae dissectae labia à se invicem distracta & inversa.

bb. Interna Vesica sub stant.

cc. Urethres.

dd. Styli in Urethres immisi, ut eorum in Vesicam exitus conspiciantur.

ee. Fibrae carnae à Sphinctere orta, & per Vaginam repentes.

f. Clitoris.

gg. Crura Clitoridis.

hh. Clitoridis extrema ab ossis Ischii tubere divisa.

ii. Musculi Clitoridis.

kk. Musculorum principia.

l. Praputium Clitoridis.

mm. Pudendum.

nn. Nymphae.

o. Meatus urinarium.

pp. Labia Pudendi.

CAP.

CAPUT XI.

De Vasis Præparantibus.

Vasa Præparantia in Mulieribus etiam quatuor sunt, & parum differunt ab iis, quæ in Tractatu nostro de Virorum Organis gener. inserv. descripsimus. ne itaque actum agendo nostrum & lectoris tempus inutiliter teramus, proponemus dumtaxat differentias, quas in illorum Vasorum investigatione observavimus.

Differunt primò Arteriæ Spermaticæ in eo, quòd, quæ in viris recto fere ductu ad Testes properant, in mulieribus nunc per varios cincinnos capreolos pampinosve vitium imitantes contorqueantur, nunc rursus de latere in latus flexæ serpentino ductu Testes appropereant, idque in uno, quàm in altero potentius, & rarissimè eodem modo, ac in viris constitutæ sunt.

Dis

Differunt secundò quoad longitudinem, nam Arterias Præparantes mulierum etiam maximè contortas, dum expanderemus, numquam tam longas observavimus, quàm in viris ordinariò inveniri solent; quia virorum Testes extra Abdominis cavitatem in Scroto propendent; mulierum verò in Abdominis cavo, superiori osium Coxendicis regioni annectuntur, atque proinde mulierum Testes ab origine Vasorum dimidiâ solummodo parte distant: sed horum Vasorum longitudo, judicio nostro, parum ad seminis perfectionem facere videtur, quandoquidem galli gallinacei, quorum Arteriæ Spermaticæ admodum exiguæ sunt, in Testibus semen æque perfectum habeant, ac reliqua animalia, quorum Arteriæ Spermaticæ longissimæ sunt. Præterea sanguinis circulatio tam velox est, ut tantilla hæc mora, quâ in arteriis etiam longissimis moratur, parum ad ejus perfectionem contribuere

buere videatur, eoque minus cum nulla ibi ab arterioso illo sanguine excrementa secedant, aut alius nobilior humor cum eo permisceatur: graviter itaque decepti fuerunt Veteres, qui in vasis illis sanguinem albescere sibi finxerunt, atque propterea Arterias ultra Testes excurrentes, Vasa semen Deferentia appellarunt.

Differunt tertiò quoad divaricationem & insertionem; divaricantur namque in mulieribus tardius, quàm in viris; eà ratione, ut arteriola quæ ad Testes properant, ejus furculi potius, quàm divaricationes appareant.

Insertionem si spectes, in eà non exiguam diversitatem reperies, nam in viris ordinariò in duos ramos finduntur; quorum unus & quidem primarius ad Testem, minor verò ad Epididimides excurrit. In mulieribus autem primarius divisionis ramus non ad Testem, sed ad Uterum pro-

properat, ubi Arteriis Hypogastricis ita annectitur, ut nemo horum Vascularum terminos facile determinaverit, aut dicere possit num Testes à Præparantibus, an verò ab Hypogastricis Arteriis sanguinem accipiant. Quod ad primam difficultatem attinet, existimarem ibi utriusque Vascularum terminos esse, ubi illa tenuissima existunt, ex quo præsupposito, etiam sequeretur & ob oculos apparebit Testes muliebres partim à Præparantibus, partim ab Hypogastricis Arteriis sanguinem suum nancisci; nam Arteriarum Hypogastricarum rami antequam dictos terminos attigerunt, duos vel tres furculos ad Testes properantes emittunt. Arteriæ Præparantes verò ordinariò, idque prope Testes, in duos vel tres ramos dividuntur, quorum singuli rursus (exceptis ramis illis, qui Arteriis Hypogastricis occurrunt) in plures minores ramos subdividuntur, atque unius subdivisionis rami-

fica-

ficationibus Testiculi, alterius autem ramificationibus Tubæ Fallopiæ gaudent; quæ quandoque omnem arteriosum suum sanguinem ab Hypogastricis hauriunt; uti id statim clarius proponemus, dum ad Tubarum Vasa investigatio nostra pervenerit. Non tantum subdivisiones ramorum, qui ad Testes excurrunt, per externam Testiculorum substantiam repunt; sed & intimam perambulant; quemadmodum id Tab. 14. 15. & 16. luculenter demonstrant.

Ad Anastomoses inter Arterias & Venas Præparantes quod attinet, eas omnino rejicimus: quandoquidem Testes, & quæ in iis continentur Ova sanguine nutriri debeant; quod neutiquam contingeret, si Vasa illa priusquam ad Testes pervenirent, per Anastomoses simul unirentur: nam sanguis indifferenter per motum Cordis ad omnes corporis partes propulsus, non Testiculorum Parenchyma, aut Vasorum capillarium

ex-

extremities, aliasque vias difficiles subibit, quotiescūque patentes & commodiores invenit. Ad cujus ulteriorem demonstrationem, sequens experimentum, à nobis ad sanguinis circulationem incredulis quibusdam demonstrandam, excogitatum, in medium proferemus. Accepimus intestinulum cujusdam aviculæ, cujus utroque extremo calamus tenuiorem alligavimus, eâ ratione ut in titulo Tract. nostri de Vir. Org. gener. inserv. lit. A. videre est. Hujus instrumenti extremitatem unam in apertam arteriam jugularem immisimus, alteram verò in venam jugularem inseruimus, firmiterque arteriam & venam circumcirca calamum ligavimus, cujus beneficio sanguinis circulatio ex arteriâ in venam jugularem tanto impetu peragebatur, ut visu tactuque sanguinis circulatio perciperetur; ipsa namque vena jugularis ab impulsu sanguine non minus, quam arteria, pulsabat, ita ut animal vehementer.

L

men.

mentiori circulationis motu in summo vitæ periculo versaretur, & reliquæ partes minus sanguine irrorarentur.

Venarum Præparantium in mulieribus talis ferè constitutio est, qualis in viris, excepto quòd multò breviores sint, nec viæ brevitæ flexuum multitudine compensetur. Alia denique differentia hic notanda occurrit, scilicet quòd illæ, non tantum ad Testes, sed etiam ad Uterum, & quandoque ad Tubas, (ut postea dicetur) excurrant. Nonnulli scribunt Anatomici Venam dextram ordinariò furculum aliquem ab Emulgente sibi adsciscere, ut illo tanto melius puellarum generationi opitularetur: *hoc autem meo iudicio, inquit Plazzonus lib. 2 cap. 8. ideo fit, quod cum à Natura institutum sit, quodlibet generare sibi simile, fœminæ quoque magis sibi similes proles progignere intendant, unde sanguinem serosiores utpote ad procreationem fœminarum aptiores,*

in

in majori copiâ contribuunt, utrimque ab Emulgente elicitum. Id veritati minus consentaneum videtur; nam Vena illa non nisi rarissimè furculum illum admittit, & licet semper admitteret, equidem id nihil prorsus ad foemellarum generationem conducere, quandoquidem sanguis ille secundum circulationis leges, non ad Testes properet, sed ab ipsis redeat. Eadem quoque ratio destruit sententiam illorum, qui Venam sinistram propterea ab Emulgente oriri autumant, ut serofus humor per illam deferatur, & acrimoniâ suâ cum semine permixtâ majorem in coitu voluptatem pariat: & ne Vasorum Spermaticorum munia diversa forent, ex lusu quodam Naturæ subinde observato, plerumque Venam dextram furculum aliquem ab Emulgente sibi acquirere statuerunt.

Vasâ jam descripta in prægnantibus ac puerperis longè ampliora sunt, quàm in vacuis, idque non alium in

finem, quàm ut desiderata sanguinis copia illa commodius atque felicius pertranseat.

Ufus Vasorum Præparantium, est Ovorum generationi, foetus & solidarum partium nutritioni, ac menstruorum expurgationi inservire; quatenus sanguis per Arterias advehitur ad omnes illas partes, ad quas ejus ramificationes perveniunt, in iisque secundum Naturæ legem segreganda relinquunt, reliquo sanguine per Venas redeunte; unde perseveranter adhuc sustinemus, si Vas sanguinem referens adsit, necessariò etiam adferens adesse debere, & contra; licet Juvenis quidam aliàs non infimæ spei Anatomicus scribat; se dolere, quòd dixerimus, nugari omnes Anatomicos, qui dicunt aliquando unam, aliquando utramque Arteriam Spermaticam deesse; quandoquidem *in virgine quâdam duos circiter & viginti annos natâ quatuor arterias spermaticas, venam nullam invenerit*; quod erro-

erroneum probabitur, si absolutè loquatur: hoc est, si quatuor arterias Spermaticas, venas omnino nullas invenerit. Si verò dicat venas adfuisse, utpote de quibus Natura *sibi aliunde, ut sanguis auferatur, prospexerit*; quod aliquando observavimus & ipse insinuare videtur; eadem dicit, quæ nos in Tractatu de Vir. Org. &c. pag. 37. asseruimus; in venarum Præparantium exortu varium Naturæ lusum observari: nam arteria, quæ sanguinem ad Testes advehit, & vena quæ sanguinem à Testibus revehit, undecumque oriantur aut desinant, nobis Spermaticæ dicuntur. Si dicat tantummodo arterias adfuisse; illæ, vel habebunt usum, vel non habebunt: si habeant usum (qui est sanguinem advehere) necessario alia aderunt vasa quæ ejusdem sanguinis superfluitates revehent. Si dicat non habere usum; dicemus tunc arterias illas non diu posse subsistere; quandoquidem vasa officio suo defuncta

functa sensim evanescere videamus; quemadmodum in arteriis Umbilicalibus, foramine Ovali, gallinarum vulvâ, aliisque quamplurimis id quotidiana experientia demonstrat.

Non est itaque quod doleat egregius ille Vir, nisi quod censoriam suam virgulam præmaturè nimis in nos erexit.

TABULA DUODECIMA

Exhibet Uterum, Vaginam, Tubas, & Testes ita disposita, ut arteriæ Præparantes & Hypogastricæ cum suis ramificationibus clare conspiciantur.

A. Uteri fundi pars anterior.

B. Uteri Cervix.

C.C. Vagina pars anterior à Vesicâ liberata cum suis fibris carneis secundum ejus longitudinem protensis.

DD. Vagina pars posterior post sui divisionem a se invicem diducta.

EE. Arteria Hypogastrica.

FF. Arteria Hypogastrica tortuoso ductu ad Uteri latera excurrentes.

GG. Arteria Hypogastricæ rami ad Uterum flexuoso ductu exspatiantes.

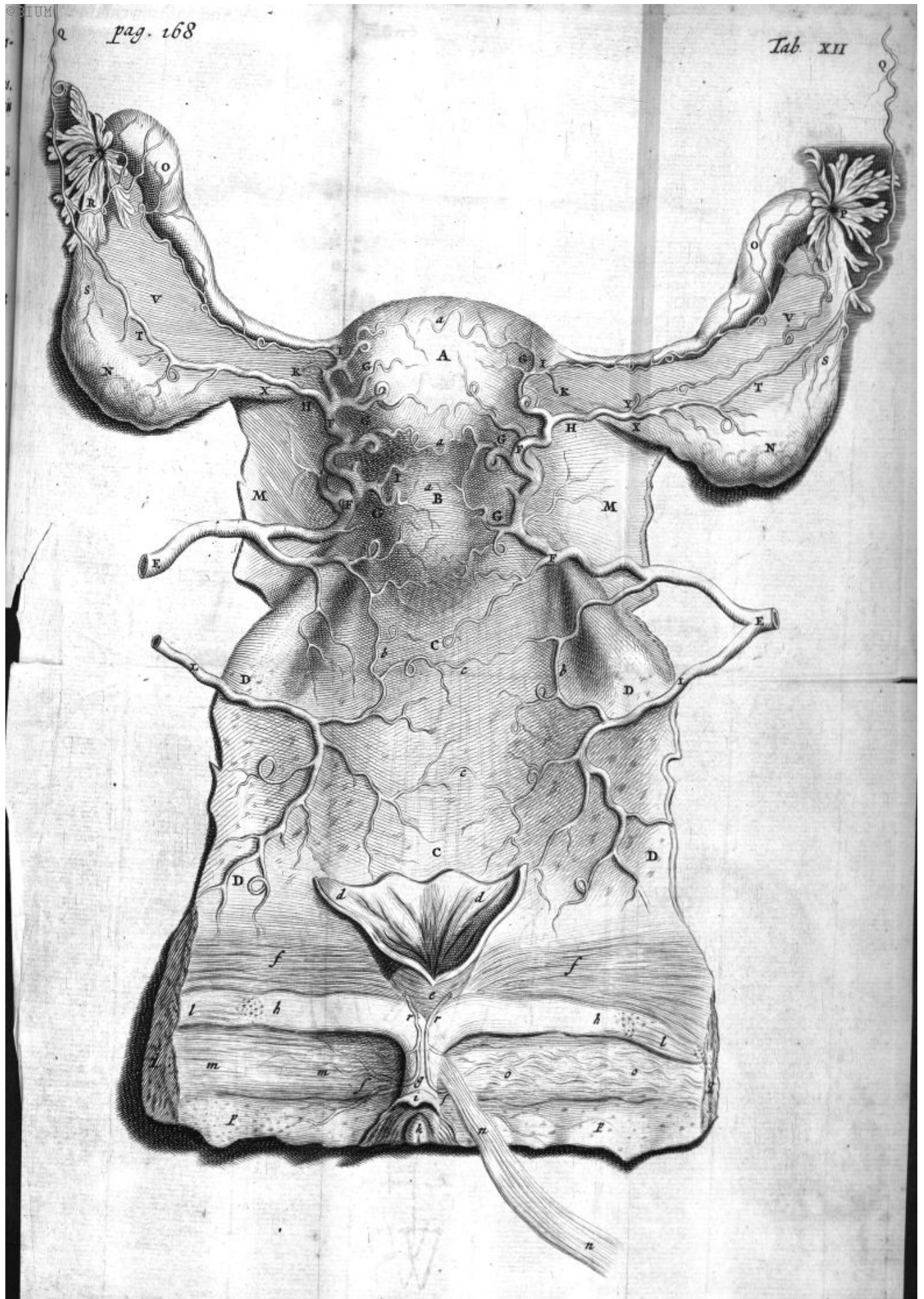
HH. Ejus-

De Mulierum Organis, &c. 167

- HH. Ejusdem Art. rami Arteriis Præparantibus
occurrentes, & ad Testes ramulos quos-
dam emittentes.
- II. Ejusdem Art. rami ad Tubas properantes.
- KK. Ejusdem Art. rami ad Uteri ligamenta Ro-
tunda excurrentes abscissi.
- LL. Ejusdem Art. rami insignes Vaginam per-
reptantes.
- MM. Ligamentorum Uteri Latorum portiones ab-
scisse.
- NN. Testiculi extra situm naturalem protracti,
ut Arteriarum ramificationes melius con-
spiciantur.
- OO. Tubæ Fallopianæ.
- PP. Foramina in extremitate Tubarum existen-
tia foliaceo ornamento circumvelata.
- QQ. Arteriæ Præparantes supra simbras collocatæ
quarum situm naturalem Tab. prima ex-
hibet.
- R. Arteriæ Præparantis ramus ad Tubam ejus-
que simbras excurrentes.
- SS. Arteriæ Præparantis rami ad Testes tendentes.
- TT. Arteriarum Præparantium & Hypogastrici-
carum anastomoses.
- VV. Ligamenta alius Vespertilionum assimilata.
- XX. Ligamenta Testiculorum quibus Utero anne-
ctuntur.
- Y. Arteriæ Hypogastricæ ramus ad Tubam ejus-
que simbras excurrentes.

- a a. *Anastomoses inter Uteri utriusque lateris arterias.*
- b b. *Anastomoses inter Uteri & Vaginae arterias.*
- c c. *Anastomoses inter Vaginae utriusque lateris arterias.*
- d d. *Vesica urinaria pars.*
- e. *Musculi Sphincteris collum Vesicae urinariae ambientis portio.*
- f f. *Musculi Sphincteris fibrae carnea Vaginae partem inferiorem amplectentes.*
- g. *Clitoris.*
- h h. *Crura Clitoridis ab ossibus Ischiis separata.*
- i. *Præputium Clitoridis sursum protractum, ut Glans conspiciatur.*
- k. *Glans Clitoridis.*
- l l. *Musculorum Clitoridis partes abscisse.*
- m m. *Musculi unius lateris supra Plexum retiformem excurrentis fibrae carnea in situ naturali.*
- n n. *Ejusdem musculi alterius lateris fibra carnea extra situm naturalem.*
- o o. *Plexus retiformis denudatus.*
- p p. *Labiorum Pudendi pars posterior.*
- q q. *Posterior Vaginae pars à se invicem divisa.*
- r r. *Arteria supra Clitoridem excurrentes.*
- s s. *Earundem Arteriarum rami Plexum retiformem ac omnes Pudendi partes permeantes.*

TA-

TABULA DECIMA-TERTIA

Exhibet Venas tam Præparantes quàm Hypogastricas cum suis ramificationibus flatu distentas, ad Testes, Tubas, Uteri partem anteriorem, ejusque Vaginam excurrentes.

- A. Uteri fundus.
- B. Uteri Cervix.
- C. Vagina.
- D. Testiculus sinister in situ propemodum naturali.
- E. Tuba sinistra in situ naturali.
- F. Testis dexter extra situm naturalem deorsum protractus.
- G. Tuba dextra extra situm naturalem sursum protracta.
- HH. Vena Præparantes abscissa.
- II. Anastomoses inter venas Præparantes.
- KK. Venarum Præparantium propagines ad Testes tendentes.
- LL. Venarum Præparantium rami ad Tubas & folliculaceum earum ornamentum excurrentes.
- MM. Vena Præparantes per anastomofin Hypogastricis juncta.
- NN. Vena Hypogastrica tubulo, ut insilentur, annexa.
- OO. Venarum Hypogastricarum rami insignes ad Uteri latera excurrentes.
- PP. Earundem propagines ad Uterum tendentes.
- QQ. Earundem rami ad venas Præparantes expansantes.
- RR. Earundem rami ad Tubas progredientes.
- SS. Earundem

L 5

SS. Earundem

SS. Earundem rami ad Ligamenta Uteri Rotunda exspatiantes abscissi.

TT. Earundem rami ad Ligamenta Uteri Latatendentes.

VV. Earundem rami insignes ad Uteri Vaginem properantes.

XX. Earundem rami ad pinguedinem, & membranosas Vaginae lateribus adjacentes partes excurrentes.

Y. Vesica urinaria circa collum abscissa.

Z. Musculi Sphincteris fibræ carnea.

a. Clitoris.

bb. Ejus crura.

cc. Ejus muscoli.

d. Ejus Preputium.

e. Ejus Glans.

ff. Nymphae.

g. Meatus urinarii exitus.

h. Osculum Vaginae.

ii. Vulvæ labia.

kk. Venæ supra Clitoridis dorsum excurrentes sibi invicem per anastomosim junctæ.

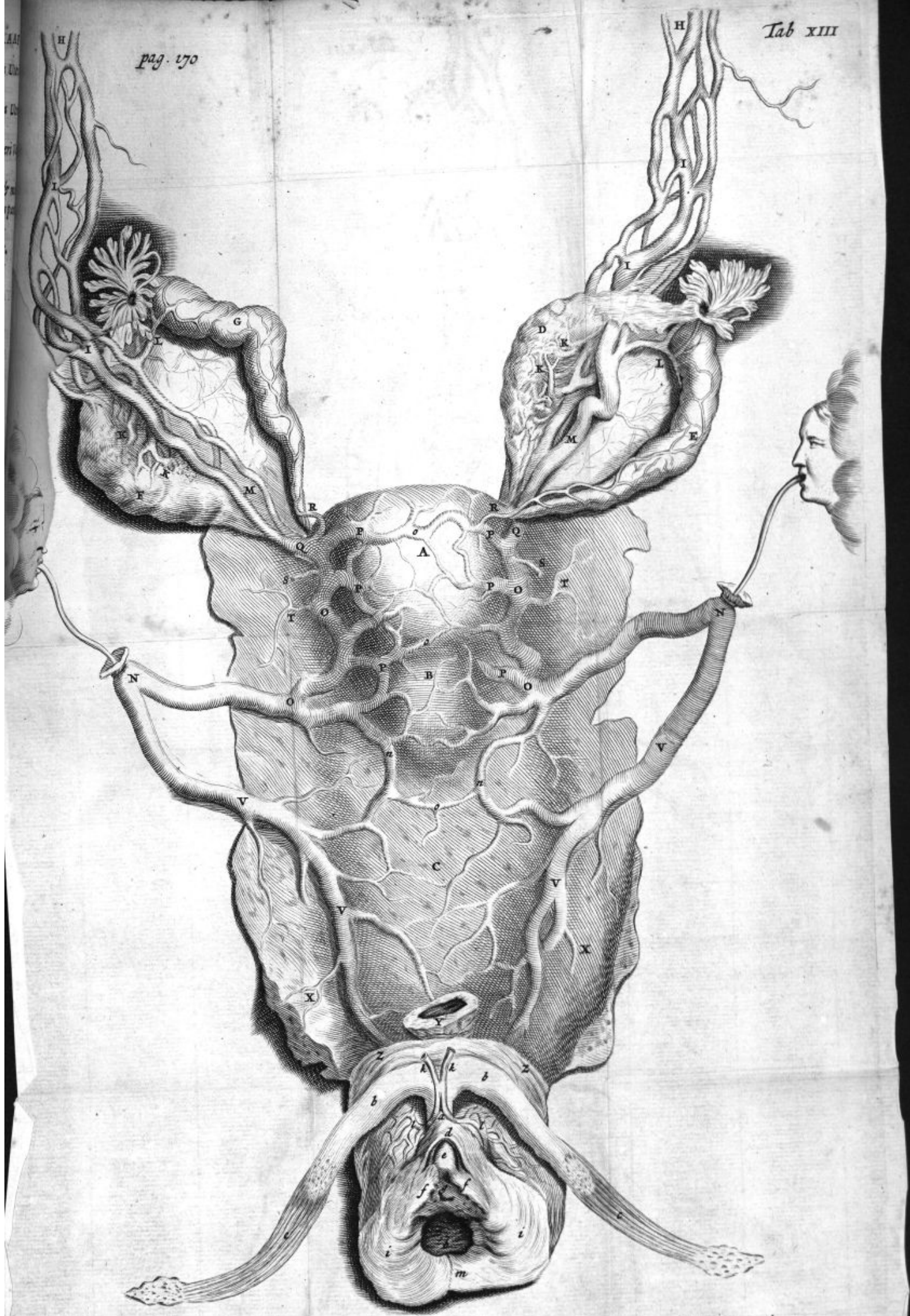
ll. Earundem venarum propagines ad omnes Pandendi partes excurrentes.

m. Perinaeum.

n. Anastomoses inter Uteri & Vagina Venarum.

oo. Anastomoses inter utriusque lateris Venas Hypogastricas.

CAP.

C A P I T U L U M XII.

*De Testibus Muliebribus
Sive Ovariis.*

Testes muliebres quoad situm, figuram, magnitudinem, substantiam, integumenta, & usum, à virilibus (uti jam dicemus) multum differunt.

Situm namque obtinent non extra, ut in viris, sed in intimâ Abdominis cavitate, utrimque duobus digitis transversis ab Uteri fundo, cujus lateribus annectuntur, valido quodam ligamento, quod à plerisque Anatomicis Vas Deferens appellatur, propterea quòd semen per illud à Testibus ad Uterum transferri crediderint: ab alterâ parte mediantibus vasis Spermaticis, ac membranis quibus vasa Spermatica involvuntur circa Ossis Ilii regionem Peritonæo firmiter annectuntur: ita ut ab utrâque parte affixi Testes quasi suspensi

spensi eandem fere altitudinem cum Uteri fundo in non gravidis obtineant; in gravidis verò licet aliquantulum Uteri fundum insequantur, cum tamen non assequuntur, hinc evenit, ut quo Uteri fundus magis ascendit, eo etiam magis ab illo distent, ac inferiorem quam ipse locum obtineant.

Testiculi nullo Cremastere musculo suspenduntur, licet cum *Sorano* id quidam scripserint.

In interiori Abdominis cavo collocantur, ut Utero propius adstarent & tanto melius atque felicius id, ad quod nati sunt, efficerent: quemadmodum infra pluribus demonstrabitur.

Mulierum Testes, cum anticâ & posticâ sui parte lati atque depressi sint, à virilibus multum discrepant: in inferiori namque parte gibbum semi-ovalem obtinent; in superiori verò (quam vasa sanguinea fubeunt) magis plani, quam gibbosi apparent; ita

ita ut Testiculi à sanguineis vasis & suis ligamentis divisi, semi-ovalem figuram quodammodo depressam exhibeant.

Superficies eorum quoque magis, quam in masculis, inæqualis existit; quatenus propter contenta hinc inde inæqualiter protuberat, & diversis quandoque in locis ab involucro depressio sive retracto exiguas quasdam fissuras repræsentat.

Magnitudo insuper eorum pro ratione ætatis non parum variat; in pubescentibus enim & in ætatis flore constitutis plerumque sesqui-drachmam pendent, sic ut tantum dimidiam virilis Testis magnitudinem præterpropter obtineant; licet proportionem servatâ latiores & succi pleniores existant. In provectoribus verò ac decrepitis minores, duriores, & magis exhausti sensim magis & magis emarcescunt, nunquam tamen evanescunt; minimos namque vetularum Testiculos adhuc scrupulum pon-

ponderasse notavimus. In infantibus demum ac recens natis à granis quinque ad semi-scrupulum plerumque ponderant; ita ut in his adhuc minores sint, quàm in decrepitis: quamvis plerique Anatomici dicant, illos majores in infantibus esse, atque cum glandulâ Thymo sensim decrescere. Præter Naturam tamen Testiculi in miram aliquando magnitudinem excrescunt, tantamque liquoris copiam in se recondunt, ut hydrope nonnunquam afficiantur: cujus rei exempla plura *Schenckius* refert in observationibus, *Riolanus*, & alii.

Integumenta horum Testiculorum etiamnum à virilibus multum differunt; hi namque pluribus tunicis amiciuntur, ut foris penduli ab omnibus injuriis muniantur; illi verò tali munimine non indigentes, unicâ præsertim tunicâ sibi propriâ, à *Galenô* Dartos appellatâ, investiuntur; quæ, quamvis duritiei sit mediocris, à Testium substantiâ haud faciliè divel-

vellicur; ita enim iis adhæret, ac si continua cum eorum substantiâ foret.

Superiorem verò Testiculorum partem membrana à Peritonæo orta cum vasis sanguineis ad illos prope-rans involvit: atque hæc quidem communis de muliebrium Testiculorum involucris opinio est. Aliqui tamen, qui coctione aut alio quovis artificio propriam eorum membranam à Peritonæo non ita distinguere norunt, ut diversæ appareant, illos unicâ tantum membranâ à Peritonæo oriundâ regi nobiscum judicabunt, eamque crassiorē videri, quatenus ejus parenchymati tam firmiter annectitur & unitur; ut, quo modo ab eo separari aut in plures membranas dividi possit, vix videamus: quod cum parum ad rhombum faciat, de horum integumentorum numero judicium cuique liberum relinque-mus.

Ablato Testium involucro sub-
albida

albida eorum substantia nobis contemplanda venit, quæ toto cælo à masculorum Testiculorum substantiâ differt: Hi enim (exceptis quibusdam membranulis ac vasis Præparantibus) ex seminariis vasculis componuntur, quæ sibi invicem juncta, non tantum viginti, sed & quadraginta ulnarum longitudinem facile excedunt: foemellarum verò Testiculi neutiquam ex similibus vasculis simul constantur, ac proinde nemo unquam, qualemcumque diligentiam adhibeat, illos vel minimum dissolvat.

Componitur autem interna eorum substantia ex multis præcipue membranis ac fibrillis laxè sibi invicem unitis, in cujus intercapedine plurima reperiuntur corpora, quæ ipsi aut secundum aut præter Naturam insunt. Quæ semper secundum Naturam in membranosâ Testiculorum substantiâ jam descriptâ reperiuntur, sunt Vesiculæ liquore plenæ, Nervi,

&

& Præparantia vasa, quæ eodem ferè modo, ac in viris (ut supra memoravimus) ad Testes excurrunt, & totam eorum substantiam perreptant, ac Vesiculas subeunt; in quarum tunicis rami quamplurimi post copiosam divaricationem evanescent; eodem modo ut in avium vitellis Ovarii racemo adhuc annexis contingere videmus.

Vasa Lymphatica in Testibus reperta, an eorum substantiam subintrent, necdum tam clarè vidimus, ut illud (licet veritati consentaneum) asserere audeamus.

Quæ verò secundum Naturam aliquando tantum in mulierum Testibus inveniuntur; sunt globuli, qui glandularum conglomeratarum adinstar ex multis particulis à centro ad circumferentiam recto quasi ductu tendentibus conflantur, & propria membranâ obvolvuntur. Hos globulos non omni tempore in foemellarum Testiculis existere dicimus; quia

M

post

post coitum tantum in illis deteguntur, unus aut plures, prout animal ex illo congressu unum aut plures foetus in lucem edet. Neque illi adhuc in omnibus aut ejusdem generis animalibus semper eodem modo sese habent: in vaccis enim flavum, in ovibus rubrum, in aliis cineritium colorem fortiuntur: praeterea aliquot post coitum diebus tenuiori substantia praediti sunt, & in sui medio limpido liquorem membranâ inclusum continent, quo unâ cum membranâ foras propulso, exigua solum in iis capacitas superat, quæ sensim ita aboletur, ut postremis gestationis mensibus ex solidâ tantum substantiâ conflari videantur, enixo jam foetu globuli illi rursus imminuuntur, ac tandem evanescunt.

Quæ denique praeter Naturam in mulierum Testibus quandoque observantur, sunt Hydatides, lapilli, steatomata, aliaque similia.

Ex jam enarratis unusquisque facile

cilè colliget , Vesículas sive earum contenta sola esse , in quorum gratiam Nervi, Arteriæ, Venæ, Integumenta, & reliqua in Testibus naturaliter observata facta sunt.

Vesículas has *Vesalius*, *Fallopianus*, *Volcherus Coiter*, *Laurentius*, à *Castro*, *Riolanus*, *Bartholinus*, *Whar-tonus*, *Dom. de Marchettis*, & alii variis nominibus descripserunt : quorum testimonia verbotenus hîc recensere nimis tædiosum foret ; nullatenus tamen duos impræsentiarum recitare gravabimur, ut ex eorum ore dicti veritas comprobetur. *Fallopianus* enim in observationibus anatomicis inquit ; *vidi quidem in ipsis quasdam veluti vesicas aquâ vel humore aqueo, aliàs luteo, aliàs verò limpidò turgentes* : à *Castro* autem lib. 1. cap. 4. de *Naturâ Mulierum*, dicit : *Testes intus, præter vasa, sinus quosdam habere tenui aquosoque humore ac crassiusculi lactis sero simili, aut vi candido liquori, plenos* : alii denique

que hæc Vesiculas Hydatides appellant : mavult tamen Clariss. D. *van Horne* illas in Prodro-mo suo Ova nuncupare, quæ nominis usurpatione cum nobis præ reliquis arrideat, posthac vocabulo illo ut magis convenienti utemur, atque Vesiculas illas cum Clariss. Viro illo Ova nominabimus, propter accuratam similitudinem, quam cum ovis in avium ovario contentis obtinent; nam illa dum adhuc minora existunt, præter tenuem quendam liquorem instar albuminis nihil continent: albumen illud etiam in fœmineis Ovis existere, non injucundo spectaculo conspicitur, si illa excoquantur; liquor enim in Testiculorum Ovis contentus coctione eundem colorem, saporem, ac consistentiam acquirit, cum albumine in avium ovis contento.

Nec refert, quòd fœminarum Ova duriori cortice non involvantur; quemadmodum avicularum ova involvi solent: hæc enim extra avium

corpus, ut pullus excludatur, fovenda sunt; illa verò in corpore foemineo focillanda manent; ac Utero tanquam testâ ab omnibus externis injuriis quàm accuratissimè muniuntur.

Sed priusquam ulterius in eorum descriptione procedamus, examinandum est, an illa in omni animalium genere reperiantur: & quomodo ab Hydatidibus differant?

Ova in omni animalium genere reperiri confidenter asserimus; quandoquidem ea non tantum in avibus, piscibus tam oviparis quàm viviparis; sed etiam in quadrupedibus, ac homine ipso evidentissimè conspiciantur. In avibus ac piscibus Ova reperiri, cum unicuique notum sit, non est quod probemus: in cuniculis autem, leporibus, canibus, porcis, ovibus, vaccis, & reliquis animalibus à nobis dissectis, ea vesicularum adinstar, ut in avibus ovorum germina solent, sese diffecantium oculis exhibent; quæ in Testiculorum fu-

perficie existentia, communem tunicam hinc inde sublevant, atque ita per eam aliquando transparent, ac si brevi exitum minarentur.

Ova hæc pro animantium genere multum inter se differunt: observavimus enim in cuniculis & leporibus ea vix rapæ seminium quantitate excedere; in porcis ac ovibus ad pisi magnitudinem plerumque accedere; in vaccis cerasi amplitudinem quandoque superare.

Notandum tamen in animalibus his, præter maxima hæc Ova, etiam minora reperiri, quorum aliqua tam exigua sunt, ut vix conspiciantur: maximam verum in Ovis illis mutationem facit ætas & coitus: in junioribus namque animalibus minima sunt, & in provectioribus majora evadunt; post coitum autem ita immutantur, ut globulos antea descriptos referant, unum aut plures, prout animalia unum pluresve foetus continentur. Ova hæc tam copiosa sunt, ut

ut in uno Testiculo quandoque viginti & plura enumeraverimus limpidissimo liquore turgida. Quæ omnia cum in aliis etiam animalibus necdum à nobis dissectis reperiri crederemus; rogavimus Clariss. D. N. *Stenonis*, quatenus nobis communicare dignaretur ea, quæ in diversis aliis animalibus (quorum nobis copia deerat, aut dissecandi opportunitas non concedebatur) circa fœmellarum Testes observasset: nec defuit voto nostro; verùm candidè nobis impertivit, se in Damis, Porcellis Indicis, Taxis, Cervis, Lupis, Asinis, etiam Mulis, aliisque Ova diversæ magnitudinis invenisse. Quæ omnia cum nostris observationibus collata, in omni fœmellarum genere Ova reperiri satis superque confirmant.

Si petat hic aliquis, quid illa in vetulis, & mulis generationis impotentibus præstent? Respondemus illa nihil ultra Uterum, Testes, aliasque genitales partes, in illis non minus, quàm

quàm fecundis animalibus observari solitas, conducere : sterilitatis autem earum plures dari poterunt rationes, ut, prava organorum conformatio, materia Ovorum conceptui inidonea, aliæque plures inter sterilitatis causas numerandæ.

Quoniam superius à nobis dictum sit, in Testiculorum substantiâ, vel ejus membranis aliud Vesicularum genus Ovis persimile quandoque reperiri, oportet ut hoc in loco proponamus differentias inter illud & Ova sæpius observatas.

Aliud Vesicularum genus *Hydatidum* nomine notum, duplici ordinariò constat tunicâ, cujus interior licèt tenuissima sit, ab exteriori tamen haud difficulter separatur, nec liquor in illis contentus coctione facile indurescit. Contra verò communes Ovorum tunicæ à se invicem ægrè dividuntur, atque illorum liquor coctione illicò indurescit : hinc semper quotiescunque Vesiculas in excoctis Testibus

stibus indurato, liquidoque humore
plenas invenimus; has Hydatides; illas
Ova esse judicavimus : quibus adden-
dum, quòd Hydatides aliquando à Te-
sticulorum membranis veluti à pedio-
lo propendeant, quod nunquam de
veris foemellarum Ovis hætenus ob-
servare potuimus.

Ova hæc in Testibus generantur
ac perficiuntur, eodem planè modo,
quo vitelli in avium ovariis solent,
quatenus scilicet per arterias Præpa-
rantes sanguis ad Testes affluens, in
membranosa illorum substantiâ ma-
teriam iis generandis ac nutriendis
idoneam relinquit, reliquis humori-
bus per venas Præparantes aut vasa
Lymphatica ad Cor redeuntibus.
Posteaquam Testiculorum Ova na-
turalem magnitudinem acquisive-
runt, variis tunicis sive Folliculis in-
vestiuntur ; inter quos immediatè
post maris congressum glandulosa
quædam materia excrescit, ex quâ
globulorum modò descriptorum sub-
stantia

stantia componitur. In quem finem id ita à Naturâ ordinatum sit; inferius explicare conabimur.

Communis itaque foemellarum Testiculorum. usus, est Ova generare, fovere, & ad maturitatem promoveri; sic, ut in mulieribus eodem, quo volucrum Ovaria, munere fungantur; hinc potius Mulierum Ovaria, quàm Testes, appellanda veniunt: siquidem nullam similitudinem tum formâ tum contento cum virilibus Testibus propriè dictis obtinent: quapropter ut inutilia quædam corpora à multis habiti fuerunt; at minus rectè, quandoquidem illi ad generationem summopere necessarij existant; quod probat mira vasorum Præparantium circa illos contorsio, atque confirmat ipsa foemellarum castratio, quam sterilitas infallibiliter concomitatur: licet *Varro* scribat, vacas exsectis Testibus, si statim coëant, concipere; quod quidem de masculis verum, quatenus vesiculæ
femi-

feminales adhuc semine turgeant; non autem de fœmellis, quæ vesiculas illas non habent : adeò ut *Hofmanni* assertio veritati minus congrua appareat; quod pluribus ostenderemus, nisi id à *Whartono* factum foret. Quomodo autem Ova illa fecundentur, & ad Uterum perveniant; sequentibus capitibus elucidabitur.

TABULA DECIMA-QUARTA

Vaccæ & Ovis Ovarium exhibet,
ut ea, quæ post coitum in illis
eveniunt, conspiciantur.

Figura I. Exhibet Testiculum Vaccæ.

AA. Testiculus secundum longitudinem apertus.

BB. Glandulosa substantia, quæ post Ovi expulsionem in Testibus reperitur, per medium divisa.

CC. Cavitas, in quâ Ovum contentum fuit, fere aboleta.

DD. Ova diversæ magnitudinis in Ovario contenta.

EE. Vasa sanguinea ad Ova excurrentia.

F. Tubæ Fallopianæ membranosa expansio complicata.

G. Foramen in extremitate Tubarum existens.

H. Tubæ Fallopianæ pars abscissa.

Fig.

Fig. II. Exhibet Testiculum necdum apertum.

A. Testiculus.

B. Glandulosa substantia extra Testiculum protuberans.

C. Foramen in ejus medio existens.

D. Tuba Fallopiana membranosa expansionis portio.

Fig. III. Exhibet Testiculum Ovillum cum transparentibus Ovis necdum masculino femine irroratis.

Fig. IV. Exhibet glandulosam globulorum substantiam ex Ovis Testiculo exemptam prout Ovum adhuc continebat.

A. Glandulosa globuli substantia ad aperta.

B. Locus ex quo Ovum exemptum est.

C. Ovum ex eo exemptum.

Fig. V. Exhibet Testiculum Ovis ex quo Ovum ab aliquot diebus expulsum fuit.

A. Testiculus per medium divisus.

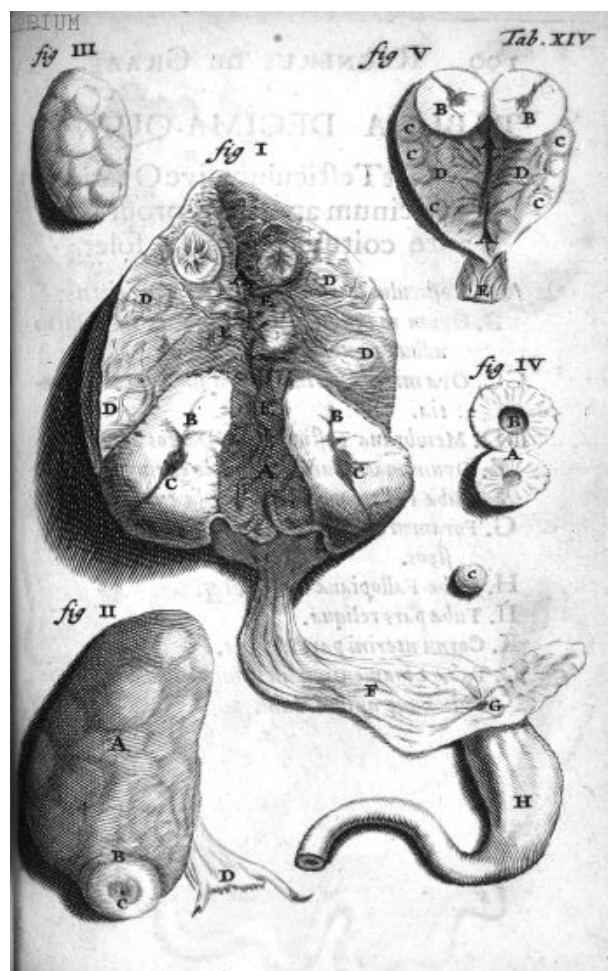
B. Glandulosa globulorum substantia cum cavitate suâ propemodum aboletâ.

CC. Ova diversa magnitudinis in Testium superficie hærentia.

DD. Vasa sanguinea ad Ova excurrentia.

E. Ligamenti Testiculorum portio.

TA-

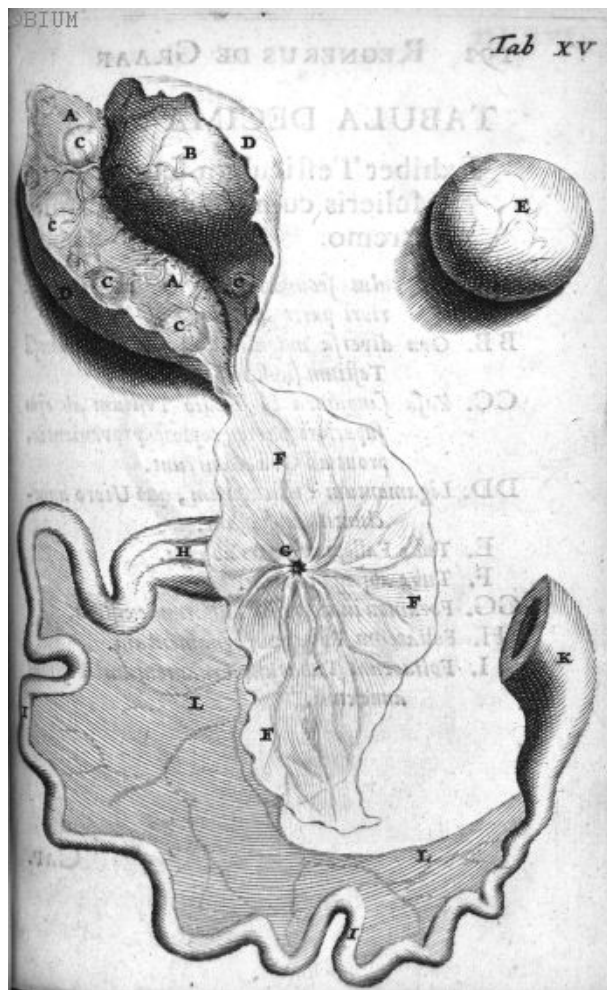
TABULA DECIMA-QUINTA

Exhibet Testiculum sive Ovarium
Vaccinum apertum, prout illud
ante coitum observari solet.

- AA. Testiculus secundum longitudinem apertus.
B. Ovum maximum seu maturum in Testiculo
adhuc contentum.
CC. Ova minora seu immatura in Testiculo haerentia.
DD. Membrana Testiculorum Dartos appellata.
E. Ovum maximum è Testiculo exemptum.
F. Tuba Fallopiana membranosa expansio.
G. Foramen coarctatum in Tuba extremitate existens.
H. Tuba Fallopiana extremitas.
II. Tuba pars reliqua.
K. Cornu uterini pars abscissa.
L. Tuba Ligamentum in hominibus aliis respirationum assimilatum.

TA-

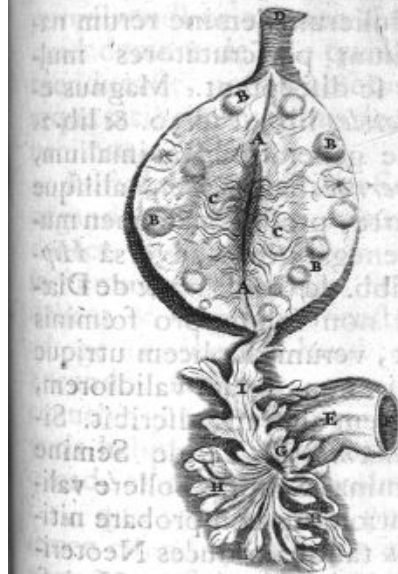

TABULA DECIMA-SEXTA

Exhibet Testiculum seu Ovarium
Mulieris cum annexo Tubarum
extremo.

- A. Testiculus secundum longitudinem in inferiori parte apertus.
BB. Ova diversae magnitudinis in membranosa Testium substantia contenta.
CC. Vasa sanguinea in medio Testium ab ejus superiori parte copiose provenientia, prout ad Ova excurrunt.
DD. Ligamentum Testiculorum, quo Utero annexuntur, abscissum.
E. Tuba Fallopiana pars abscissa.
F. Tuba abscisse cavitatis.
GG. Foramen in extremo Tubarum existens.
H. Foliaceum Tubarum ornamentum.
I. Foliaceum Tubarum ornamentum Testibus annexum.

CAP.

CAPUT XIII.

De Semine Muliebri.

DE Mulierum Semine rerum naturalium perscrutatores multum inter se disceptant. Magnus enim *Aristoteles* lib. 1. cap. 20. & lib. 2. cap. 4. de generatione animalium, cum *Averroë*, *Avicenna*, aliisque ab unâ parte, prolificum Semen mulieribus denegat : & ex adversâ *Hippocrates* libb. de Geniturâ & de Diætâ, illud non solum pro foeminis contendit, verum duplicem utrique sexui genituram, unam validiorem, imbecillio rem alteram adscribit. Similiter *Galenus* lib. 2. de Semine cap. 1. foeminas Semine pollere validissimis rationibus comprobare nititur : quos tanquam duces Neotericorum plurimi subsequuntur. Utriusque partis argumenta, à *Rod. à Castro* lib. 2. de Naturâ mulierum cap. 3. *Laurentio* lib. 8. quæstione 5. de Semine,

mine, aliisque amplâ verborum serie relata, quantum nobis possibile erit, in compendium contrahemus, in gratiam eorum, quibus Authores illos pervolvendi otium non suppetit: & quid demum de hâc quæstione statuendum sit, nostris observationibus atque ratiocinationibus decidere conabimur.

Aristotelici mulieribus Semen denegandum variis rationibus contententes, dicunt in primis, duplicem in foeminâ secretionem, Seminis videlicet & sanguinis menstrui simul ad generationem haud expedire. Secundò, mulieres, cum pueris & eunuchis quoad vocem, pilos, & corporis habitum similes sint, etiam quoad Semen assimilari volunt. Tertiò, quo tempore mas pubescit & semen effundit, pubescit etiam foemina & menstrua apparent, virili itaque Semini menstruum muliebre correspondere debet, & non alterum. Quartò, si perfectum virile Semen

N 2

ge-

generationi sufficiat; quorsum Natura foemineum adjiceret. Quintò, si Semen emitterent foeminæ (cum altero generationis principio, menstruo nempe sanguine, quoque præditæ sint) citra prærequisitum maris congressum foetum edere possent. Sextò, si Seminis ad generationem ejaculatio nunquam sine voluptate contingat, mulieres non conferent Semen, quandoquidem aliquando sine voluptate concipiant. Septimò, grvida fit interdum foemina nullâ humiditatis suæ excretionem, nunquam verò citra menses; menstruum igitur non Semen muliebrem necessarium est ad generationem. Octavò, in omni procreatione aliud materiam aliud causam efficientem præbere oportet, foemina dat materiam, non potest ergo efficiens esse. Nonò, libidinosæ foeminæ à crebro partu temperantur, & nonnullæ à salaci conspectu ter intra mensem sanguinis menstrui profluvium patiuntur, quasi

quasi conante Naturâ expellere id à quo irritatur. Decimò, Sacra Scriptura *Levitici* 15. viri feminiflui, & foeminae sanguinifluæ expiationem ponit; quasi huic menstruum solum, illi Semen insit. Atque hæ sunt potissimæ rationes, quibus Aristotelici Semen mulieribus denegandum volunt.

Verumtamen non minoris ponderis argumenta Hippocraticæ sententiæ fautores pro suâ parte proferunt: Primò namque dicunt, Naturam nihil frustra moliri, sed organa Semini procreando, excoquendo, & deferendo dicata mulieribus insunt; ergo & Semen inest. Secundò, foeminae non minus quàm viri nocturnis pollutionibus infestantur; & in viduis ac iis, quæ Hystericis passionibus vexantur, copiosissima crassissimaque Seminis copia partium genitalium titillatione erumpit. Tertiò, dissectis foeminis quæ diutius à coitu temperarunt, Vasa seminaria, Testes, &

N 3

Uteri

Uteri cornua albo crassoque Semine referta esse experientia docet. Quartò, Gonorrhæam & Priapismum sæpe experiuntur mulieres, & dum Semine nimium implentur partes genitales, libidinis stimulo agitatae furias sæpe, & rabiem concipiunt, quæ symptomata Seminis excretionem cessant. Quintò, castrata animalia, foeminas putamus, non solum foecunditate destituuntur, sed venereæ voluptatis omnem deponunt appetitum: quod in suis foeminis palam innotescere à *Galeno* & aliis comprobatur. Cujus rei bene conscius rusticus ille fuit, qui, *Wiero* teste, cum filiam suam Amasio clam indulgere animadvertisset, ipsam congruè vinculis obligatam castravit, ut erat fortè suæ foeminas castrandi peritus; unde nata amoris & libidinis oblita, rei tantum domesticæ sedula deinceps operam navavit. Nec sanè minoris notæ est ratio illa, quæ à similitudine filiorum ad matres desumitur: cum enim non

non à materiâ, sed ab efficiente similitudo oriatur, si matri filius assimilari debeat, ab ejusdem Semine effingi debebit: non solum secundum sexum, sed secundum plurima alia accidentia, ut verrucam, cicatricem, & alios morbos hereditarios: ex. gr. dum Arthritica Arthriticum, Epileptica Epilepticum, Calculosa Calculosum gignit. Si asini Semen equa exceperit, foetus non genitoris tantum, sed utriusque mixtam speciem præ se fert; item, si ovem caper inierit, ovis duriori lanitie gignitur; similiter proles ex albo & Æthiope foeminâ procreatâ, mixtum colorem nanciscuntur. Quis enim sanguinem menstruum singulare partium ideam in se continere unquam statuit? illud enim soli Semini competit, materia autem ut materia speciem mutare non potest; at foetus matri non minus assimilatur quàm patri; ergo matres tam bene Semen prolificum habent quàm patres.

Possimus hîc utriusque partis objectiones ac solutiones longis verborum ambagibus in medium adducere, nisi id vobis (utpote qui ea omnia ex Authoribus supra citatis satis pro libitu colligere potestis) tædio futurum crederemus, atque præterea à proposito, quo hanc quæstionem paucis pertractaturos promissimus, plurimum aberraremus; quod eo minus nobis consultum videtur, cum in neutram partem totaliter inclinemus, existimamus enim mulieres præter Ova superiori capite descripta nullum aliud Semen ad generationem conferre; quod ut melius percipiat, brevem & succinctam gallinarum partium genitalium historiam & pulli generationis modum, mutatis hinc inde Clariss. *Harvei* verbis, præmittemus.

In deplumatâ gallinâ, reperire est podicem, non (ut in cæteris animalibus) in orbem contractum, sed depresso orificio transversim scissum, & duo-

duobus labellis conniventem ; quorum superius, alterum inferius intra se collectum tegit, & occulit.

Velabri superioris fabrica in gallinâ, est similis superiori palpebræ: excute nempe, membranâ carnosâ & musculosâ textitur; cum fibris à circumferentiâ undique ad centrum ductis: ejusque interior superficies, ut palpebræ & præputii, mollis est. Habet enim in extremitate sui tarsum semicircularem, ad modum palpebræ: atque insuper, inter cutem & membranam carnosam, interstitium cartilaginofum, ab Uropygii radice cum tarso falcato ad angulos rectos copulatum; quâ fabricâ, seu caudâ, velabrum hoc dicta pudendi foramina facilius detegere & operire possit.

Sublato itaque, & rescisso hoc velabro, foramina aliquot apparent; quorum evidentiora sunt ani & vulvæ, exitus nempe excrementi & introitus in uterum. Obscurius autem

est foramen illud ab *Hieronymo Fabricio ab Aquapendente* inventum; duo reliqua verò, per quæ urina è renibus profluit, cum in intestini recti extremitate terminentur, non nisi eo aliquantulum dissecto in conspectum veniunt.

Ab orificio uterino exteriori, ad interiora, & matricem, in quâ ovum perficitur, transitus est; quem in aliis animalibus vaginam uteri sive vulvam, nominamus; in quam mas penem suum in coitu ad matricem usque emittit. At vero in gallinâ fecundante trajectus hic, non recto sed flexuoso ductu ad uterum properat, unde non minus quam ob laxitatem internæ tunicæ stylum seu setam difficulter admittit, neutiquam tamen flatui transitum denegat.

Gallarum ova galli femine per uteri foramen immisso fertilia redduntur; quatenus subtiliores ejus partes per uterum ac Oviductus processum, ad Ovarium pervenientes
omnia

omnia ejus Ova spiritali suâ aurâ irradiante fœcundent. Quod probatur: gallos enim in coitu Semen emittere, testantur eorum Testes & Vasa Spermatrica Semine turgida, quibus compressis Semen per binos Penes (quibus Gallum adornatum invenimus) cum impetu erumpit: illudque ab incubante in Uteri vaginam injici evincit ratio: in intestinum enim aut uretheres si effunderetur (cum inde nulli ad Ovarium meatus inveniantur) brevi cum excrementis rursus expelleretur. In foramen cæcum sive bursam Semen injici, ac longo tempore conservari, ad Ova eò delabentia fœcundanda, ut autumat *Fabricius*, nullâ probabilitate nititur: quia foramen, in quod *Fabricius* putat gallum Semen suum emittere, inter hoc vulvæ ostium & Urogypium cernitur. Nos verò talem ejus usum non agnoscimus; quia promiscuè tam gallis quàm gallinis inest, & nullam cum Ovario communionem habet; cum

in

in cavitatem cœcam terminetur: neque unquam potuimus humorem Seminalem in eâ reperire; quanquam *Fabricius* asserit, Semen ibidem, tanquam in bursa, per annum integrum reservari, omniaque interea Ova inde fecundari.

Vaginæ longitudo duos vel tres digitos transversos æquat; latitudo tanta est, si extendatur, ut Ovo duriori cortice obvoluto transitum concedat; Substantia ejus mediocriter crassa est, & colorem subalbidum obtinet.

Sequitur jam pars illa, quam *Harveus*, gallinæ uterum seu matricem appellat, in quâ ovum perficitur, albumine cingitur, & testâ contegitur, quæ ut maxima, ita crassissima & carnosissima est, pluribusque & majoribus plicis roborata; figura ejus interna ovalis cernitur, tanquam Ovi proplasma.

Ascendentem Uteri portionem sive productionem, quam *Fabricius* secun-

secundum Uterum, *Harveus* processum appellat; nos Oviductum nominabimus, qui prout ascendit altius, ita quoque sensim magis attenuatur & gracilescit, minoribusque & paucioribus plicis constat; donec tandem in membranas (easque tenuissimas) abiens, infundibulum constituat; quod ad cinctum corporis usque pertingens, totum Ovarium complectitur.

Oviductus longitudinem ingentem obtinet, nam displicatus facile tres ulnæ Hollandicæ quadrantes superabit, plicatus verò rarissimè quatuor digitos transversos excedit, & unâ cum Utero membranâ ad modum mesenterii dorso alligatur; ne loco motus & implicatus vitellorum transitum impediat: sed liber & apertus eosdem molliter excipiat. Per hoc mesometrium plurima quoque vasa sanguinea refertissima, in singulas Oviductus plicas ramificantur. Est itaque ortu, substantiâ, fabricâ, usu,

&c

& officio mesenterio analogon. Quin etiam ab Uteri fundo secundum longitudinem, ligamentum est, quod ad infundibulum usque protenditur, & ut mesenterium ab unâ parte, ita & hoc ab alterâ parte Oviductus plicas, ne confundantur, detinet.

Oviductus & Uterus duabus constant membranis, quarum exterior lævis, interior verò admodum corrugata est, & multo quasi tenui albumine madet, unde vitellus descendens augetur, circumpositoque paulatim albumine perficitur. Hujusmodi igitur est constitutio Uteri & Oviductus in gallinâ foetante; in efœtâ verò adeò imminuitur, ut in tenuissimas membranas abeat, & non amplius flexuoso, sed recto ductu ad Ovarium tendat. Hujus Oviductus pars inferior, Vulvæ sive Vaginæ orificium appellata, ita clauditur, ut, quæ priùs Ovis transitum concesserat, nunc fortiori flatui viam denegat.

Ova-

Ovarium sive locus, in quo gallinarum vitelli continentur, positus est statim infra jecur ad spinam supra arteriam Magnam descendentem. Quo enim loco, in majoribus animalibus sanguineis, arteria Cæliaca mesenterium ingreditur, ad exortum nempe venarum Emulgentium, vel paulo inferius, & quo loco cæteris animalibus sanguineis & viviparis vasorum præparantium, ad testiculos tendentium, exortus est, & ubi gallus suos testiculos gerit, ibi etiam gallinæ Ovarium reperitur: In quo Ovorum rudimenta inchoantur, quæ initio (secundum *Aristotelem* hist. anim. lib. 6. cap. 2.) minuta sunt & candida, adaucta postea lutea & flava conspiciuntur.

Superior *Fabricii* Matrix, quam nos Ovarium appellamus, nihil aliud est quàm pars membranosa in avium regione lumbari omni vasculorum genere laxè intertexta, in qua infinita propemodum vitellorum multitudo, quæ

quæ in uno veluti acervo conglobata conspicitur, rotundæ figuræ & cujusvis magnitudinis; in quâ à minimo ad maximum ea intercedit differentia, quæ est à grano sinapis, aut decuplo minoris ad fructum fere nucis juglandis aut mespili.

Quæ in Ovario reperiuntur non Ova perfectæ censenda sunt, sed horum primordia sive rudimenta; quæ in racemo eo ordine & magnitudine disposita sunt, ut gallinæ singulis diebus ad partum priori succedat alterum. Nullum autem Ovum in Ovario cinctum est albumine; sed vitelli solum reperiuntur, qui, prout è minimorum congerie sese extulerint, in ambitum prodeunt, ut infusiori spatium facilius amplientur. Ideoque *Fabricius* verè ait: *Vitelli in racemo majores in circuitu sunt, minores in medio seu à majoribus circumdati, denique minimi omnibus subjeçti.* Dum enim augeſcentes majorem molem acquirunt, à reliquis separantur: quod

sup

quod dum fit, singuli vitelli, præter tunicam propriam, aliam ab Ovario mutuantur, quæ illos extrinsecus amplectitur, & fundamento, unde oriuntur, adnectit. Quare à Fabricio, *pediolus* sive *pedunculus* nominatur; quòd ejus operâ, ut fructus ex arbore, sic vitellus è racemo nutrimentum hauriat, & crescat. *Est enim hic pediolus nexu membranaceo cavatus, qui à racemi fundamento ad vitellum producitur; quem cum contingit, dilatatur, & (perinde ac nervus opticus in oculo amplificatus) vitellum externâ tunicâ obducit. Hunc fortè Aristoteles ὄλον ὀμφαλῶδην, id est appendiculam umbilicalem, & veluti fistulam nuncupavit. Pediolus iste secum multa vasa in vitellum deducit, per quem passim ramificantur.*

Hæc quidem à Fabricio verè dicta sunt; sed fallitur dum ait: *Tunica hæc, non quidem totum vitellum circumdat, sed paulo illum ultra mediocritatem comprehendit: perinde ut in*
O
glande

glande operculum retro appositum, calix appellatum: quo fit ut exterior vitelli portio, à proposito membranâ destituta, conspectui sese offerat sine venis, & nudata appareat. Ambit enim fere integrum vitellum, nam in parte vitelli exteriori, sive à pediolo maximè remotâ, lata quædam linea apparet; in quâ nullæ arteriæ aut venæ facilè conspiciuntur: quapropter etiam colorem minus rubicundum refert: atque hæc est sola vitelli pars, quæ exteriori membranâ non obducitur; quemadmodum clarè innote- scit, si, immisso in pedunculum tubu- lo, flatu exterior tunica distendatur, quæ in non maturis Ovis interiori fir- miter adhæret; in maturis verò, ita dissolvitur, ut vitellus aut sponte sua decidat, aut contrahentibus sese ex- terioris membranæ fibris expellatur, qui ab infundibulo sive membranosa Oviductus expansione exceptus, per Oviductum ad Uterum, &c. dirigi- tur, remanente exteriori tunica cum

pe

pedunculo racemo affixâ; quam propter similitudinem, Calicem cum *Fabricio & Harveo* vocamus, quæ sensim evanescit; quemadmodum in effœtis gallinis totum Ovarium solet, cujus loco glandulosum quid solummodo reperitur.

Paucis illis perspectis ac ritè consideratis, neutiquam difficile erit credere, simile quid etiam contingere in quadrupedibus atque mulieribus; cum organa huic negotio destinata, & ab avium organis non multum discrepantia obtineant: habent enim Ovarium; in eoque verissima Ova contineri superiori capite probavimus.

Sed cum non sufficiat demonstrasse in mulierum Testibus Ova Ovarumque primordia existere, atque eos Ovario analogos esse; dicendum modò restat, quomodo illa à virili semine foecundentur, & quâ viâ à Testibus ad Uterum perveniant.

Oviductum quoque mulieres habent

bent (quem *Fallopianus* Tubam appellat) per quem seminis virilis in Uterum ejaculati pars subtilior (quam auram Seminalem vocamus) ad Testes & Ova in illis contenta pervenire potest; itidem per eos Ova è Testibus, æquè bene ac in avibus ex Ovario prolabantia, ad Uterum transire queunt; quemadmodum sequenti capite pluribus demonstrabimus. Unde patebit mulieres aliam prorsus materiam, quàm viri, pro generationis symbolo conferre.

Sed reperientur proculdubio, qui, liquorem illum, in Veneris certamine, aut libidinosis cogitationibus tanto impetu erumpere solitum, Semen esse credentes, sciscitabuntur unde ille proveniat, & in quem usum destinetur? existimamus illum erumpere primariò ex lacunis in Vagina & Meatus urinarii orificiis collocatis; secundariò verò ex meatibus in Uteri collo copiosè existentibus, cui proculdubio aliquid etiam conferunt

pori in Vaginâ ac Uteri parte internâ
existentes.

Sed ulterius inquireret aliquis, unde illi ductus sive lacunæ humorem illum hauriant? priores, illæ scilicet, quæ circa Colli orificium & Meatus urinarii exitum conspiciuntur, ex Parastatis mulierum seu potius crasso & membranoso corpore circumcirca Meatum urinarium existente humorem suum accipiunt; posteriores vero ex nervoso-membranosa Colli uterini substantiâ liquorem suum colligunt. Reliquum liquoris, quod per Uteri ac Vaginæ poros effluit, ex membranosa & forsan etiam glandulosa earum partium substantiâ prodit. Ex dictis partibus liquorem in coitu membrum virile ac Pubem humectantem & in salacioribus mulierculis ad viri formosi adspectum sæpenumero erumpentem provenire, ratio suadet & experientia confirmat; ratio suadet, quia viæ illæ ad coitum facilitandum in principio

Vaginæ collocandæ erant; & experientia confirmat, quatenus in cada-
verum dissectionibus ex dictis parti-
bus copiosè exprimitur. Humorem
illum ad generationem neque forma-
liter neque materialiter conducere
judicamus, quandoquidem Natura
humorem illum non in Vaginæ orifi-
cium, sed in Uteri cavitatem deriva-
set. *Galenus* hanc nostram senten-
tiam quoque confirmare videtur;
dum inquit: fœmina cum masculo
frigidior sit, incoctum & tenuem in
Parastatis humorem habet, qui nihil
ad proles generationem confert, sed
extra uterum effunditur.

Non itaque liquor ille, de quo lo-
cuti fuimus, à Testibus aut Tubis
provenit; quia Testes ne quartâ ex
parte tantum liquoris in se conti-
nent, quantum uno quasi saltu (ut
mihi narrarunt ejus rei expertes) è
Pudendis erumpere solet; & posito
quòd tantum liquoris in se contine-
rent, necdum tamen is tanto impetu
in

in medium prodiret ; quandoquidem viarum desit capacitas, & liquor generationi destinatus diversis locis in Testibus, propriis membranis tam arctè cingitur ; ut, licèt membranulæ comprimantur, non erumpat.

Non prodit etiam ex Tubis Fallopianis ; quia nec illæ tantam liquoris quantitatem continent ; quandoquidem ut plurimum vacuæ sint ; & si aliquid contineant, illud, quantum nostris observationibus constat, admodum parum est, & consistentiam crassiores habet, quàm liquor ille, de quo loquimur ; neque propter distantiam tanto impetu erumpere posset ; ut nec ille, quem è Testibus prodire volunt.

Adstruximus hucusque mulieres, præter Ova in Testibus contenta, nihil ad generationem conferre, quæ autem ratione illa ad Uterum perveniant, jam jam dicemus.

TABULA DECIMA-SEPTIMA

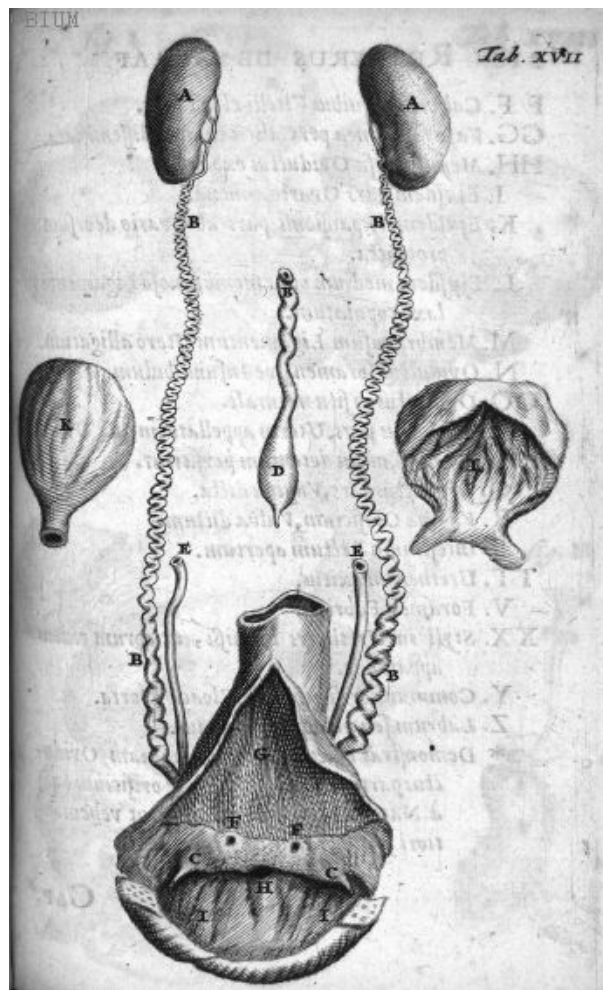
Galli Partes Genitales exhibet.

- AA. Testiculi.
- BB. Vasa semen Deferentia.
- CC. Utriusque vasis Deferentis extremitas, duplicem in Gallo Penem efformans.
- D. Penis cum vasis Deferentis portiuncula à reliquis partibus sejuncta.
- EE. Uretheres abscissi.
- FF. Uretherum exitus.
- G. Intestinum Rectum adaperitum.
- H. Foramen Quartum Fabricii.
- II. Cloaca.
- K. Foramen Fabricii seu Bursa à reliquis partibus separata.

TABULA DECIMA-OCTAVA

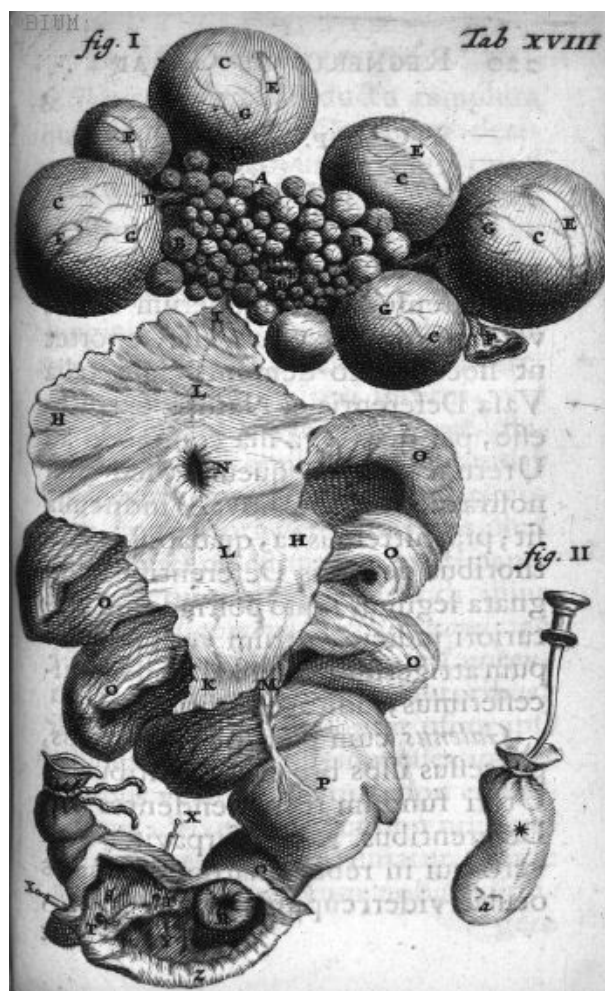
Gallinæ Partes Genitales exhibet.

- A. Vitellorum sive Ovorum Racemus.
- B B. Vitelli minores circa Racemi medium.
- CC. Vitelli Majores in Racemi circumferentiâ positi.
- DD. Pedoli sive Pedunculi.
- E E. Vitellorum partes Calice non obvolute, sive spatia per quæ Vitelli erumpunt.
- FF. Caliculi.

- F F. Calices ex quibus Vitelli elapsi sunt.
GG. Vasa sanguinea per Calicis tunicas disseminata.
HH. Membranosa Oviductus expansio.
I. Ejusdem pars Ovario annexa.
K. Ejusdem expansionis pars ab Ovario deorsum protracta.
L. Ejusdem medium cum membranoso Ligamento laxè copulatum.
M. Membranosum Ligamentum Utero alligatum.
N. Oviductus foramen sive Infundibulum.
OO. Oviductus in situ naturali.
P. Oviductus pars, Uterus appellata, in qua Ovum aliquandiu detentum perscitur.
Q. Oviductus pars, Vagina dicta.
R. Vaginae Orificium, Vulva dictum.
S. Intestinum Rectum apertum.
TT. Uretherum exitus.
V. Foramen Fabricii.
XX. Styli in Uretheres immisi, ut eorum exitus appareant.
Y. Commune orificium sive Cloaca aperta.
Z. Labrum seu velabrum superius.
* Demonstrat efficta Gallinae infimam Oviductus partem, in eaque Vaginae orificium (a.) à Naturâ tam arctè clausum, ut vehementiori flatui transitum denegat.

CAP.

C A P. XIV.

*De Vasis Deferentibus Mulierum
sive earum Oviductibus.*

CUM in præcedentibus à nobis ostensum sit, mulierum Testes verum earum Ovarium esse; oportet ut hoc in loco demonstremus talia Vasa Deferentia à Naturâ extructa esse, per quæ Ova illa commodè ad Uterum transire queunt: sed cum nostra opinio planè nova & indiscussa sit; præmittemus ea, quæ ab aliis Authoribus de Vasis Deferentibus assignata legimus; quò postmodum maturiori judicio, utrum veritatis scopum attigerimus, num ab eodem discesserimus, judicare possitis.

Galenus cum plerisque Veteribus, processus illos breves, à Testibus ad Uteri fundum rectà tendentes pro Deferentibus vasis usurpavit. Alii verò qui in rebus anatomicis magis oculati videri cupiunt, cum *Fernelio*,
&

& *Laurentio* ex illo ductu ramulum quendam ad Uteri Cervicem derivari volunt; adeò, ut Vas illud, quod in principio atque progressu simplex est, prope Uterum in duo Vasa Deferentia dirimant; quorum brevius & latius ad Uteri fundum; alterum longius & angustius per ejus latera inter membranas utrimque excurrere, & ad finem oris Uteri interni, vel principium Cervicis desinere statuunt; priori foeminas non gravidas semen in Uteri fundum ejaculari volunt; posteriori verò gravidas illud in Cervicem effundere existimant. Meminerunt quoque secundi illius ductus *Higlmorus*, *Plazzonus* ac *Varolius*; sed hic refert cum *Laurentio* & aliis illius opinionis fautoribus, illum in gravidis, propter usum ipsi assignatum, amplissimum esse; in virginibus verò, & iis quæ non conceperunt adeò exilem, ut non nisi à peritis Anatomicis inveniatur. Huic ramulo adhuc alterum nobis adjungere

gere videtur *Riolanus lib. 2. Anthropogr. cap. 35.* dum dicit: *Ab extremitate infernâ Testiculi, vasculum durum, candidum, & gracillimum, ut parvus digitus longum enascitur, quod Uteri fundo prope tubæ insertionem implantatur, Ejaculatorium est Vasculum. Sed intra tubam Uteri, corpusculum aliud nerveum, oblongum & candidum continetur, quod ipsius Ejaculatorii continuatio est, in fundo Uteri simul junctum, cum extremitate Ejaculatorii semen in cavum Uteri effundunt, & ex suâ radice producant exiguum & gracillimum surculum valde anfractuosum, qui lateraliter perreptans Uterum, ad veram Uteri cervicem producit.*

Sed horum Clarissimorum Virorum opiniones sola partium illarum accurata investigatio evertit; hæc enim constat ductum talem nunquam reperiri, qualem *Fernelius, Laurentius & alii* describunt. Quid autem Clarissimis Viris imposuerit igno-

ignoramus, nisi arteriæ Præparantes id fuerint. Hæ enim prope Uteri fundum finduntur: eâdemque fere ratione ad Uteri latera descendunt, quâ illi Vasa sua Deferentia descendere statuerunt: prout evidentissimè patet, si liquorem aliquem in arteriam Præparantem infuderis: sed non observabis liquorem illum, Uteri internum osculum prætervectum, in Cervicem erumpere, uti illi de semine fieri affirmarunt: nam præter vias superius à nobis descriptas alias non invenimus, per quas liquor aliquis in Uteri Vaginam erumpit: ast illæ nullam cum dictis arteriis communionem habent; nisi quatenus ad partes illas, unde suum liquorem hauriunt, per capillares quasdam sui ramificationes sanguinem arteriosum advehant; qui pro semine in Testibus præparato (ut illi volunt) neutiquam haberi potest. Non reperiuntur etiam ductus illi, quos *Riolanus* ad Uteri Tubas derivari voluit, nisi

ar-

arteriæ Præparantis ramificationem ad Tubas excurrentem, pro ductu illo improprie sumpserit.

Cum modò evictum sit, per ramificationes à Testibus ad Uteri cornua excurrentes, nihil feminis pertransire, oportet modò etiam examine-
mus; an per processus ipsos breviores & latiores aliquid ad Uterum transeat? nos autem contra communem Veterum atque Neotericorum sententiam statuimus processus illos, quotiescumque reperiuntur, nihil aliud esse quàm ligamenta Testiculorum, quibus suo in loco detinentur, & neutiquam pro Vasis Deferentibus haberi posse; quoniam non sunt pervii, aut ullâ cavitatè præditi; neque proinde quidquam feminis, aut ei analogum in se continere reperies, qualemcumque in dissecando diligentiam adhibueris. Deinde hæc Ligamenta non perveniunt ad internam Uteri cavitatem, sed extimæ tunicæ annectuntur; nam duo tantum
fora-

foramina stylum admittentia in Uteri fundo inveniuntur; quæ non ad Ligamenta illa, sed ad Tubas Fallopianas excurrunt.

Hinc *Plazzonus*, & fortassis etiam *Veslingius*, *Bartholinus*, & alii, per varios ramulos venarum Lactearum æmulos (qui per membranas, quibus Tubæ Fallopianæ Testibus nectuntur, excurrunt) semen primò ab Tubas; & deinde (cum necesse sit) ad Uterum propelli statuunt.

Sed ut partium accurata investigatio priorem sententiam evertit; sic posteriorem quoque ratio & autopsia destruit: quia in membranis illis quatuor tantum Vasorum genera reperiuntur, nervi scilicet, arteriæ, venæ & vasa Lymphatica; atqui nullum eorum semini è Testibus ad Tubas transvehendo aptum est, non potest ergo per illa semen è Testibus ad Tubas transire. Sed hujus erroris causam fuisse arbitramur, quòd ejus sententiæ fautores, nervos per mem-

P

bra-

branam illam [Tab. 7. litt. G.] mirificè excurrentes pro vasculis semini transvehendo necessariis assumpserint. Ast rationibus superius allatis Clariss. *Whartonus* de gland. cap. 33. minus contentus, dicit: non necesse esse, ut Vasa Deferentia aperto ductu in Uteri cavitatem inferantur; cui ut fidem addat, adjungit: *Nam viri quoque ejaculatoria per cæcos ductus, seu potius per quandam transsudationem in urethram exonerantur.* quod quantum à veritate alienum sit, in Tractatu nostro de Viror. Organ. &c. abundè demonstravimus.

Porro si muliebre semen non in Uteri cavitatem, sed in solidam ejus substantiam derivaretur (uti quondam Clariss. *Harvei* autoritate seducti credidimus) profectò semen illud virili spermate fœcundatum, sanguinis circulatione facile ad omnes corporis partes propelleretur, & ubique, sufficienti calore fœtum, fœtum producere posset; quod omnino
ridi-

ridiculum est. Præterea liquor in Testibus contentus (quem foeminarum semen dicit *Whartonus*) vesiculis suis firmissimè detinetur; nec nisi cum vesiculis illis è Testibus prodit: hoc autem non fieri per Uteri ligamenta existimamus; quia illa nullâ cavitatem, nisi eâ, quam à vasis sanguineis suis obtinent, prædita sunt, sed ex solidâ & membranosa substantiâ in mulieribus constant, atque sic in primis vesiculæ illæ viâ tam difficili ad longitudinem duorum transversorum digitorum transire deberent, antequam ad Uterum pervenirent; unde ulterius per totam Uteri substantiam, crassitiem transversî digiti æquantem, ejusque membranam internam transire cogerentur; antequam Uteri cavitatem, in quâ perficî debent, pervenire possint. Quæ sententia, si non impossibilis sit, saltem longè majori difficultate premittitur, quàm nostra, quæ statuit Vasa Deferentia esse meatus illos, quos

BIBLIOTHECA

P 2

Fal-

Fallopianus in observationibus suis Anatomis Tubas appellans, his verbis describit: Meatus verò iste seminarius gracilis & angustus admodum ortur nerveus ac candidus à cornu ipsius uteri, cumque parum recesserit ab eo, latior sensim redditur, & capreoli modo crispatur se, donec veniat prope finem, tunc dimissis capreolaribus rugis, atque valde latus redditus finit in extremum quoddam, quod membranofum carneumque ob colorem rubrum videtur, extremumque lacrum valde & attritum est, veluti sunt pannorum attritorum fimbriae: & foramen amplum habet, quod semper clausum ja et concidentibus fimbriis illis extremis, quæ tamen, si diligenter aperiuntur ac dilatentur, tubæ cujusdam æneæ extremum orificium exprimunt. Quæ Fallopii descriptio, pro usu, quem Tubis illis attribuit, satis accurata est: sed ad verum earum usum, cum alia quædam consideranda veniant, in earum

rum descriptione aliquantulum immorabimur.

Numero duæ sunt, utrimque una.

Sitæ sunt in mulieribus ad latera Uteri, à ejus fundo, angusto admodum principio enascuntur, uti videre est Tab. 10. & Tab. 19. Atque harum Tubarum principia per Uteri substantiam, & aliquamdiu extra eam recto ductu excurrentia pedetentim dilatantur; at ubi Tubæ illæ notabilem capacitatem adeptæ sunt, sensim magis & magis incurvantur, & de latere in latus flexæ, aut capreo-lari ductu contortæ excurrunt: quâ ratione dimidiam circiter Testium partem è longinquo ambiunt; in fine verò, ubi latissimæ sunt, ilico rursus coarctantur; & partes ultra coarctationem sese extendentes, in multas particulas finduntur, ac fimbriis quibusdam, foliaceum ornamentum, nostratibus *Loof-werck*, referentibus, terminantur: cujus figura elegantissima conspicitur, si in aquâ positum

dsT

P 3

mi-

microscopii beneficio aut aliter perlustratur.

In foliaceo hoc Tubarum ornameto quandoque Hydatides excrefcunt: vidimus quoque singulis ejus extremitatibus calculos durissimos adhærere, quos unà cum ornameto illo etiamnum conservamus.

Tubæ in vaccis, ovibus, cuniculis, aliisque animalibus ab uteri cornubus oriuntur; & earum extremitates non ut in hominibus finduntur, sed perpetuam & tenuissimam membranosam expansionem adipiscuntur, atque eodem fere modo, ut Oviductus in avibus terminantur. Uti exhibet Tab. 14. litt. FF. & Tab. 20. litt. FF.

Diximus Tubas illas in extremitate suâ coarctari, & non claudi; quia secundum ordinariam Naturæ dispositionem, notabilem semper coarctationem habent; præter Naturam verò aliquando omnino clauduntur; cujus rei exemplum quoddam refert

Tab.

Tab. 19. Fig. 3. huic capiti annexa, quod infortunium iis accidisse credimus, qui illas semper clausas esse scripserunt. Hâc ratione etiam *Fallopius*, qui in institutionibus, illas clausas scripsit; in observationibus suis postea melius edoctus, errorem suum texit; dicendo concidentibus fimbriis claudi illarum foramina pervia: ita, ut pervias esse Tubas illas omnino statuendum sit, quemadmodum clare patet, si per tubulum in Tubarum principium immissum flatus versus extremitatem propellatur, quia per eam ilico erumpet; quod in omni animalium genere hæcenus à nobis dissecto semper evenire notavimus.

Ad valvulas Tubarum quod attinet, *Whartonus cap. 33. de gland.* dicit se nuper observasse in dissectione equæ gravidæ Tubas Fallopianas plurimis valvulis toto earum ductu muniri, ne quid seminalis materiæ per easdem versus Uterum, aut in ejus cavitatem deferatur: & è cavitatem

232 REGNERUS DE GRAAF

te Uteri in Tubas foramen stylum
 admittens adfuisse; unde putat vasa
 ista ita constructa esse, ut potius è ca-
 vitate Uteri aliquid excipiant, quàm
 quidquam in eandem effundant.
 Hoc an in gravidis equis sese ita ha-
 beat, necdum potuimus examinare:
 in gravidis vaccis, ovibus, & feminis
 non pregnantibus eas nunquam ob-
 servavimus; ita ut si per folles fla-
 tus in uteri capacitatem immittatur,
 statim Tubæ (nisi pituita aut quid
 præter naturam earum orificia seu ca-
 vitationem claudat) intumescent, ac
 flatus per earum extremitatem erum-
 pet. Hinc forsân ratio peti posset,
 cur equa, vacca, & alia quædam ani-
 malia, longè minus in aquâ subsistere
 possint, & citiùs submergantur, quàm
 caballi, tauri, aliique; hos enim ab
 anteriori, illa verò à posteriori parte
 citius submergi nobis rustici aliquo-
 ties fidem fecerunt: quatenus scilicet
 aqua per Uterum ejusque Tubas in
 Abdominis capacitatem delabatur,
 in

in eâque viscera refrigerando mortem accelerat. Idque in hominibus æquè ac in brutis illis animalibus locum habere posse, partium illarum conformatio demonstrat. An autem id ita eveniat, frequens submersarum dissectio palam faciet.

Reperiuntur tamen animalia, quæ in illarum Tubarum principio quasi valvulam obtinent, situ ac usu dictis *Whartoni* glandulis omnino contrariam; quoniam impedit, quo minus in Uterum injecta ejus Tubas subire possint: in cuniculis enim eodem propemodum modo sese habet, ut valvula Coli, non aliter ac si tuba laxo principio in Uteri cornu propenderet. Quantum ad cellulas de quibus tantum loquuntur Anatomici, nec eas unquam conspeximus; nisi pro cellulis habeant partes contortas, & hinc inde aliquantulum dilatatas: quod nobis hic annotasse sufficiat, ut evitemus errorem, qui ex hac appellatione provenire posset, quatenus

P 5

sibi

234 REGNERUS DE GRAAF

sibi aliqui imaginarentur in Tubis illis diversa receptacula maximè à se invicem distincta esse; cujus contrarium patet, si Tubæ illæ flatu distentæ, & exsiccatae secundum longitudinem per medium dissecantur; nam unicam solummodo cavitatem hinc inde aliquantulum dilatatam obtinere conspicias. Uti exhibet Tab. 19. fig. 2.

Testiculos Tubæ, uti diximus, dimidiâ ex parte ambiunt; undique tamen ab illis multum remotæ sunt; nec ullibi nisi tenuissimo quodam membranarum interventu, alis Vespertilionum simillimo, Testibus alligantur; præterquam quòd in extremitatibus fimbriis quibusdam in homine, & membranaceâ suâ expansione in ovibus, vaccis, & aliis animalibus, plus minus Testibus annectantur; eâdem ratione, ut membranosa Oviductus expansio, quam Infundibulum vocant, regioni lumbari, aut Ovario in avibus necti solet.

Sub-

Substantia Tubarum membranosa est, & non nervea aut carnosa, uti quidam scripserunt. Constat enim duabus tantum membranis, internâ scilicet, & externâ.

Interna originem habet, aut saltem communis est, cum illâ, quæ internam Uteri substantiam cingit, figurâ tamen à se invicem multum differunt; in Utero namque lævis est, ac in Tubis admodum corrugata; idque in utroque extremo magis, quam in mediâ sui parte, licet in extremo ejus corrugationes primâ fronte minus, quàm in medio conspiciantur. Harum membranarum major corrugatio in extremitate ab Utero remotâ subito, & in principio Utero proximo sensim contingit, quo fit, ut ejus corrugationes sive plicæ, propter Tubam sensim sese coarctantem, sensim ad se invicem magis accedant, ac uniantur; ita, ut prope Uterum, ac in ipsâ Uteri substantiâ, adeo compactæ sint; ut tubulum quasi

236 REGNERUS DE GRAAF

quasi nerveum repræsentent; eaque ratione multis imposuerint nervosum esse ejus principium, quod tantum membranosum est. Extremitates verò Tubarum ab Utero remotæ post subitam sui coarctationem in multas partes finduntur, quarum aliquæ Testibus annectuntur. Hinc *Fallopius* & alii Anatomici, Tubas illas nullam omnino cum Testibus communionem habere, statuentes, à veritatis viâ nobis declinasse videntur.

Externa Tubarum membrana communis est cum eâ, quæ externam Uteri substantiam obvelat, eaque non corrugata ubique, sed plana & lævis existit; prope Uterum crassior est; in progressu ac præsertim in extremitatibus ita attenuatur, ut internæ membranæ corrugationes per eam in brutis maximè transpareant; & post coarctationem sive findantur, ut in hominibus; sive integræ permaneant, ut in brutis, ægrè à se invicem separentur. Ca-

Capacitas hujus ductus plurimum variat : in principio enim tantummodo setam admittit , in progressu verò , ubi latissima est , auricularem digitum sæpissimè recipit , in fine autem ejus coarctationes sive foramina modò non dilatentur , quartam solummodo digiti illius crassitie partem admittunt. Hic tamen Naturæ lusui quidquam concedendum est.

Longitudo ejus non semper eadem est ; utpote conspicitur 4, 5, 6, 7, 8, & quandoque novem transversos digitos æquare.

His omnibus præmissis & ritè consideratis, judicamus primò verissimum Tubarum usum esse, quòd in coitione fœcundâ subtiliori masculini feminis portioni ad Testes properanti transitum concedant ; ut Ova in illis contenta irrorentur, deinde, quòd Ova eâ ratione fœcundata, & è Testibus propulsa, ab extremitate Tubarum excipiantur, ac per internam earum cavitatem ad

Ute-

Uterum deducantur. Quæ omnia ut clariora fiant : petemus primò, an virile semen ad Uterum pertingat : secundò, an inde ulterius ad Tubas ascendat ; tertio, an ascensus ille ad generationem necessarius sit ? denique quomodo prodeuntia è Testibus Ova è Tubis excipiantur, & ad Uterum pertingant ; clarè distinctèque demonstrare conabimur.

Ad primum meritò dubitatur an masculinum semen in coitu emissum ad Uterum pertingat ; quandoquidem ejus Cervix in variis animalibus talem constructionem obtineat ; ut ad crassiorem seminis portionem excludendam potius, quàm admittendam efformata videatur ; quemadmodum id prope marcellum habitantes in ovibus, vaccis, & aliis quibusdam animalibus indies conspiciere possunt. In cuniculis verò & leporibus uteri Cervix obstaculis illis ne quidem obseffa reperitur, sed vaginæ longitudo ac latitudo tanta est ; ut
semen

femen nullà necessitate ad utriusque cornu orificium ascendere teneatur. In mulieribus autem, ubi Vagina se undique Peni applicat, ejaculatum semen in Uteri capacitatem ascendere posse partium genitalium efformatio demonstrat. Ex hac rerum diversitate satis constat, quòd de feminis ascensu in genere nihil certi determinandum sit.

Ad secundum judicamus Tubas ita efformatas esse, ut masculinum semen in mulieribus, vaccis, ovibus, ac aliis (dummodo ad Uteri cavitatem pertingat) admittere possint: illudq; revera admittere ipsa experientia confirmare videtur: luculenter enim ostendit Cl. *Harveus*, & alii, in Uteri cavitate post coitum licet prolificum, per aliquot dies nihil deprehendi. Cum verò mulieres in coitu seminalem materiam evidenter excipiant, neque eandem, quando fœcundæ fiunt, denuo rejiciant (uti vulgaris opinio est) necesse est eam alicubi secedere:

cedere : sed in Uteri fundo nulli meatus sive receptacula sunt, quæ materiam adeò crassam, ut semen, recipere possunt; præterquam Tubarum foramina in Uteri fundo hiantia: judicabunt itaque virile semen has Tubas subire; illudque liberius, cum *Fallopium* testetur se aliis fide dignis spectatoribus præsentibus in meatibus illis sæpius exquisitissimum semen reperisse: simile quid cum ab aliis quoque observatum sit; petent, unde illud alias proveniret, quandoquidem à Testibus non procedat, nec in Tubis generetur.

Non in Testibus illud generari, patet ex *Fallopium* discursu, & sensuum testimonio constat, nullam similem materiam in mulierum Testibus contineri; nec aliâ formâ eo deferri posse per membranas quibus Testibus alligantur, superius demonstravimus: quia nulla in illis semini vehendo destinata Anatomicorum unquam detexit industria.

Ne-

Neque etiam in Tubis ipsis semen generari, probatur inde; quod organum illud pro seminis generatione nimis simplex, & ad ipsum conservandum tali vigore, qualis ad conceptum requiritur, inidoneum videatur. Nimis simplex illud existere judicamus ex eo, quòd Natura pro seminis in viris generatione tam longas atque mirabiles tubas efformaverit; quod profectò supervacaneum foret, si in tam simplici organo tantam perfectionem nancisceretur. Ad semen quoque conservandum illud inidoneum existit; quandoquidem spiritalis seminis portio per aperta ejus ora, in extremitatibus præsertim existentia, evanesceret, ac vappidam quandam materiam solummodo in illis relinqueret.

Si hic objiciat aliquis, quòd virile semen ad Tubas ascendens similiter vapidum evadet, & consequenter generationi ineptum existet? respondemus, id non posse contin-

Q

tin-

tingere ; cum membranosa fimbriarum expansio blandâ subeuntis feminis titillatione, undique sese Testibus applicet ; ita, ut feminalis aura aliorum quàm ad Testes properare nequeat : quo peracto reliqua feminis pars in Tubis permanens, vappida evadat necesse est.

Ex quibus constat virile semen in coitu quandoque ad Tubas ascendere ; quod in illis fortassis titillationem & ingentem illam voluptatem excitat, quam in coitione prolificâ mulieres sese persentire fatentur.

Attamen videtur feminis illius in Tubas ascensus in cuniculis haud posse contingere ; quandoquidem in earum principio quasi valvula quædam appareat, quæ crassioribus feminis partibus transitum denegare videtur, nisi eadem ratione, quâ Tubarum extremitas, quæ concidentibus fimbriis clausa jacet, & in coitu expanditur & aperitur, etiam hanc valvulam connivere statuamus. Sed ne nimium hanc

dif-

difficultatem exagitemus.

Ad tertium progredimur; & dicimus omnino necessarium non esse, quod semen ipsum ad Uterum aut Tubas ascendat; sed sufficere, quod feminalis aura illa loca pertranseundo ad Testiculorum Ova pertingat. Quod ut probabilius appareat, considerare oportet semen ipsum, sive in Uterum & Tubas ascendat, sive non, equidem per crassissimam Testiculorum tunicam ad Ova pertingere non posse, ita, ut necessario pro Ovorum fecundatione ad auram feminalem recurrere debeamus: quo concesso parum aut nihil omnino referre videbitur, sive aura illa ex Tubis, sive ab Utero aut vaginâ ipsâ proveniat. Quæ neutiquam paradoxa videbuntur, si consideretur, quomodo Ova in gallinis ac reliquis avibus fecundentur. Incredibile enim apparet, modicum seminis, quod Gallus in momentaneo illo compressionis tempore in vaginam effundit, per uterum

Q²

rum

rum & anfractuofum Oviductus tubum (in gallinâ foetante admodum latum, tribusque noſtratium ulnæ quadrantibus longiorem) ad Ovâ pervenire, ac fœcundare poſſe; niſi ad auram feminalem recurramus.

Sed hoc conſeſſo, qualem ſimilitudinem (petet aliquis) aves cum hominibus habent? maximam proſectò; nam habent (uti ſuperius probatum eſt) mulieres in Teſtibus, ut aves in Ovario ſuo, evidentiffima Ova: & ſi aurâ à galli ſemine promanante gallinarum Ova fœcundentur, quidni etiam Ova in mulierum Teſtibus recondita, ſimiliter aurâ ex ſemine maris exſpirante fœcundarentur. Hanc noſtram opinionem confirmat partium in utroque animali conformatio: eodem etenim modo in mulieribus, ac quadrupedibus præfertim exiſtit extrema Tubarum expansio, ut infundibulum in avibus: ita ut alium generationis modum in hominibus & quadrupedibus, quàm in

in avibus exoptulare, supervacaneum videatur.

Diximus Ova jam foecundata è Testibus propelli, quâ ratione autem id contingat, arduum est determinare; quandoquidem ocularis inspectio illam difficultatem vix enodare valeat: ne tamen modum illum altis tenebris immersum relinquamus, veritatis investigandæ gratiâ, nostras eâ de re cogitationes vobis lubens communicabimus.

Judicamus itaque Ova illa è Testibus prodire, partim virtute Testium, partim etiam Ovi ipsius peculiari dispositione.

Virtute Testium, quatenus inter eorum membranas Ovum obvelantes materia quasi glandulosa excrefcit: brevi namque post coitum Ovorum tunicas (quæ antea diaphanæ erant) opacas devenire conspiciamus, multisque sanguineis vasis adornari, & postero die post opacitatem illam conspectam inter dictas ejus tunicas

Q 3

gland-

glandulosam quandam materiam totum Ovum involventem, globuli-que figuram repræsentantem intueberis, quæ sensim accrescens Ovum undecumque comprimendo, illud tandem per foramen in ejus medio conspicuum expellit; quod in cuniculis tertio post coitum die, in ovibus, vaccis, aliisque majoribus animalibus, quæ diutius uterum gerunt, tardius evenit; unde nobis veritatis scopum minus attigisse videntur ii, qui humanos foetus trium, quatuor, aut octo dierum se invenisse gloriantur. Quod per transennam hîc indicasse sufficiat; cum in exercitationibus nostris errorem illum clariùs demonstrare decreverimus.

Foramen per quod Ovum expelli diximus, ante glandulosam globulorum substantiam frustra quæsieris; quandoquidem immediatè ante & post Ovi expulsionem tantum appareat, cum aliquali prominentiâ, quam præ similitudine non ineptè Papillam

no-

nominaveris; cujus foramen pro animalis magnitudine variat; stylum in vaccis, in cuniculis verò tantummodo seram admittit.

Si quispiam hîc enunciet, Ova Testiculorum nimis magna esse, ut foramen tam exiguum pertransire valeant: dicemus quoque Uteri osculum nimis angustum esse, quam ut per illud foetus tantus, quantus est, transire queat. Si referat Colli uterini ductum in partu ita sese dilatare, ut foetus commodè per eum transeat: in promptu causa est; quoniam in papillâ majorem dilatationem non requirimus; nam si foramen illius in tantum dilateretur, in quantum Uteri collum & osculum extendi asserunt; Ova licet cœcuplo majora, illud faciliè pertransibunt.

Hanc Ovi expulsionem ratione Testium cortingere judicamus; quia dum illud propriis membranis obvolutum foras propellitur, communes ejus tunicæ unâ cum glandulosâ il-

Q 4

larum

larum substantiâ in Testibus permanent.

Ratione Ovi hanc expulsionem faciliter arbitramur; quatenus illud peculiari sui dispositione propulsioni facile cedit.

Non est itaque, quod quis dicat, mulierum Ova Testibus nimis firmiter adhærere, quàm ut ab eorum substantiâ avellantur, & per papillæ foramen transeant: cum quotidiana nos doceat experientia, Naturam sine difficultate inter se firmiter connexa dissolvere: exemplum habemus in placentis, quæ licet Utero firmiter annexæ, sponte tamen in partu dissolvuntur: similiter vix vellendi ab arbore fructus, dum ad maturitatem perveniunt, sponte decidunt: item cerasorum, prunorum, amygdalorum, dactylorum, aliorumque seminia durissimis licet ossibus inclusâ, suo tempore progeminant; & quod magis ad negotium spectat; videmus indies avium ova ex ovario, tametsi

tametsi racemo validè annexa, sponte suâ delabi. Nihil obstat itaque, quominus Ova ratione jam dictâ è Testibus excludantur: verumtamen alia difficultas oboritur; scilicet, quomodo illa ad Uterum pervenire possint; cum Testes in Abdomine ita propendeant, ut Ova ex illis propulsa in ejus cavitatem decidere debere videantur. Hoc proculdubio taliter accideret, nisi Naturæ providentia Tubarum extremitatem sic efformasset, ut Ova è Testibus prolabantia excipiant. Hoc ita fieri judicamus, quia ut plurimum in brutis Tubarum extremitatem Testiculos tam accuratè amplectentem invenimus, ut quidquid ab his prolaberetur, necessario in Tubarum capacitatem incidere deberet: quod tanto liberius asserimus, cum in variis quadrupedibus extremam Tubarum expansionem ejusmodi, ut oviductus Infundibulum, quod in avibus vitellos excipit, efformatam offenderimus.

Q 5

Ra-

Rationes propter quas sustinemus
Tubas illas transmittendis Ovis à
Naturà destinatas esse, & non Vasa
semen Deferentia aliis Anatomicis
dicta; præter superius allegatas, se-
quentes potissimæ sunt: Prima, quia
Vasa Deferentia Veterum non in
omnibus animalibus reperiuntur;
nam in vaccis, ovibus, cuniculis Te-
sticuli tantum membranis inter Ute-
rum & ejus Tubas existentibus inhæ-
rent; & nullam peculiarem cum U-
tero communionem habent. uti vi-
dere est Tab. 20. E contra verò in
omnibus animalibus cum Infundibu-
lo Testes peculiarem communionem
possident. Secunda, quia non solum
extremas Tubarum expansiones Te-
sticulos undique amplecti, verum
ipsamet Ova in cuniculis tertio post
coitum die Tubas pertransire vide-
mus. Tertia, quia non Ova tantum,
sed & ipsum foetum in Tubâ fuisse
repertum Variorum observationes
testantur: quemadmodum *Riolanus*
an-

anthropog. libro 2. capite 35. Decem sunt, inquit, anni jam elapsi, ab eo tempore quo hæc scribo, quod Chirurgus Parisiis, præsentibus Medicis, in mortuâ muliere dissectâ, pusillum fœtum optimè conformatum in Cornu dextro uteri invenit: similem fœtum à sexaginta annis in iisdem vasis, Parisiis visum fuisse, à Chirurgis fide dignis mihi narratum est. Sed recens habemus exemplum de lotrice linteorum cubiculi Reginae, ab aliquot annis, in ejus corpore inventus fœtus pollicis longitudine & crassitie bene conformatus, intra uteri cornua locatus, qui dolores adeo crudeles per quatuor menses excitavit, ut tandem vitam cum morte commutarit, mense graviditatis septimo: quam observationem eodem in loco pluribus prosequitur, & alias ejusdem rei historias adjungit: sed recentiore aucupemur.

Tabula vigesima prima huic capiti subnexa.

** Duas*

* *Duas matrices 6. Januar. 1669. à Bened. Vassalio Chirurgo, corpus mulieris 32. annorum ætatis, sanguinei temperamenti, & masculini aspectus aperienti, repertas ostendit.*

Hæ duæ matrices tam egregiè diligenti naturæ curâ dispositæ erant, ut, quæ vera erat, undecies conceperit, nempe 7 masculos & 4 fœminas, omnes justo tempore natos & ad omniem efformatos. Illos vero demum secutus est frater, tantum fœtus, qui in adjuncto utero conceptus est, in loco extensionis adeo impatienti, ut cum ampliorem locum quæreret, postquam matri per duos menses & semis gravissima symptomata effecerit, demum circa 3 vel 4 mensium ætatem repagula soluit, & suum in matris

** Fieri potest (inquit Clariss. Oldenburgius, ex cujus actis Philosophicis Regiis hanc observationem decerpimus) ut id, quod à Dn. Vassalio hujus relationis publicatore secundus uterus existimatur, nihil aliud sit, quàm vera matrix extensa, vel id quod Anatomicis tuba Fallopii vocatur, vide Th. Bartholini anatomiam reform. lib. 1. cap. 27. & alios.*

tumulo reperit, vastâ sanguinis effusione in totâ abdominis capacitate effusâ, quæ matrem in tam violentos motus convulsivos totum triduum conjicit ut eis diem supremum obierit. Quo dictus Vassalius posteaquam (partibus balsamo servatis) particularem ejus dissectionem per integrum mensem, in suâ domo, coram doctissimis Medicis, Chirurgis, Pharmacopolis, obstetricibus, aliisque naturæ scrutatoribus qui Parisiis sunt, confecerat, consultum duxit ejus historiam conservare, eandem & partium figuras de quibus sermo fit, typis committendo, una cum tabulâ, quam consentaneum duximus hic latine subnectere.

Quæ omnia probant Ova, ex quibus foetus generari debent, à Testibus per Tubas ad Uterum transire, & non aliunde in Tubis foetum generari; quàm quia Ovum jam foecundum redditum in transitu suo in Tubis (qualicumque id causa contingat)

gat) detinetur, atque augmento suo matri necem parat.

Ex hac nostra sententiâ explicatu quoque difficile non est, quomodo foetus aliquando in cavitate Abdominis inter intestina excrescant: quatenus scilicet Ova jam foecunda è Testibus extra Tubarum cavitatem decidant, & à partibus adjacentibus foveantur, & incrementum sumant; donec tandem placentæ beneficio cum illis copulentur, ac ultimam perfectionem nanciscantur: quæ omnia aliàs commodè explicari nequeunt.

Præterea nisi Tubæ huic usui destinatæ forent, non videmus qualem humano corpori utilitatem præstare possent: nam planè ridiculum est, quod quidam volunt illas Uteri spiraculorum aut caminorum vicem gerere, per quos Uteri fuligines in cavitatem Abdominis exhalent, aut foetus in Utero respiret: nam placenta illis partibus primariò adhærens, earum foramina claudit; atque foetus in

in membranis suis à primo generatio-
nis termino ad partum usque conten-
tus, nequaquam respirare debet.

Quibus omnibus ritè perpensis,
judicamus Tubas Fallopianas dictas
in mulieribus ac omni foemellarum
genere vera vasa Deferentia, aut si
mavis Oviductus, esse; quatenus per
eos ad Uterum; Testiculorum Ova
traducuntur.

TABULA DECIMA-NONA

Tubas Fallopianas sive Mulierum
Oviductus diversimodè effor-
matus exhibet.

Figura I. Oviductum præternaturaliter dis-
positum exhibet.

- A A. Oviductus.
- B. Uteri pars.
- C. Testiculus.
- DD. Vasa Preparantia.
- E. Oviductus principium.
- F F. Oviductus extremum Testibus præter Natu-
ram agglutinatum.
- GG. Fora-

GG. Foramen perexiguum in Oviductus extremo,
pusillo foliaceo ornamento circumvela-
tum.

H. Ligamentum Testicularum.

Figura II. Exhibet Oviductum secundum
longitudinem apertum.

A. Oviductus principium.

B. Oviductus extremum naturaliter coarctatum.

CC. Rugosa Oviductus interna tunica.

DD. Externa Oviductus tunica.

E E. Foliaceum Oviductus ornamentum.

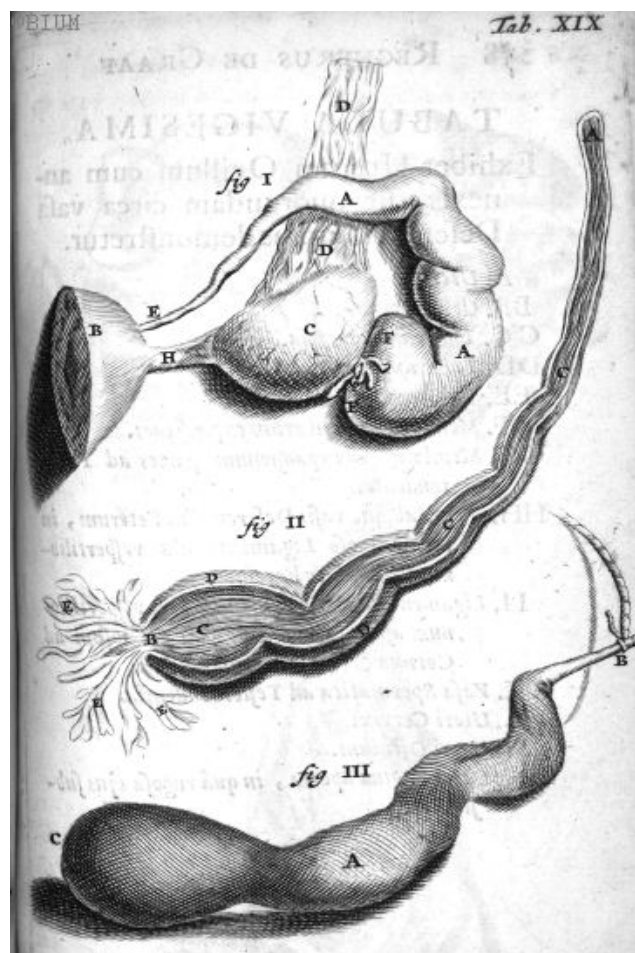
Fig. III. Exhibet Oviductum inflatum, cu-
jus extremitatem præternaturaliter
clausam offendimus.

A. Oviductus.

B. Oviductus principium vinculo constrictum.

C. Oviductus extremitas præter Naturam clau-
sa.

TA

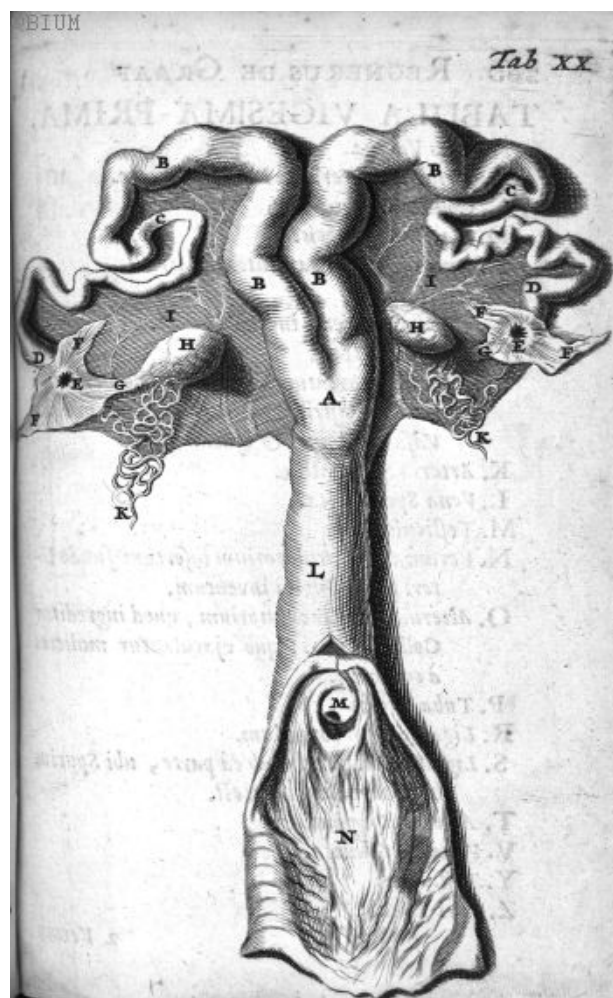

TABULA VIGESIMA

Exhibet Uterum Ovillum cum annexis, ut quorundam circa vasa Deferentia lapsus demonstretur.

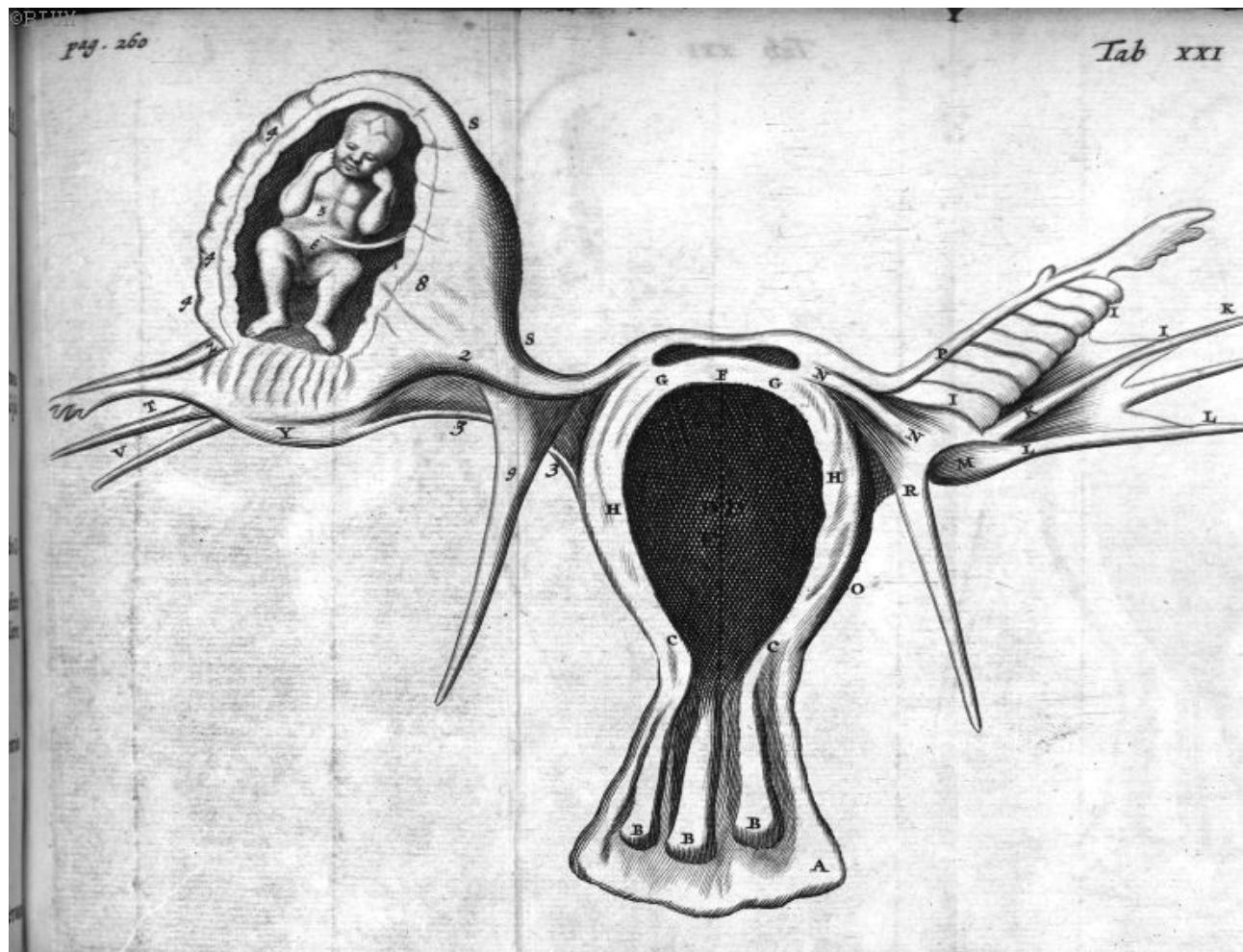
- A. Uterus.
BB. Uteri Cornua.
CC. Tubarum principia.
DD. Tubarum extrema.
EE. Tubarum foramina.
FF. Membranosa Tubarum expansiones.
GG. Membranosa expansionum partes ad Testes tendentes.
HH. Testes absque vasis Deferentibus Veterum, in membranoso Ligamento alis vestertilium assimilato haerentes.
II. Ligamentum membranosum alis vestertilium assimilatum cum vasis per ipsum ad Cornua & Tubas excurrentibus.
KK. Vasa Spermatica ad Testes tendentia.
L. Uteri Cervix.
M. Uteri Osculum.
N. Uteri Vagina aperta, in qua rugosa ejus substantia.

TA-

TABULA VIGESIMA-PRIMA.

- A. Pars Vagina.
- B. Orificium internum Matricis apertæ.
- C. Collum Matricis.
- D. Cavitas Matricis.
- E. Linea separans cavitatem Matricis.
- F. Uteri fundus.
- G. Duo sinus inventi in fundo Uteri.
- HH. Crassities Uteri.
- II. Ligamentum latum, sive productio Peritonæi lateris sinistri, continens in plicaturâ suâ Vasa deferentia & ejaculantia.
- K. Arteria SpermatICA.
- L. Vena SpermatICA.
- M. Testiculus.
- N. Verum vas Ejaculatorium insertum fundo Uteri per sinum ibi inventum.
- O. Alterum vas Ejaculatorium, quod ingreditur Collum Uteri, quò ejaculantur mulieres à conceptu.
- P. Tuba Uteri.
- R. Ligamentum rotundum.
- S. Ligamentum latum ab eâ parte, ubi Spiritus hic Uterus formatus est.
- T. Arteria SpermatICA.
- V. Vena SpermatICA.
- Y. Testiculus.
- Z. Pars Tubæ.

De Mulierum Organis, &c. 261

- 2 Verum vas jaculatorium, quod fundum Uteri ingreditur per sinum supra dictum.
- 3 Alterum Jaculatorium, abiens in Uteri col- lum.
- 4 Pars lacerata à fœtu aucto.
- 5 Fœtus eo situ, quo inventus fuit, Amnio suo obvolutus.
- 6 Vasa Umbilicalia.
- 7 Placenta substantia cuidam carnosæ adhaerens.
- 8 Substantia carnosæ.
- 9 Ligamentum rotundum.

Nota hujus figuræ explicationem in hunc mo- dum à *Vassalio* traditam esse, cujus si nobis interpretandi venia concederetur, sequentes litteras hâc ratione explicaremus :

GG. Vas aliquod sanguineum secundum longitudi- nem apertum.

nn. Testiculorum ligamenta pro vasis ejaculato- riis habita.

o. Vas sanguineum Uteri latera perreptans.

ss. Tuba Fallopiana seu Oviductus dilatatus, in cujus capacitate fœtus repertus est.

2 Inferior Tuba pars.

3 Alterius lateris vas sanguineum ad Uterum excurrent.

5 Fœtus in Tubâ Uteri inventus.

R 3 CAP.

C A P. XV.

De Iis quæ Ovo in Utero accidunt.

Post accuratam partium genitalium descriptionem, ordinis ratio exoptulare videtur, ut generationis modum seu mirandas Ovi in Utero mutationes pari diligentia discutiamus. Pro cuius majori intelligentia, operæ-pretium erit pulli ex Ovo formationem, à pluribus authoribus præsertim *Harveo* diligenti curâ exhibitam, contemplari; ut ex patentiori ejus cognitione jam pertractanda melius percipi valeant.

In Ovo ab Utero recepto, omnium primò considerandæ sunt, figura, magnitudo, & ejus materia.

Figura in ipsius primordiis semper orbicularis est; ut tanto facilius viarum angustias & anfractuosa earum ductus pertransire queat.

Magnitudo ejus pro animantium diversitate varia conspicitur; obser-
va-

vavimus namque eam instar feminis papaveris, grani sinapi, canabis, pisi minoris, & interdum instar ciceris majoris.

Materia quoque in omnibus eadem propemodum videtur, subtilis nempe ac spirituosa, tantâ limpiditudo prædita, ut crySTALLUM etiam purissimum omnino superet.

Ejuscemodi Ovum nascentis fetus primordium in Utero sese primum intuentibus exhibet, cujus nulli parti tam firmiter adjungitur, quin solo flatu quaquaversum propelli facillè possit: at cum Ovum inibi nequaquam otium sectari oporteat; Natura novo illi hospiti opiparè prospiciens, ad Uterum statim laudabilis humoris copiam amandat, ut in eo, tanquam fertilissimo arvo, incrementum sumat.

Notatu dignum est in perangusto limpidissimi illius Ovi medio aliud quasi Ovum etiamnum innatare; ex quo constat Ova è Testibus in Ute-

R 4

rum

rum prolabantia duabus membranis investiri, quarum exteriorem Chorion, interiorem verò Amnion appellandam esse non ambigimus. Utraque hæc tunica non semper ad eundem modum incrementum capit; in ovibus namque, vaccis, aliisque quamplurimis exterior brevi temporis spatio, tantam liquoris copiam in suam capacitatem allicit, atque ita expanditur, ut internam centuplo mole suâ exsuperet. In aliis verò animalibus eodem fere modo augescunt; & sibi mutuo tam firmiter annectuntur, ut non nisi summâ difficultate à se invicem separari possint; idque præsertim circa postrema gestationis tempora.

Nec aliter Ovum augmentum suum capeffit, quàm quòd dictæ tunicæ delatum in Uteri fundum humorem imbibant; eadem ratione, quâ vitellorum tunicæ in avibus albumen induunt; quod eo facilius admittendum, cum quotidianâ experien-

rientiâ constet, semina terræ commissa tantam liquoris quantitatem exugere, quantam ad germinandum desiderant.

Augescentium tunicarum figura non eadem semper observatur; interna siquidem sphæricam suam figuram plerumque retinet; externa verò, quæ in hominibus, vaccis, ovibus, aliisque totum Uterum replet, pro ejus diversitate variam figuram adipiscitur; adeò, ut in quibusdam ovalis, in aliis oblonga, in aliis denique instar manticæ mediâ sui parte coarctatæ appareat.

Dum Ovum ad hunc modum grandescit, in interiori ejus tunica Amnios dictâ nubecula quædam comparet, quæ sensim crassior evadens, mucosam materiam acquirit, in cujus medio primò punctum saliens, deinde rude embryonis corpusculum, ut informis galba, conspicitur; quod indies augescendo majorem perfectionem nanciscitur: quo

R 5

autem

autem ordine singulæ ejus partes perficiantur, cum ab *Harveo* ac aliis abundè traditum sit, lectorem eo ablegabimus; interea nos Ovi partes foetum circumstantes penitus explicare conabimur. Hujusmodi quatuor genera sunt corporum: membranæ scil. humores, vasa, & carneâ substantia.

Quæ primò conspectui sese offerunt, membranæ sunt; quæ à variis variè describuntur, cujus causam non aliam esse putamus; quàm, quòd in diversis animalibus tum numero, tum figurâ, ac etiam situ diversæ sint, sic ut nunc duæ tantum, nunc tres, interdum quatuor enumerentur.

Membrana itaque exterior, totum foetum unâ cum membranis ac humoribus ad eum spectantibus ambiens & amplectens, à venarum artiarumque in ipsâ, tanquam in choro, congerie, *Fabricio* Chorion dicitur. Nos tamen malumus cum celeberrimò *Vop. Fortunato Plemio* ejus
ery-

etymologiam à græco *χαρίον* derivare, quod parvum locum significat ; quo foetus nempe concluditur.

Figura ejus in mulieribus orbicularis est ; in cuniculis verò renis figuram quodammodo repræsentat ; in equabus autem, *Harveo* teste, formâ uteri internâ facculum oblongum refert ; in ovibus, vaccis, cæterisque bifulcis, quorum uterus bipartitus est, instar manticæ ad utriusque cornu extrema protenditur, adeoque totum uterum replet : in cuniculis autem, canibus, felibus, muribus, aliisque animalibus utrimque dentatis, quorum uterus bipartitus est, aliquam tantum uteri partem adimplet ; quoniam in his determinatam magnitudinem consequitur, & si contingat in uno cornu plurima Ova contineri, eorum exteriores tunicæ in principio à se invicem multum distabunt, postremis tamen gestationis diebus ita simul conjunguntur, ac si cuncta unâ & communi tunicâ involuta forent :
quæ

quæ res nobis anſam dedit cogitandi, in ovibus, vaccis, aliſque biſuleis, dum plures foetus geſtant, cujuſlibet Chorion pari ratione junctim copulari. Cujus rei ut certiores fieremus, in ovibus præſertim, utpote quarum nobis copia ſuppeteſbat, quotieſcumque duo foetus ſimul aſſent, immiſimus tubulum in Chorii cavitatem cornu extremo correfpondentem, quam cum flatu leniter diſtenderemus, vidimus illum circa medium fiſti, nec ad alteram, in quâ ſecundus foetus erat, pertingere; niſi adaucto conamine ſeptum, quod ex utriuſque extremitatibus ſimul junctis conſtat, diſrumperetur; quodeo facilius contingit, cum ibi tenuitatem ſuam ſervent, dum alibi, propter uſum quem Ovis præſtant, indies magis incræſſantur, adeoque flatui magis reſiſtunt. Videmus etiam in Ovis jam primum in Uterum propulſis geminam membranam Amnium videlicet & Chorion exiſtere, quod

quod nos movet, ut contra communem opinionem sentiamus, in bisulcis quoties plures foetus sunt, toties singulos tam bene quam in cuniculis suum Chorion obtinere; secus quàm in feminibus, fructibus, aliisque rebus contingere videmus; cujus differentia nobis apparet, quòd hæc eodem in loco simul generentur; illa verò, quotiescumque plura simul concurrunt, sive ab eodem sive à diversis Testibus proveniant, distinctis in locis enascantur, & propriis tunicis Amnio scilicet & Chorion instructa ad Uterum pertingant; quod cum perpetuò in Ovis (quæ in hunc finem conservamus) cuique demonstrare possimus; non absque ratione ulterius statuimus has Ovi membranas non in Utero, sed in Testibus generari.

Chorion in cane, fele, ac aliis forsitan animalibus cingulo quodam ita distinguitur, ut geminum appareat; reverà tamen unicum existit; quod
vel

vel inde constat, cum ante cinguli formationem tale illud extitisse experientiâ constet. Membranacea illius substantia prioribus mensibus simplicissima & tenuissima conspicitur; tractu tamen temporis crassescit: intus lævis ac lubrica est; foris verò inæqualis ac viscosa cernitur.

Vasa quibus Chorion insignitur, sunt venæ & arteriæ, quarum insignes ramificationes in glanduliferis omnes ejus partes perreptant; quæ plurimis in locis concurrentes, primò rubicundas maculas, deinde glandulas sive moleculas efformant, quarum beneficio illud Utero annectitur. In placentiferis autem vasa sanguinea præsertim versus illam Chorii partem tendunt, quæ Uteri substantiæ annectenda est; versus reliquas enim partes non nisi capillamenta quædam emittunt. In cuniculis insigni quodam ramo potitur, qui prout extra foetus Abdomen pervenit, relictis vasis sanguineis versus placentam

tam excurrentibus, inter Amnii & urinariae membranae duplicaturas lateraliter ad Chorion pergit, & omnes ejus partes perambulat.

Membrana hæc primo gestationis tempore in cunctis animalibus hæcenus à nobis examinatis libera est, nec prius Utero annectitur, quam dum omnia foetus membra efformantur. In suis tamen illam toto gestationis spatio solutam ac liberam permanere Clariss. *Harveus*, *Needham* & alii scribunt.

Connexionis modus pro animalis diversitate plurimum variat: in hominibus, cuniculis, gliribus uno solum in loco membrana Chorion Utero adnascitur: in ovibus & vaccis plus quam nonaginta locis illud Utero annexum vidimus; reliquos connexionis modos ex jam describenda placentarum materie sufficienter quisque colligere poterit.

Membrana Chorion in quibusdam animalibus tantum Allantoidi
sive

sive membranæ urinariæ applicatur; in aliis verò partim membranæ urinariæ, partim Amnio annectitur.

Ufus Chorii est liquorem alendo foetui idoneum imbibere, vasa umbilicalia fulcire, atque carunculas in glanduliferis, & placentam in placentiferis sustinere.

Sequitur hîc altera membrana, quæ non minus quàm prior totum foetum ambit & proximè investit, Amnios, dicta, id est amiculum, quòd amicè foetum obvolvât. Liquorem in se continet limpidissimum: de cuius naturâ & incremento, cum de reliquis Ovi humoribus agemus, nostrum quoque iudicium proponere non detrectabimus.

Hujus membranæ substantia Chorion longè albicantior atque tenuior est: vasa accipit ab umbilicalibus; quidquid enim ex illis in placentam aut Chorion non transit, in se recipit.

Figura

Figuram præterpropter ovalem exhibet.

Allantoiden inveniendi modus nobis commodissimus videtur, si apprehensâ ex cotyledonibus unâ vel placentæ portione Chorion exiguo vulnuscule perforetur, ut tubulo per illud immisso inflari possit; videbis etenim hâc ratione, jucundo prorsus spectaculo, intercedente flatu membranas à se invicem secedere, ac aliam tenuissimam membranam subalbicantem, nullisque sanguineis vasis refertam in conspectum prodire: hanc Allantoidem appellamus; de cujus existentia & usu Authores multum disputant; in eo tamen convenire videntur, quòd omnes eam in bisulcis quadrupedibus admittant; quatenus sub Chorii membranâ ab Uracho, cujus prolongatio est, ad utrumque uteri cornu protenditur, quorum extremitatibus appendiculis suis quodammodo annectitur.

Figuram oblongam refert instar

S

far-

farciminis, unde farciminalis sive Allantois appellari solet. Hæc in cuniculis inter fœtum & placentam ad latera vasorum umbilicalium tantum collocata, figuram neutiquam farciminalem obtinet; sed ex variis cavitatibus circa vasa umbilicalia concurrentibus conflari videtur; quemadmodum eleganter patet, si tubulum per placentam in ejus cavitatem immiseris, inflata enim hæc tunica concamerationem talem efformat, qualem exhibet Tabula 27. in cujus cellulis urinosus quidam liquor inesse conspicitur; quâ autem ratione hic è vesicâ urinariâ ad eam transeat, necdum assequi potuimus, qualemcumque in perscrutando diligentiam adhibuerimus; nam licet in vesicam flatum aut liquorem immitteremus, ne minimum quidem in urinariam hanc tunicam propellere potuimus. *In equabus* (teste Clariss. Needham de formato fœtu cap. 3.) paulo aliter se res habet, in
qui-

quibus membrana hæc chorio ubique subnectitur, & universum fœtum cum amnio in se continet. Urachum interim habet evidentem qui non tam ex ipsâ nasci videtur quàm ex amnio, & hujus quasi duplicatura esse in vesicam usque reflexa, ut vel flatus vel stylus immissus eo facile pergat. & paulo inferius. In muliere integrum fœtum complectitur, eodem fere modo quo de equâ dictum est, Chorio ubique adnata. Quod cum à nobis etiam animadvertum sit, membranam hanc talem, qualem illam observavimus Tab. 22. huic capiti annexâ delineavimus.

Inter membranam hanc & vesicam urinariam nullam hæctenus viam invenire potuimus: quare merito quæri posset, an membrana hæc in cunctis eundem, num verò diversum usum obtineat? quantum ad nos spectat, in prius inclinamus, illam nempe tunicam in omnibus animalibus eodem officio fungi, quod est urinam

excipere ; ad quod credendum nos movet expertissimi *Spigeli* argumentum asserentis homini Urachum & Allantoidem dari ; quia homini eadem quæ cæteris animalibus urinam alicubi deponendi incumbit necessitas : quod de quolibet animali vesicâ donato verum esse Clariss. *Needham* enunciat. Nihilominus tamen fate-mur nos hætenus liquorem aut flatum in vesicam propulsum , per Urachum in hanc membranam adigere neutiquam potuisse : illud quidem non convincit naturaliter nihil ex vesicâ in hanc membranam evacuari : nam idem in cuniculis nobis contigit ; in quarum tamen urinariâ membranâ urinosum liquorem comperimus. Si verum sit , quod Clariss. *Harveus de Uteri Membranis & Humoribus* insinuare videtur : Naturam nimirum aliquando coactam inter membranarum duplicaturas urinam aut quid aliud deponere posse : quis non concedet eandem in membranam (cui

ne-

nemo haëtenus probabiliorem usum designare potuit) secedere? eoque facilius cum videamus illam in equabus (in quibus hæc membrana ut in homine totum foetum ambit) cum vesicâ urinariâ patente ductu communicare, ac copiosum lotium continere.

Haëtenus de Ovi membranis egimus, convenit modo nonnihil humores in illis contentos discutere. Anatomici de eorum numero dissentiunt, ac diversum illis usum assignant, aliqui enim in homine duos tantum, in brutis tres, alii autem largiores illi tres, his quatuor attribuunt. Quoad nos propter rationes superius allatas judicamus in omni animali urinariâ vesicâ prædita, nunc duos nunc tres humores reperiri, licet non semper simul existant.

Qui in illorum humorum naturam ac usum inquisiverunt, parum inter se conveniunt, aliqui enim tantum excrementitios, alii alibiles, alii denique

que partim excrementitios partim nutritios esse statuunt : qui excrementitios illos humores existere autumant, in Amnio sudorem & in Chorion urinam contineri judicant, quam aliqui cum sudore in Amnio permiscendam volunt.

Sed his omissis dicemus humores Amnio & Chorion conclusos neutiquam excrementitios esse, quod sequentibus rationibus facile comprobabitur : primò namque certum est, humores illos in membranis diu ante conceptum existere, ac præterea tum temporis cum foetus formatur & accrescit copiosissimos esse, atque instante partu imminui, nec non interdum penitus absumi; quemadmodum hisce diebus vidimus in cuniculis, cum jamjam parituram dissecamus; inter dissecandum enim aliquot catuli membranis adhuc illæsis prodibant, qui nihil liquoris in Amnii aut Chorion tunicis obtinebant; idem similiter in aliis ex utero desumptis ob-

observare licuit; ne tamen illud ob suspectam membranarum læsionem, fallacemque liquoris effluxum postmodum in dubium revocaremus; Amnii tunicam penitus examinare cœpimus, & immisso flamine illam integram & inviolatam extitisse comperimus. Ex quibus satis constat humores illos haud excrementitios esse, quoniam augeſcente foetu augeantur; hi verò consumuntur: deinde contra naturam videtur, quod tenellus embryo in excrementis nateret.

Quod *Harvæus* loco citato dicit: si vesica comprimatur, urinam potius per pudenda, quàm per Utrichum in Allantoidem effluere, id præter Naturam, & non nisi in demortuis locum habere videtur, dum scilicet musculus Sphincter vesicæ collum non amplius constringit. Eadem ratione, dum ovillos foetus dissectaremus; aliquando in Amnio alvinas fæces offendimus; quod ita contin-

tingere secundum institutum Naturæ ordinem nemo facile admittet.

Quæ cum ita sint, sentimus hos humores non solum nutritios; sed & ipsius generationis principium esse, quod facile probatur, cum in Amnio præter dictum liquorem nihil existat, unde foetus formari vel nutriri possit. Quòd autem foetus per os & non per juxtapositionem nutriatur, in foetus dissectione conspicuum evadit; nam liquorem colore, odore, & sapore similem in embryonis ventriculo ac Amnio reperimus: illudque ob delinquentem agonizantis foetus animum haud evenire confidimus; quia cuniculi de quibus supra, tamen si nihil liquoris Amnio concluderent, ventriculi tamen eorum humore distendebantur. Quomodo autem agonizantes humorem illum ita absorbere possint, ut nihil prorsus supermaneat, assequi non possumus; meliori itaque ratione credendum erit, catulos nutritium illum humorem con-

consumplisse, & alimenti forsan penuriâ in lucem prodire.

Cum modò rationibus atque experimentis demonstratum sit, humores omnes (urinoso Allantoidis liquore solùm excepto) nutritios esse; inquirendus restat eorum in tunicas pertingendi modus; quantum nos refert, arbitramur illum pro gestationis tempore variari; in principio enim dum Ovum (utriusque sexus virtutem in se complectens) è Testibus ad Uterum delabatur, illius contentum augeri judicamus, quatenus humores in Uteri fundo, in hunc finem existentes primò in Chorion dein in Amnium transudant: haud enim ad vasa umbilicalia, lymphæductus, aut invisibiles puncti salientis processus recurrendum esse existimamus; quandoquidem humores illi, priusquam vel minimum horum comparet, sint & augeantur.

In progressu verò, quando scilicet fœtus efformatur, & umbilicalia vasa

S 5

ad

ad Amnium ac Chorion protenduntur, fieri potest, ut nutritius humor per oscula venarum exceptus ad foetum deferatur, & inde per arterias pars aliqua dimittatur in Amnium, tanquam in foetus thesaurum; ita, ut dicto tempore Amnii membranæ liquor duplici hâc ratione augeri valeat.

Approximante denique partus tempore, arbitramur in foetibus, iis præsertim quos Allantois ejusque lotium totaliter ambit (uti in equâbus, & forsan etiam muliere contingit) aut suo consumpto liquore Chorion Amnio incumbit, priorem modum, quem per transsudationem fieri diximus, aboleri; & alterum tantum locum habere posse, nisi (ut *Whartonius* c. 35. de Gland. scribit) nutritius humor à placentâ per funiculum descendat, & per minutas papillas inde in Amnii cavitationem transeat.

Sequuntur modò vasa extra foetum protensa, quæ communi nomine

ne Umbilicalia vocantur; horum numerus in diversis animalibus varius est; in quibusdam enim quatuor enumerantur; duæ videlicet arteriæ, una vena & Urachus: aliis autem præter recensita adhuc alia à Mesenterio orta adjunguntur. De quibus omnibus sigillatim agemus, ab arteriis umbilicalibus auspicando, quæ non à Cruralibus, sed ab Aortæ extremitatibus derivantur, & ad vesicæ urinariæ latera ascendentes Urachum concomitantur, cum eoque extra foetus Abdomen excurrunt; ubi à se invicem dispertitæ, vel simul unitæ (uti *Fallopianus* in suis observationibus anat. se sæpenumero observasse asserit) circa foetus principium per liquores primò, dein per ejus membranas, ac postremò in placentiferis ad placentam, in glanduliferis ad glandulas sive moleculas Chorion undique adnatas vergunt: quibus verò placentæ deest innumeris ramificationibus per Chorion disperguntur.

Ar-

Arteriis his unica tantummodo vena respondet, ast tanta ut arterias has simul sumptas facile superet: originem habet ab Hepate, & tortuoso ductu unà cum arteriis tota ad placentam excurrit; præterquam quòd ramulos quosdam in transitu Amnio & Chorion impertiat.

Præter hæc vasa, in quibusdam animalibus reperiuntur alia à Mesenterio orta, quæ postquam umbilicum pertransierunt, non ad placentam, sed ad Chorion, ac peculiarem membranam exspatiantur; de quâ Clariss. *Needham* cap. 3. de Formato foetu.

Inter umbilici vasa Urachus meritò computatur; utpote qui in omnibus viviparis reperitur: à vesicâ urinariâ originem sumens, angusto ductu per umbilicum ad Allantoidem seu urinariam membranam protrahitur: quemadmodum in glanduliferis minimo negotio ad oculum demonstrari potest: in placentiferis

au-

autem ob ductus angustiam inter vetricam & membranam urinariam, via hæc difficilius invenitur: nihilominus tamen urinam illum pertransire, & in urinariâ membranâ evacuari, rationibus consentaneum esse superius ostendimus.

Ad reliquorum vasorum umbilicalium verum usum determinandum, arbitramur arterias inservire ut sanguinem ab embryone ad ejus membranas atque placentam in placentiferis, vel glandulas in glanduliferis advehant, unde partes illæ augentur & crescunt; Venas verò præter acceptum ab arteriis sanguinem, alium humorem pro nutrimento foetus assumere & ad eum deportare; ita ut arterioso suo sanguine foetus placentam nutriat, & vicissim foetus sanguine venoso à placentâ refluo nutriatur: quatenus scilicet in placentâ nutritium humorem assumit, ac secum ducit, eâdem prorsus ratione, quâ Mesentericas venas chylum assumere statuunt

tuunt: foetum similiter placentam nutrire rationibus quoque non adversatur, quandoquidem ad foetum placenta pertineat, quod in partu clarè conspicitur, dum ea non in Utero permanet, sed tota cum foetu deturbatur.

Enodavimus huc usque tacitè summam difficultatem, in scholis toties agitatam; videlicet, an foetus per os, an verò per umbilicum in utero materno nutriatur: statuendo id partim per os, partim etiam per umbilicum fieri; quod ut etiamnum clariuse vadat, quibusdam observationibus illud indubitatum reddere conabimur.

Quod foetus per os nutriatur, ejus ventriculi ac intestinorum contenta facilè probant; observavimus enim semper in embryonis œsophago & ventriculo liquorem similem illi, in quo natabat; præterquam quòd ille viscidior esset; & ut de hoc nutriendi modo certiores evaderemus, fistulam intestinalem aperuimus, & inven-

ni-

nimus in intestino duodeno talem ferre liquorem qualem in ventriculo; præterquam quòd ob affusam bilem aliquantulum ad viridem vergeret; & quo magis descenderet, eo magis in-crassaretur, albumque suum colorem exueret; ita ut in crassis tandem intestinis alvinarum fæcum consistentiam acquirat: quæ lenta liquoris immutatio, fœtum per os nutriri, satis indicat.

Ne tamen intelligas, velim, ac si omnia excrementa ab alimento per os assumpto originem trahant: quia præter primæ concoctionis excrementa, adhuc aliud in omni animalium genere existere, certi sumus, illudque per pancreaticum ac biliarium ductum prodire credimus; quatenus scilicet humores illi in magnâ copiâ continuò in intestina exonerantur; quorum partes subtiliores suo munere functæ, per venas lacteas ad Cor tendunt, crassioribus in intestinis remanentibus, quæ primæ con-

co-

coctionis excrementum adaugent, cuius rei veritatem confirmant scybala in intestinis canis (de quo mox) qui nunquam alimentum ore ceperat, reperta; & in adultis excrementorum quantitas, quæ jejuno stomacho sponte vel post assumptum pharmacum evacuatur. de quo videndus Tractatus noster de Succo Pancreatico. cap. 10.

Si petat hic aliquis, unde contingat fæces infantum non solum, sed & reliquorum animalium, priusquam edita sunt, illum colorem induere, qui propior videtur iis alimentis, quæ postea per os assumunt? respondimus id proculdubio ratione bilis & succi pancreatici accidere, qui pro constitutionis suæ varietate fæces hoc vel illo colore tingunt.

Sed ne longius sordibus immoremur, demonstrabimus fœtum non tantum per os, sed etiam per umbilicum nutriri: diximus superius nutritium humorem per arterias Hypoga-

gastricas ad placentam aut glandulas deportari, indeque eum per venam Umbilicalem ad foetum traduci, atque per arterias in Amnii cavitate deponi: quod si verum sit, rationi non adversatur, humorem illum nutritium, præter nutritionis munus obeundum, cunctas foetus partes pertransire. Sed ut propius accedamus, præterito anno in hac urbe contigit, quod canis quinque catulos pareret, quorum maximus sine capite & ore, vel quoquam illi analogo prodibat, qui propediem disrupto umbilicali vinculo interiit. Monstri illius naturam investigaturi, aperto Abdomine ventriculum prorsus exinanitum offendimus, in intestinis verò modicam excrementorum quantitatem, quæ quo magis versus intestina crassa cederet, eo nigricantior & crassior evadebat. Atque hæc sufficienter probant foetum non solum per os, sed etiam per umbilicum nutrirî; quod ulterius Clariss. *Needham*

T

cap.

cap. 2. argumento desumpto ab humore in tunica quartâ contento confirmat.

Supereft modo describenda substantia quædam sui generis, mediante quâ Ovum, quod primis gestationis diebus solutum erat, Utero firmiter annectitur. In hac primò consideranda sunt, appellatio, numerus, situs, magnitudo, figura, substantia, vasa, & usus.

Substantiæ illius appellationes pro animantium diversitate variæ sunt: in mulieribus enim Placenta uterina vocatur, quia figurâ id edulii genus refert, quod vulgus placentam nominat: dicitur quoque Hepar uterinum, carnea moles, &c.

In bifulcis & alterâ tantum parte dentatis (in quibus illa multiplex est) Cotyledonum seu Acetabulorum nomine innotescit.

Placenta in mulieribus unica tantum est, quotiescumque unicus in Utero fœtus existit; si verò contingat

gat plures simul ejusdem vel diversi sexus adesse, Placentæ quoque plures occurrent: si illa à Chorion enascatur, quotiescumque duplex Chorion adest, Placenta etiam duplex aderit; sed Placenta à Chorion nascitur, ergo, &c. minorem probant observationes de foetibus extra Uterum repertis, in quibus minime hæc Placentà desiderabatur, quod non contingeret, nisi Chorion vi efformandi Placentam præditum statuamus; quæ omnia clariora fient, postquam modum, quo illa cum Utero unitur, explicuerimus.

Sæpenumero tamen contingit has duas Placentas ita simul uniri, ut nulla inter illas linea vel membranula appareat; quapropter eas unicam diceremus, nisi ex earum origine geminæque umbilico geminam quoque Placentam esse constaret.

Placentæ situs à variis variè describitur; alii eam anticam Uteri sedem, alii posticam, alii dextram, alii sinistram

stram occupare scribunt: *observavi placentam* (ait *Fallopianus*) *semper hæ-
rere alteri uteri ipsius parti, in quam
desinit foramen à meatu seminario ve-
niens, atque illud quoque notavi, fo-
ramen hoc esse quasi centrum totius
spatii, quod à placenta occupatur.*
Quid verò de illo sentiamus, paucis
expediamus, dicendo certum ac de-
terminatum Placentis locum haud
assignari posse, quoniam Ovum in U-
teri cavitate existens primis diebus li-
berum est, nec ulli ejus parti firmiter
annectitur; sed in hanc vel illam ejus
regionem vertitur, cui, si diutius ad-
hæreat, Placentæ beneficio adjungi-
tur; si tamen adhæisionis locus nobis
determinandus foret, modo relatis
Fallopian verbis subscriberemus; quan-
doquidem Ovum, quod motu Tuba-
rum quasi peristaltico deorsum pro-
pellitur, alterutri Uteri angulo po-
tius ob loci angustiam & humoris vi-
sciditatem, ex Tubâ promanantem,
quàm alibi agglutinabitur; quod si in
utro-

utroque angulo contingat, superfœtationem (cujus exempla passim apud Præcticos extant) pro impossibili habemus; quam tamen admittimus si alteri tantum Uteri angulo, aut lateri adhæreat: quia si alterutrum Tubarum orificium non impediatur, Uterique cervix non arctè claudatur; fieri potest, quòd seminalis aura per Uterum ejusque Tubam ad Testem transeat, in eoque unum vel plura Ova fœcundet, quæ suo tempore ad Uterum delata, sufficientique calore fota superfœtationem efficient.

Placentæ moles pro Embryonis ætate ac robore plurimum variat; nam dum Ovum primò in Utero recipitur, ne quidem ejus umbra conspicitur; sed efformato propemodum fœtu, ejus rudimenta tantum apparere incipiunt, quæ augeſcente fœtu pariter augeſcunt; ita ut Placentam jam conformata pedem circiter lata, & duos fere digitos crassa existat.

Figura ejus orbicularis cernitur, superficies ejus concava, æqualis est, & Chorion firmissimè adnascitur; altera convexa, inæqualis, variis monticulis seu protuberantiis cum Utero conjungitur.

Quid autem sit materia illa, quâ Ovum abortivum duorum vel trium mensium sæpius obvolutum invenimus, & quam aliqui Molis annumerandam volunt; nihil aliud nobis videtur, quàm Placenta præter Naturam undique illi agglutinata.

Substantia ejus sui generis est, à glandularum & muscutorum parenchymate multum diversa: inter dissolvendum hepatis aut lienis assimilari potest; quia dum dissolvitur pariter infinitas ramificationes exhibet à Chorion oriundas; uti videre est Tabulâ 22.

In mulieribus ejusdem ubique substantiæ est. In cuniculis verò, leporibus, & quibusdam aliis animalibus parte quâ Chorion annectitur rubet; al-

alterâ verò quâ cum Utero copulatur albicat, & utraque cum foetu simul excluditur, sic ut illa non magis quàm altera ad Uterum pertinere videatur. In suis verò per totam gestationem Placenta nulla deprehenditur, at tantum Chorii crassities quædam apparet: idem quoque in equabus primis gestationis mensibus observari dicitur, donec post mediam gestationem in Chorio exigua tubercula carnea excrescant, quorum beneficio illud Utero cohæreat.

Ad vasa quod attinet, venam unam & duas arterias ab Umbilicibus obtinet, quæ totam ejus substantiam perreptant, quarum propagines Utero non aliter, ac arborum radices terræ, inferuntur: quemadmodum in glanduliferis ad oculum apparebit, si revulsis ab Utero moleculis, liquorem siphonis beneficio versus eas per umbilicalia vasa propuleris, nam vasorum umbilicalium ramuseuli ex Uteri poris retracti eriguntur,

ac bellè admodum conspiciuntur: contra verò protuberans Uteri portio exiguis foraminibus perforatur, quæ vasorum umbilicalium propaginibus ex adverso correspondent; nec ullum Uteri vasorum in moleculas sese insinuantium revelatur indicium: quapropter non immeritò ambigitur, num Placentulæ illæ ulla ab Utero vasa recipiant; eoque magis cum in suis & equabus Chorii vasa ad nutritium humorem, qui inter illud & Uterum deponitur, assumendum satis apta videantur; hinc etiam patet, haud opus esse ut umbilicalia & Uteri vasa per anastomoses uniantur; quarum disrptione puerperæ magnum vitæ discrimen incurrerent.

De Placentarum usu & actione Anatomici haudquaquam inter se conveniunt; aliqui enim, qui embryonis vasa cum Uterinis per anastomoses uniri existimant, statuunt Placentam solummodo à Naturâ idcò efformatam esse, ut illa vasa cu-
sto-

stodiat ac fulciat : alii autem volunt
illam nutriendo foetui alimentum
præparare, ac depurare, sic ut con-
simili hepatis officio defungatur : sed
cum ea à Clariss. *Whartono* cap. 35. de
Glandulis, satis superque refutentur,
ea lubens præteribimus, ac duntaxat
dicemus verum Placentæ usum esse,
umbilicalia vasa fulcire, & idoneum
foetui alimentum præparare, quale
autem illud sit, & quomodo in Utero
secernatur & ad foetum pertingat,
paucis complectemur : existimamus
itaque non sanguinem, ast lacteum
quendam humorem esse, qui ab Ute-
ro ad foetum deferitur, quia glandulæ
in glanduliferis, & Placentæ in pla-
centiferis ab Utero ita sejungi pos-
sunt, ut ne guttula quidem sangui-
nis effluat, sed ejus loco, si preman-
tur, lacteus quidam humor prodeat,
quem à materno sanguine ita segre-
gari credimus, ut lac in mammis,
quod prout infantis ore, sic ille ve-
narum umbilicalium osculis excipi-
tur,

tur, & ad foetum traducitur, cui etiam operi non parum conferre videntur umbilicales arteriae; quatenus (Clariss. *Harveo* teste) lacteum illud succum attenuando, venarum umbilicalium osculis accommodent.

387 Communis partium foetum ambientium usus ex praedictis haud difficulter elicitur: quo defuncto una cum foetu *Secundinarum* nomine foras propelluntur: patque sic tandem post novem mensium incarcerationem, mirabili ac stupenda Naturae industria prodit ex orbiculo suo in orbem foetus, in cuius descriptione hic subsistemus; quandoquidem in eo totus homo describendus foret, cuius tanta excellentia est, eaque perfectio, ut qui vellet eum ad amissim describere, opus haberet maximum implere volumen.

388 Descripsimus itaque partes genitales mulierum, quae inexplicabili Naturae vitio tam pravam quandoque conformationem nanciscuntur; ut
etiam

etiam peritiores sexum internoscere non potuerint; quemadmodum anno præterito ejus rei exemplum haud vulgare vidimus, quod coronidis loco hic subnectendum duximus.

Anno 1670. 27. Junii. natus est Delphis infans, quem ob pravam partium genitalium conformationem nec masculino nec foeminino nomine insigniri voluerunt, priusquam de hac re peritiores consulissent, qui ex virili membro, ut apparebat, perfectissimo & tumoribus sub eo Testium adinstar propendentibus masculum esse judicarunt. Vocatus itaque fuit Cornelius, qui vehementiori morbo confectus 19. Julii ex hac vita commigravit. Judicabat Doctissimus illius Medicus *d'Acquet* cadaver illud mirificè nimis à Naturâ fabrefactum, quàm ut ad vermium escam sine ulteriori examine terræ mandaretur, cujus namque dissectio plurimorum Naturæ indagatorum curiositati abundè satisfacta-

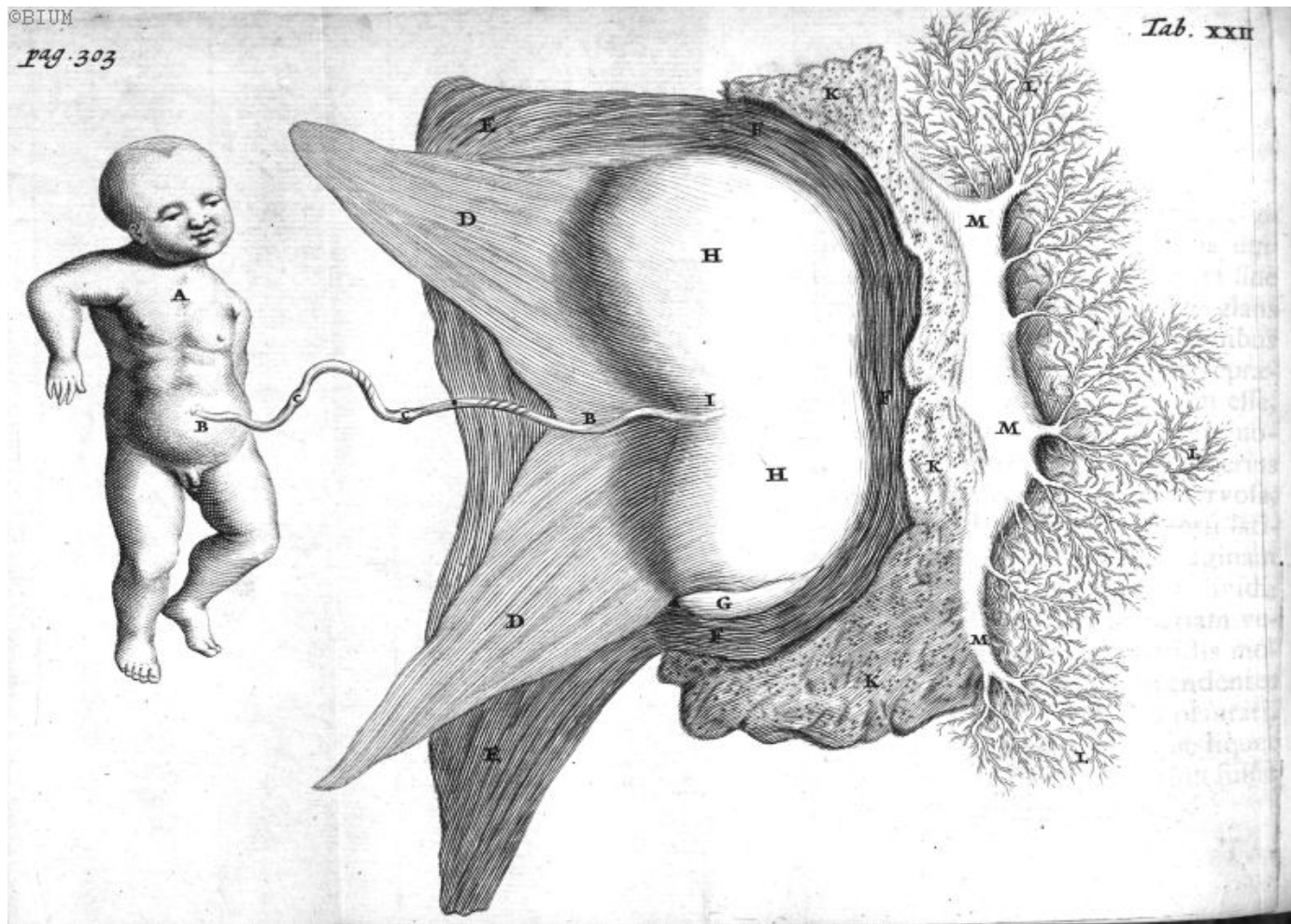
facere poterat : quapropter rogavit parentes quatenus cadaveris apertionem annuerent , qui tandem aliquando indulserunt , ut privatim cultello anatomico subjiceretur. Invitati igitur à D. *d'Acquet* ad instituendam dissectionem unà cum aliis hujus civitatis Medicis ac Chirurgis monstrosam Naturæ efformationem examinaturi accedimus : præmissâque accuratissimâ externarum partium delineatione , Abdomen decussatâ incisione aperuimus , quò facilius ad interiora corporis penetralia nobis aditus concederetur ; & vesicâ urinarîâ cum umbilicalibus arteriis fursum protractâ , Uterus ilico cum Testibus , Tubis , Spermaticisque vasis sese videndum præbuit ; porro cum nullum scrotum adesset , avidè investigare cœpimus num in tuberculis aut inguinibus , virilis sexus testimonia delitescerent ; sed frustra : quapropter accuratius examinavimus partem illam , quæ penem repræsentabat ;

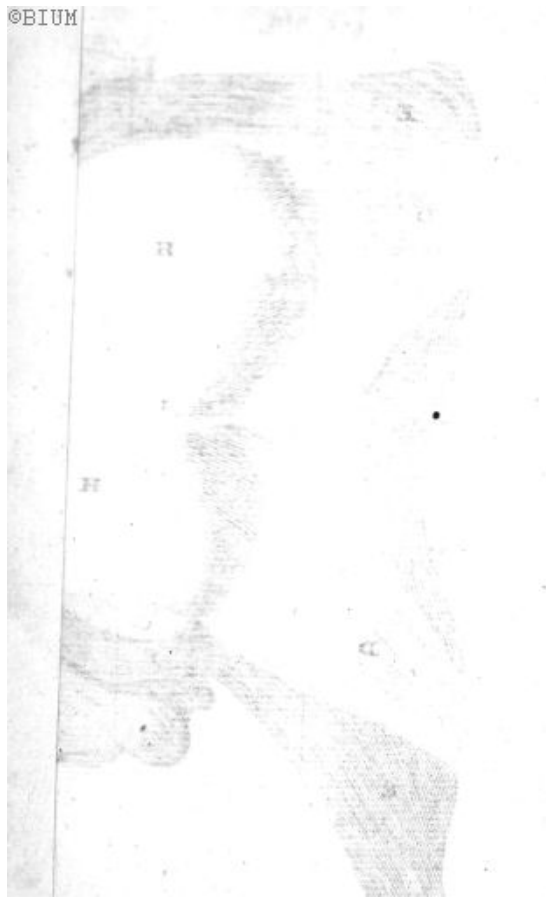
tabat; & primò per rimam in anteriore glandis parte conspicuam (eo in loco ubi secundùm Naturæ ordinem ab Uracho sive meatu urinario perforari solet) in vesicam urinariam tenuissimum stylum immittere conati sumus; at protinus ille in rimæ illius limite restitit, nec ad straminis latitudinem protrudi potuit; quapropter stylum in meatum sub Pene vulvam referentem adegimus, & ilico advertimus illum in urinariam vesicam penetrare; & ut certiores essemus, num scilicet sub nervosis corporibus spongiosa Urethræ pars cum meatu urinario delitesceret; secundo, vesicam urinariam flatu distendimus, clausoque vaginæ orificio vesicam urinariam ita distentam compressimus, ut videremus num flatus per Penem crumperet, aut quousque Urethram distenderet; sed nihil horum nobis videre licuit. Hisce duobus experimentis necdum contenti, ut ab omni dubitatione
vin-

vindicaretur animus, tertiam adjecimus ac membrum illud virili non abfimile transversim diffecimus; sed præter duo nervosa corpora in Clitoride semper, ut in Pene, conspicua, ne quidem Uretheris umbram adinvenimus; quapropter sine scrupulo partem illam (tametsi glans præputio ex parte tecta omnibus modis perfectissimum Penem repræsentaret) non virile membrum esse, at muliebri *Clitoridis* nomine notum asseruimus, tantoque liberior cum videremus corpora illa nervosa, postquam ad pollicis transversæ latitudinem simul juncta supra vaginam excurrissent, in duas partes dividi; easque, priusquam ad urinariam vesicam pertingerent, Clitoridis more ad Vaginæ latera descendentes utrimque ossibus Pubis implantari.

Ex jam dictis satis superque liquet infantem hunc Puellam tantum fuisse ingenti Clitoride præditam.

TA-

TABULA VIGESIMA-SECUNDA

Abortum trium mensium cum Secundinis exhibet.

- A. Abortus.
- B. Umbilicus.
- C. Umbilici inaequalitates sive nodi.
- DD. Membrana Amnii due partes expansæ.
- EE. Membrana Chorii partes expansæ.
- FF. Amnii & Chorii partes complicatae.
- G. Allantoidis portio Amnio nudata.
- HH. Allantoidis sive membrana urinaria pars inflata quatenus sub Amnio collocatur.
- I. Umbilici in Placentam insertio.
- KK. Compacta Placenta pars necdum explicata.
- LL. Placenta pars à se invicem diducta, ut ramificationes ejus conspiciantur.
- MM. Posterior Chorii pars à quâ Placenta ramificationes arborum adinstar proficiscuntur, antequam sese in Uteri poros insinuant.

TA-

TABULA VIGESIMA-TERTIA

Infantis Partes Genitales externas
malè conformatas exhibet.

A. Clitoris accuratam Penis virilis figuram re-
presentans.

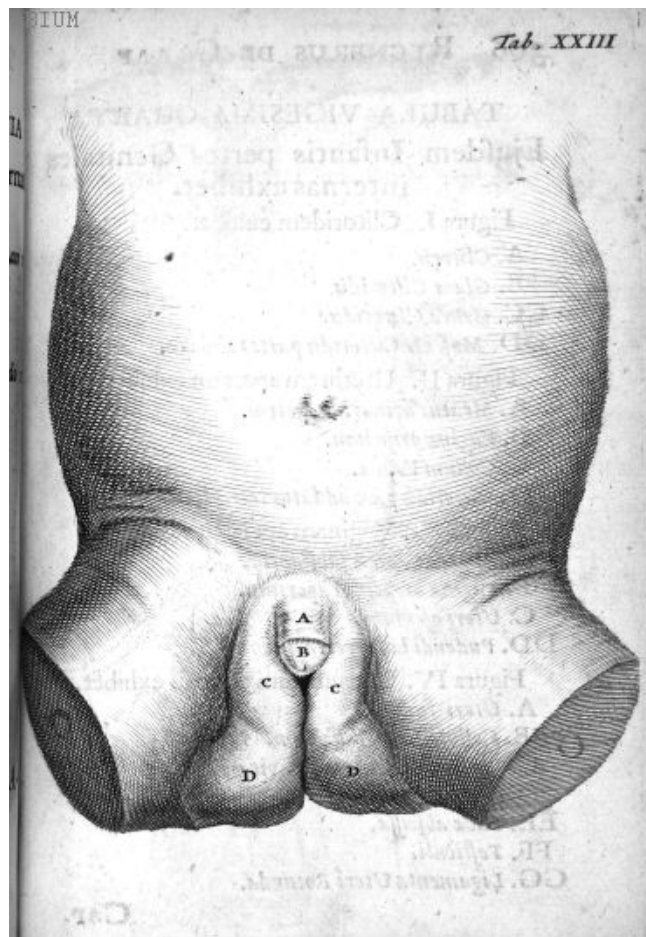
B. Glans Clitoridis denudata.

CC. Pudendi labia.

DD. Protuberantiæ Testiculos quodammodo re-
presentantes.

TA-

-AT

TABULA VIGESIMA-QUARTA
Ejusdem Infantis partes Genitales
internas exhibet.

Figura I. Clitoridem exhibet.

- A. Clitoris.
- B. Glans Clitoridis.
- CC. Crura Clitoridis.
- DD. Musculi Clitoridis partes abscissæ.

Figura II. Urethram apertam exhibet.

- A. Meatus urinaris apertus.
- B. Vaginæ orificium.
- C. Collum Vesicæ.
- D. Clitoridis pars ad latus retracta.

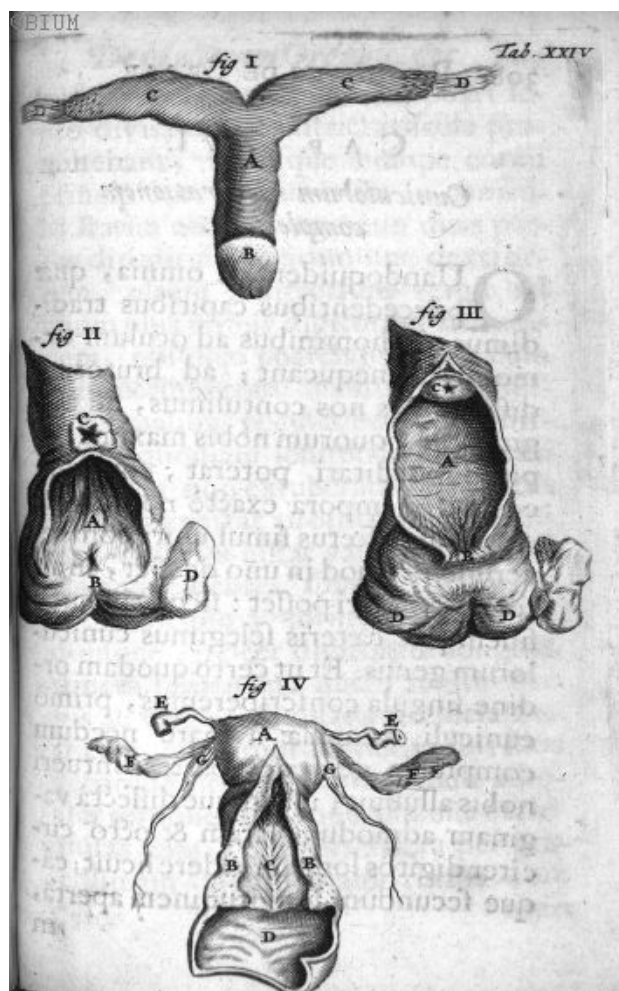
Figura III. Vaginam apertam exhibet.

- A. Rugosa Vaginæ substantia.
- B. Vaginæ orificium apertum.
- C. Uteri osculum.
- DD. Pudendi labia retracta.

Figura IV. Uterum cum annexis exhibet.

- A. Uteri fundus.
- BB. Collum Uteri dissectum.
- C. Rugosa Colli uterini cavitas.
- D. Vaginæ pars.
- EE. TUBE abscissæ.
- FF. Testiculi.
- GG. Ligamenta Uteri Rotunda.

CAP.

C A P. XVI.

*Cuniculorum Generationem
complectens.*

QUandoquidem ea omnia, quæ præcedentibus capitibus tradidimus, in hominibus ad oculum demonstrari nequeant; ad brutorum dissectiones nos contulimus, ac elegimus ea, quorum nobis maxima copia suppeditari poterat; quorum coeundi tempora exactè notari, & quæ plures foetus simul eniti consueverunt; ut quod in uno deesset, in altero examinari posset: sicque in hunc finem præ cæteris selegimus cuniculorum genus. Et ut certo quodam ordine singula conscriberemus, primò cuniculi foemellæ à mare necdum compressæ genitales partes intueri nobis allubuit; illâ itaque dissectâ vaginam admodum latam & octo circiter digitos longam videre licuit; eâque secundum longitudinem apertâ,
in

in superiori ejus parte semilunari septo divisâ duo constricta oscula prominebant, utriusque nempe cornu principium; uterus enim in cuniculis statim ab ipsâ vaginâ in duas partes dirimitur, quarum una dextrorsum, altera sinistrorsum vergit ad trium plus minus digitorum latitudinem, ubi ilico coarctantur, & cum Oviductibus continuantur, qui in hisce animalibus peculiarem situm obtinent; quoniam leniter inflatis uteri cornibus non extuberant, nec flatus in eos penetrat propter laxas quasdam fimbrias instar valvulæ intestini Coli concidentes. Oviductus illi gracili principio à cornibus exorti ad quinque circiter digitorum longitudinem serpentino ductu sensim magis ac magis sese dilatando ultra Testiculos excurrunt, donec versus illos retorqueantur, & infundibuli adinstar terminentur, quorum una extremitas cum Testibus, altera per gracillimam membranam rursus cum

uteri cornu copulatur; ita ut hoc membranoso vinculo sese contrahente, infundibulum versus Testes cogatur, eosque amplexetur, cui etiam contribuere videtur vinculum, mediante quo cornu extremo annectuntur Testiculi, qui licet exigui, plurima tamen Ova limpidissima in se continebant, quibus dissectis liquor viscidus instar albuminis exprimebatur. Hâc præmissâ

Dimidiâ horâ post coitum aliam aperuimus; cujus uteri cornua aliquantulum rubicundiora vidimus; Testiculorum verò Ova necdum immutata erant, nisi forsan pauxillulum de limpitudine suâ remisissent: in vaginâ autem uterive cornibus nihil omnino seminis aut quid ei simile deprehendere potuimus.

Sex circiter horis post coitum aliam dissecuimus; in cujus Testiculis Ovorum folliculi ad rubedinem vergebant, ex quibus acu pertusis materia lenta ac limpida erumpebat, sub-

se-

sequente cruore è sanguineis vasculis per folliculos dispersis promanante : semen quoque in hac nequaquam investigare potuimus.

Viginti quatuor horis post coitum aliam cultro subjecimus ; in cuius uno Testiculo tres , in altero quinque Ovorum folliculos admodum immutatos comperimus ; nam qui prius limpidi nulloque colore præditi erant, nunc opaci & diluto-rubicundi evaserant , in quorum superficiei medio perexigua veluti papilla sese manifestabat ; in dissectorum folliculorum medio pauxillum liquoris limpidi , & in circumferentiâ materia quædam spissior ac subrubens conspiciebatur.

Viginti septem horis post coitum aliam inspeximus , cuius uteri cornua cum Oviductibus magis sanguinea deteximus , Oviductus quoque extremitas instar infundibuli Testes undique amplectebatur ; in folliculorum mediâ superficiei , quemadmodum in præcedentibus , exiguæ papillæ emi-

nebant, per quas pressâ Testiculorum substantiâ liquor limpidus profusiebat, quem alius rubicundior densiorque subsequabatur: in dissecis uteri cornibus nulla reperimus Ova, sed rugosa cornuum interna tunica aliquantulum magis tumida conspiciebatur.

Quadraginta octo post coitum horis aliam examinavimus, in cuius uno Testiculo septem, in altero tres folliculos immutatos invenimus, in quorum medio papillæ aliquantulum eminentiores erant, per quas pressâ Testiculorum substantiâ modicum liquoris albuminis instar extillabat, reliqua verò subrubens Ovorum substantia, quia nunc aliquantulum spissior erat, non tam facile quàm in præcedentibus exprimebatur.

Quinquaginta duabus horis post coitum aliam perlustravimus, in cuius uno Testiculo unum, in altero quatuor immutatos folliculos reperimus; quibus dissecis materiam quasi glandulo-

dulosam offendimus, in cujus medio exigua cavitas erat, in quâ cum nulum notabilem liquorem comperiremus; suspicari cœpimus num limpida eorum substantia, quæ propriis membranis obvolvitur, disrupta vel expulsa foret; quapropter Oviductus ac uteri cornua perscrutati sumus, at nihil deprehendere potuimus; rugosa tamen cornuum interna tunica admodum inflata splendebat.

Septuaginta duabus horis sive tertio à coitu die aliam inspeximus, quæ nobis longè aliam & maximè mirandam mutationem exhibuit, infundibulum enim Testiculos undique ætissimè amplectebatur, quo retracto, in lateris dextri Testiculo tres folliculos aliquantulum majores ac duriores offendimus, in quorum superficiei medio tuberculum ad modum papillæ exili foramine pertusum vidimus; in folliculorum verò dissectorum medio cavitas prorsus exinanita erat; quapropter vias, quas Ova transire

obitu

V 5

de-

314 REGNERUS DE GRAAF

debent, iterum iterumque perquisivimus, ac invenimus in Oviductus dextri medio unum, & in ejusdem lateris cornu extremo duo minutissima Ova, qualia exhibet Tab. 26. fig. 1. quæ licet perexigua geminâ tamen tunicâ amiciuntur, ex quibus acupertus limpidissimus liquor prodibat; hæc quamvis incredibilia, levi tamen industriâ nobis demonstratu facillima sunt. In altero autem Testiculo quatuor folliculos invenimus, quorum tres aliquantulum magis lucidi, minorique foramine pertusi videbantur, in quorum etiam medio tantillum limpidissimi liquoris adinvenimus: at quartus folliculus obscurior erat, nec quicquam liquoris in se continebat; quamobrem Ovum ex hoc folliculo elapsum suspicabamur, quâ de causâ ejusdem lateris cornu & Oviductum perscrutati sumus, ac unicum tantum Ovum in ipso cornu principio deprehendimus, perpustillis alterius lateris Ovis simillimum: unde

unde liquet Ova jamjam è Testibus exclusa aliis adhuc in Testibus hærentibus decuplo minora esse, quod eatenus contingere nobis videtur, quatenus scilicet in Testibus existentia adhuc aliam materiam complectuntur, illam scilicet, ex quâ glandulosa folliculorum substantia provenit.

Quarto à coitu die aliam aperuimus, in cujus uno Testiculo quatuor, in altero tres globulos seu folliculos exinanitos invenimus, & in utriusque lateris cornibus totidem Ova præcedentibus, majora, magnitudinem cit. Tab. fig. 2. referentia, quæ non in Oviductus, aut cornuum principiis hærebant, sed versus horum media nunc provoluta erant, in eorum capacitate aliud quasi Ovum innatare longè clarius quàm in præcedentibus conspeximus: vidimus præterea in Testibus præter hos folliculos, ac alios masculino necdum semine irroratos quatuor vesiculas nigrificantes,

cx

316 REGNERUS DE GRAAF

ex quibus apertis sanguinis grumus depromebatur; illud, cum in aliis cuniculis sæpius observaverimus, tanquam minus rarum silentio involutum relinquemus.

Quinto à coitu die aliam dissectimus, in cujus Ovariis sive Testiculis sex exinanitos folliculos notabili papillâ præditos enumeravimus, per cuius foramen mediocrem setam in eorum cavitatem faciliè inseruimus: totidem quoque Ova ad magnitudinem cit. Tab. fig. 3. in diversis uteri partibus invenimus, quibus tam laxè adjacebant, ut solo flatu quaquaversum faciliè propellerentur: horum interna tunica magis adhuc conspicua evaserat.

Sexto post coitum die inspeximus aliam, in cujus uno Testiculo sex folliculos exinanitos, & in ejusdem lateris cornu quinque tantùm Ova prope vaginam in cùmulum quasi redacta invenimus: in alterius verò lateris Testiculo quatuor folliculos exina-

na-

nanitos, & in ejus lateris cornu unum tantum Ovum comperimus; cujus diversitatis causam suspicamur, vel quod aliquot Ova undoso uteri motu, intestinorum motui peristaltico non absimili, deorsum versus vaginam delata, foras propulsa fuerint; vel quod in folliculis consumpta ad uterum non pervenerint; vel alio quopiam modo sinistrum eventum habuerint. Horum Ovorum magnitudinem exhibet cit. Tab. 26. fig. 4.

Septimo à coitu die aliam examinavimus; in hujus Ovariis exinanitos aliquot folliculos præcedentibus majores, rubicundiores, ac duriores perspicati sumus; & totidem transparentes tumores sive cellulas in diversis uteri partibus conspeximus; ex quibus apertis Ova multo majora utpote cit. Tabulæ fig. 5. magnitudinem referentia exeruimus; in his præter internam tunicam longè conspicuam, & limpidissimum humorem nihil conspeximus. Mirandum est Ova
tam

tam exiguo temporis spatio tantam liquoris copiam imbibere, ut quæ antea facilè, jam difficillimè ex utero defumantur.

Octavo à coitu die aliam aperuimus, in cujus dextro uteri cornu unam, in sinistro duas cellulas vidimus; harum una fere duplo major erat alterâ: ita enim Natura quandoque variat, ut non tantùm in diversis ejusdem speciei animalibus eodem post coitum tempore dissectis, sed etiam in uno eodemque diversæ magnitudinis Ova reperiantur; quæ tamen omnia determinato partus tempore simul excluduntur. In apertis uteri cornibus vidimus Ova aliquantulum adaucta, quæ omnia, priusquam in totum eximere poteramus, disruptis tunicis limpidissimum suum liquorem profundebant: quâ de causâ aliam octavo similiter à coitu die dissectam tentavimus; cujus dextrum uteri cornu in duos, & sinistrum in quatuor transparentes tumores sive cel-

cellulas elatum vidimus, è quibus ut eximeremus Ova summam diligentiam & attentionem adhibuimus; at simulac ad ea perveneramus, eorum tunicae prae teneritudine pariter disrumpebantur; quo viso reliqua quae supererant Ova unà cum utero elixavimus, & eorum contenta albuminis instar induruerunt. Interna cellularum substantia, in parte quâ Hypogastrica vasa excipit, tumidior ac rubicundior evaserat.

Nono à coitu die aliam vetulam dissecuimus, hujus Testiculi fere duplo majores erant, quàm in junioribus; in dextro duos, in sinistro quinque folliculos nuper exinanitos vidimus, & præter hos adhuc alios admodum pallescentes, quos præcedentis coitus esse totaliter nondum abolitos judicabamus, tametsi plerumque tantum subcineritia puncta relinquant, quibus Testiculorum debetur adauctio. Postremi coitus folliculi papillâ obsiti, alii verò plani
exi-

existebant. In cornu dextro duæ, in sinistro quinque supereminebant cellulæ, quarum substantia reliquis uteri partibus rarior ac pellucidior multis venarum arteriarumque propaginibus intertexebatur: apertis quibusdam cornuum cellulis, Ova quidem intueri, ast integra eximere non licuit; quapropter Ovorum contentum in ipsâ cellularum capacitate rimari coacti, illud adinstar crysalli limpidum invenimus; in cujus medio nubecula quædam rara & exilis innatare conspiciebatur; quæ in aliis cuniculis nono pariter à coitu die dissectis propter summam exilitatem visum subterfugiebat. Interna cellularum substantia, ea nempe quæ Hypogastrica vasa recipit, præ reliquis magis tumida jam placentarum primordia exhibebat.

Decimo à coitu die inspeximus aliam; in cujus Testiculo dextro unicum exinanitum folliculum invenimus, qui ob sanguinea vasa copiosè
per

per eum sparsa rubicundior erat, minorique papillâ præditus; in hujus cerneritiæ substantiæ medio adhuc perexigua cavitas apparebat: in sinistro verò Testiculo sex ejuscemodi folliculos adinvenimus. In Uteri cornubus tot etiam cellulas, unam scilicet in dextro & sex in sinistro transversî digiti latitudine à se invicem distantes offendimus, in quarum medio rude mucilagineum embryonis delineamentum velut vermiculus delitebat, uti exhibet citatæ Tab. fig. 8. Placenta quoque clarè conspiciebatur, cui Ovum mediante suo Chorion annexum erat. Ovorum unà cum Utero concoctorum materies, albuminis instar induruit, eundemque saporem referebat, ac elixa consolidataque Testiculorum Ovorum substantia.

Duodecimo à coitu die aliam aperuimus, in cujus uno Testiculo septem, in altero quinque folliculos exinanitos reperimus; totidemque

X

cel-

322 REGNERUS DE GRAAF

cellulas uterinas præcedentibus jam multo majores ac rotundiores, in quarum medio embryo tam conspicuus erat, ut artus quodammodo dignoscerentur, in cujus pectoris regione duo puncta sanguinea, ac totidem albescentia sese in conspectum dabant; in abdomine mucilaginea quædam substantia hinc inde ad rubedinem vergens exoriebatur. Plura in hoc informi animalculo ob teneritudinem cernere non licuit.

Decimo-quarto à coitu die aliam diffecimus; cujus Uteri cellulas adhuc majores evasisse, & plura ac turgidiora vasa sanguinea ad se allexisse conspeximus; advertimus quoque cellulas, quò magis augefcunt, eò magis ad se invicem accedere, & earum interstitia diminui. Membranæ vero Amnios & Chorion unà nectebantur, quæ quamvis crassiores ac robustiores appareant, difficilius tamen, quam in Ovis integrè ex Utero exemptis, à se invicem disjunguntur;

qui-

quibus disruptis embryonem vidimus, qualem exhibet cit. Tab.fig. 10. capite scilicet prægrandi ac pellucido, cum cerebello in apicem porrecto: oculi prominuli, os hians, & quodammodo etiam auriculæ jam dignosci poterant: spina per dorsum albicante colore in longum protendebatur, quæ circa sternum inflexa carinam referebat; ad cujus latera tenerima vasa sanguinea excurrerant, quorum ramificationes ad dorsum & pedes extendebantur. In pectoris regione duo puncta sanguinea præcedentibus majora cordis ventriculorum rudimenta præ se ferebant; ad quorum latera totidem albescentia puncta loco pulmonum visebantur. In aperto abdomine primò subrubens sese manifestabat hepar; albicans deinde corpusculum, cui instar fili contorti materia mucilaginea annectebatur, ventriculi ac intestinorum primordia. Quæ omnia in sequentibus majorem tantum molem ac perfectionem

324 REGNERUS DE GRAAF

nem acquirunt: & ne eadem toties repetita narratio nauseam moveat, reliquas dissectiones in hoc cuniculorum genere institutas consultò præteribimus, unicâ duntaxat exceptâ, quam penultimo gestationis die instituimus; ut ea, quæ in prioribus confusè tantùm dignoscebantur, in hæc elucescant.

Vigesimo-nono demum à coitu die (qui est penultimus gestationis) inspeximus aliam, quæ sex hebdomadibus ante pepererat, & in coitu, quo foecunda reddita est, omnem crassiorem masculini seminis portionem remiserat, quæ limpidissimæ cujusdam gelatinæ consistentiam quodammodo referebat. In hujus Ovariis undecim exiguos folliculos albicantes offendimus; & adhuc alios longè minores, à Testium substantiâ parum aut nihil discrepantes. Videntur Ovorum folliculi in Testibus non intotum evanescere, sed aliquod in illis punctum relinquere; unde proculdubio

dubio contingit, quòd cuniculi quòd sæpius pluresve fœtus ediderint, eò etiam Testiculos majores ac albicantiores habeant; sic ut ex solâ Testium inspectione, an sæpius pepererint, & plures fœtus habuerint, conjicere valeamus. Ovario perlustrato ad Uterum progredimur, quem non amplius in cellulas distinctum, sed instar infarcti farciminis undique distentum comperimus; qui motu undoso, peristaltico non absimili, ita agitabatur, ut fœtus vaginæ proximiores membranis adhuc obvoluti in lucem prodirent; idque adeò præproperè, ut nisi totum extirpassemus Uterum, haud dubiè omnes expulsi fuissent. Dissecti Uteri crassities vix major erat quàm in vacuis, secus ac in mulieribus accidere diximus: in illius cavitate undecim fœtus calcitrantes conspeximus, qui mediante membranâ Chorio, quâ omnes seorsum involvuntur, tam arctè simul copulabantur, ac si uno eodemque Chorio inclusi

fuiſſent. Singuli fœtus Chorion ab arteriâ Omphalo-meſentericâ ſanguinem ſuum accipiebat, & Amnio proximè incumbibat. Ad membranarum figuram penitus examinandum, primò per tubulum Amnium ſtatu diſtendimus, quòd figuram renis nobis exhibuit, in quo nihil omnino liquoris continebatur; quo viſo tubulum per foramina in albicante Placentæ parte conſpicua in membranam urinariam immiſimus, quâ methòdo vidimus eam pluribus quaſi cellulis excavari, quarum capacitas alteri, in quâ fœtus erat, non multum cedebat: in membranâ hâc urinariâ drachmam ſemis liquoris urinoſi offendimus, cujus ingreſſum ut inveſtigaremus, ſiphonis beneficio primò liquorem, deinde flatum per Pudenda in veſicam urinariam immiſimus, ſed neutrum eorum in membranam urinariam adigere potuimus. Placenta in hiſce animalibus illud peculiare obtinet, quod licet unica ſit, duplici tamen ſubſtantia

tiâ constet, rubicundâ unâ & albicante alterâ, quæ licet facilè à se invicem separentur, utraque tamen in partu unâ cum foetu excluditur. Albicans placentæ substantia, quæ inter rubram & Uterum medium occupat, sex vel septem ut plurimum foraminibus perforatur, quibus inflatis rubra placentæ portio instar spongiæ intumescit. Placenta hæc duplici vasorum genere gaudet, duas arterias habet ab arteriæ Magnæ trunco, & unicam venam ab Hepaticâ ortam, quæ antequam Placentam subeunt in varios ramos finduntur, qui promiscuè ad omnes ejus partes excurrunt.

Ex iis, quæ circa cuniculorum aliorumque animalium dissectiones multiplici experienciâ edocti superius memoravimus, constat

Primò, falli eos, qui dicunt tam conjugatas quam virgines Ova toties memorata sæpissimè excernere, quoniam glandulosa substantia, cujus beneficio illa è Testibus exturbantur,

-SMIAS

X 4

tan-

tantummodo post coitum fecundum
inter Ovorum folliculos excrescat.

Secundò, quod Ova intra spatium
duorum vel trium dierum ad magni-
tudinem cereæ nigri majōris non ex-
crescant, quoniam illa masculino fe-
mine irrorata per tres dies in cunicu-
lis, & in aliis animalibus, quæ diu-
tius Uterum gerunt, per aliquot septi-
manas in Testibus immorentur, in iis
que sensim magis & magis diminuan-
tur, donec decuplo quam ante coi-
tum minora per crassiusculam earum
membranam expellantur, & ab Ovi-
ductibus excepta ad Uterum dedu-
cantur, ubi ratione superius enarratâ
incrementum sumunt.

Tertiò, non dari foetus humanos
triduanos aut quatruiduanos; quia in
cuniculis, quæ tantum per 31. diem u-
terum gerunt, Ova tertio duntaxat die
ad Uterum pertingunt, in quibus no-
no à coitu die solummodo nubecula
vix conspicienda comparet, quod
adhuc longè tardius contingit in iis
anima-

animalibus, quæ diutius Uterum gerunt, & quorum Ova plusquam per mensem limpidissima permanent.

Quarto, erroris arguendam esse vulgarem illam opinionem, fœmellas in coitu fœcundo semen semper retinere; nam cunicula 29. post coitum die dissecta, statim à coitu exceptum masculi semen remiserat, & nihilominus undecim fœtus utero completabatur; quod in aliis etiam cuniculis nobis sæpius observare licuit.

Atque sic Tractatum nostrum de Mulierum Organis generationi inservientibus D. O. M. propitio exegimus, quem Cordatorum Virorum iudiciis lubens submittimus, non ut libidini vel minimus adjiciatur stimulus, sed ut veritas, & Reip. Medicæ commodum magis magisque promoveatur; & nunquam satis admiranda Omnipotentis providentia, quâ humani generis propagationem ac conservationem tam miraculosè tuetur, omnibus & singulis innotescat.

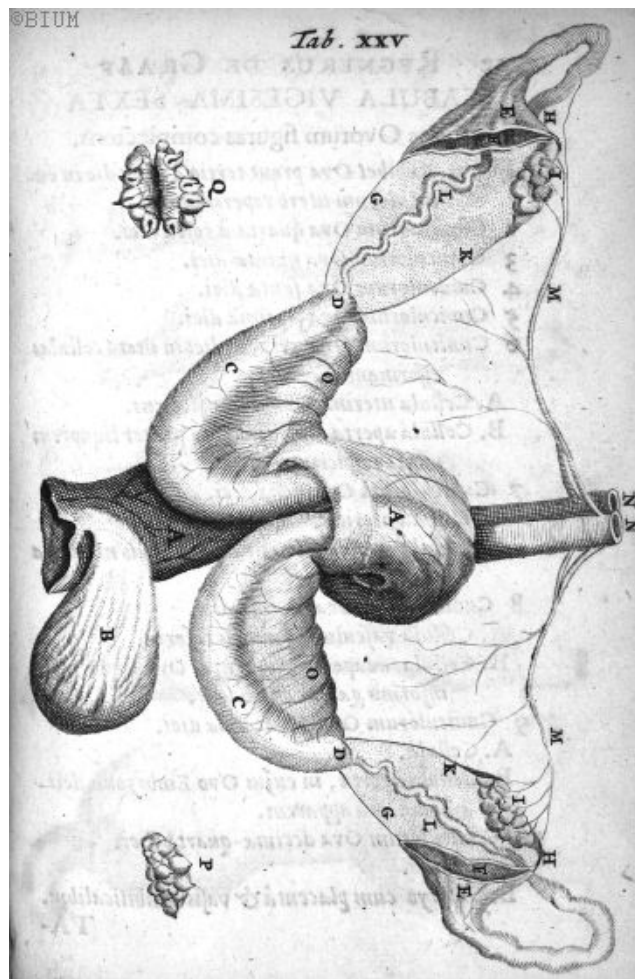
TABULA VIGESIMA-QUINTA

Cuniculi partes genitales exhibet.

- AA. Vagina.
 B. Vesica urinaria.
 CC. Uteri Cornua antrorsum protracta.
 DD. Oviductus principium à Cornu exortum.
 EE. Oviductus extremitas instar infundibuli sensim dilatata.
 FF. Infundibuli cavitas Testes excipiens.
 GG. Membranosum vinculum infundibulum Uteri Cornu annectens.
 HH. Infundibuli portio Testibus annexa.
 II. Ovaria sive Testiculi sursum protracti.
 KK. Membranosum vinculum Ovarium Uteri Cornu annectens.
 LL. Membrana tenuissima inter duo vincula existens.
 MM. Vasa sanguinea ad Testes excurrentia.
 NN. Vena Cava & arteria Magna portiones.
 OO. Hypogastrica vasa ad uterum delata.
 P. Cuniculi Testiculus in quo secundo à coitu die folliculorum papillæ apparent.
 Q. Testiculus in quo tertio à coitu die folliculorum crassities & cavitates, in quibus Ova delituerunt, apparent.

-A T

T A-

332 REGNERUS DE GRAAF TABULA VIGESIMA-SEXTA

Varias Ovorum figuras complectens.

Fig. 1. Exhibet Ova prout tertio à coitu die in cuniculorum utero reperiuntur.

2 Cuniculorum Ova quarta à coitu diei.

3 Cuniculorum Ova quinta diei.

4 Cuniculorum Ova sexta diei.

5 Cuniculorum Ova septima diei.

6 Cuniculorum Ova octava diei in utero cellulas efformantia.

A. Cellula uterina Ovum complectens.

B. Cellula aperta, in cuius Ovo præter liquorem nihil conspicitur.

7 Cuniculorum Ova nona diei.

A. Cellula uterina.

B. Cellula aperta, in cuius Ovo exilis nubecula comparet.

8 Cuniculorum Ova decima diei.

A. Cellula vasculis sanguineis referta.

B. Cellula adaperata, in cuius Ovo Embryo ut informis galba conspicitur.

9 Cuniculorum Ova duodecima diei.

A. Cellula.

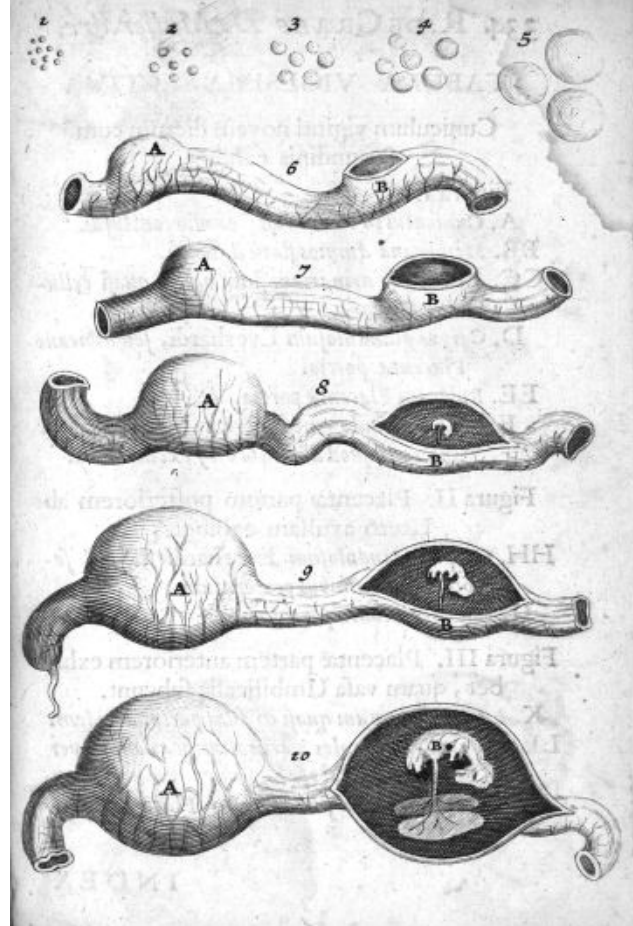
B. Cellula aperta, in cuius Ovo Embryonis delineamenta apparent.

10 Cuniculorum Ova decima-quarta diei.

A. Cellula.

B. Embryo cum placentâ & vasis umbilicalibus.

TA-

TABULA VIGESIMA-SEPTIMA

Cuniculum viginti novem dierum cum
Secundinis exhibet.

Figura I.

- A. Cuniculus in Membranâ Amnio conclusus.
 BB. Membrana Amnios flatu distenta.
 CC. Membrana urinaria inflata varias quasi cellu-
 las efformans.
 D. Corpus glandulosum Everhardi, seu albicans
 Placentæ portio.
 EE. Rubicans Placentæ portio.
 F. Vasa Omphalo - mesenterica Needhami ad
 Chorion (quod ablatum est) excurrentia.

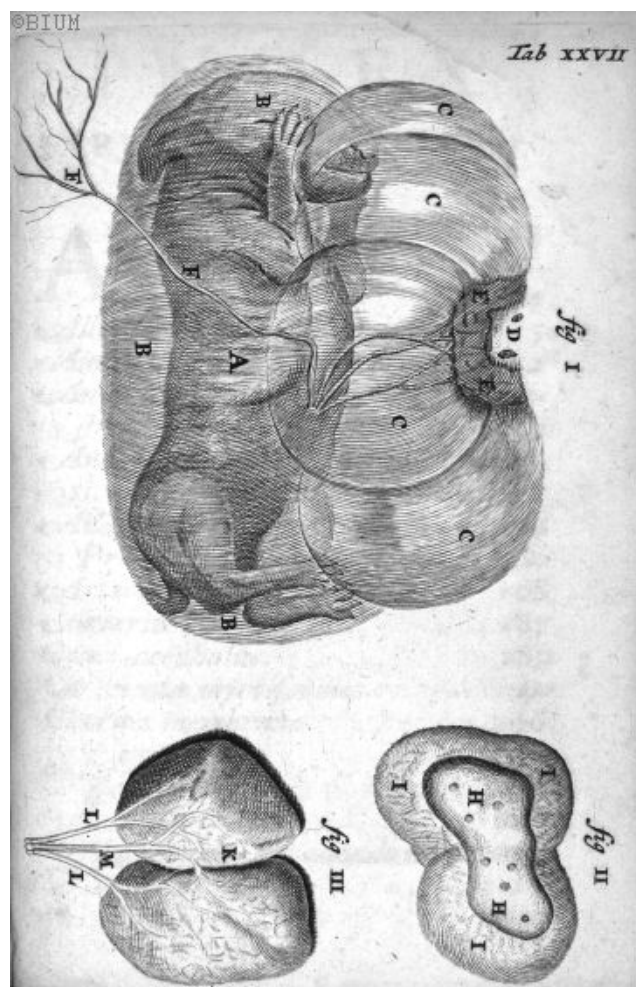
Figura II. Placentæ partem posteriorem ab
Utero avulsam exhibet.

- HH. Corpus glandulosum Everhardi sex vel se-
 ptem foraminibus perforatum.
 II. Rubra Placentæ portio.

Figura III. Placentæ partem anteriorem exhi-
 bet, quam vasa Umbilicalia subeunt.

- K. Linea Placentam quasi in duas partes dividens.
 LL. Arteriæ Umbilicales variis ramificationibus per
 Placentam dispersæ.
 M. Vena Umbilicalis similiter per Placentam di-
 spersa.

INDEX

INDEX

RERUM MEMORABILIVM.

A	<i>Allantois.</i>	273
	<i>ejus figura varia.</i>	ibid.
	<i>usus.</i>	275
	<i>Allantois qualis in hominibus.</i>	275
	<i>Amnios membrana.</i>	272
	<i>Anastomoses inter arterias Hypogastricas.</i>	109
	<i>Anastomoses inter arterias Spermaticas & Hypogastricas.</i>	ibid.
	<i>Anastomoses inter venas & arterias</i>	
	<i>Præparantes non dari.</i>	160
	<i>Arteriæ Hypogastricæ.</i>	108
	<i>Arteriæ Umbilicales.</i>	287
	<i>Canis acephalus.</i>	289
	<i>Caruncula myrtiformes.</i>	40
	<i>Chorion membrana.</i>	266.
	<i>ibid ejus figura.</i>	267
	<i>vasa.</i>	270
	<i>usus.</i>	272
	<i>quomodo, & quando utero anne-</i>	
	<i>bitur.</i>	271
	Y	Cir-

INDEX RERUM

<i>Circulatio sanguinis.</i>	161
<i>Clitoris.</i>	16
<i>ejus appellationes.</i>	ibid.
<i>magnitudo.</i>	17
<i>substantia.</i>	23
<i>vasa.</i>	25
<i>usus.</i>	27
<i>Clitoridis corpora nervosa.</i>	22
<i>Clitoridis muscoli.</i>	24
<i>Clitoridis Præputium.</i>	22
<i>Colli uterini cavitas.</i>	99
<i>Collum uteri an dilatetur in gravi-</i>	
<i>dis.</i>	95
<i>Cornua uterina non habent mulieres,</i>	
<i>sed bruta.</i>	95
<i>Cotyledones.</i>	190
<i>Coxas ampliores cur habeant mulie-</i>	
<i>res.</i>	93
<i>Cuniculi femellæ partes genitales.</i>	308
<i>Cuniculi ante coitum dissecti inspectio.</i>	ibid.
<i>dimidiâ horâ post coitum dissecti</i>	
<i>inspectio.</i>	310
<i>sex horis post coitum dissecti in-</i>	
<i>spectio.</i>	ibid.
	vi-

MEMORABILIVM.

viginti-quatuor horis post coitum dissecti inspectio.	311
viginti septem horis post coitum dissecti inspectio.	ibid.
quadraginta octo horis post coitum dissecti inspectio.	312
quingenta duabus horis post coitum dissecti inspectio.	ibid.
tertio à coitu die dissecti inspectio.	313
quarto à coitu die inspectio.	315
quinto à coitu die inspectio.	316
sexto à coitu die inspectio.	ibid.
septimo à coitu die inspectio.	317
octavo à coitu die inspectio.	318
nono à coitu die inspectio.	319
decimo à coitu die inspectio.	320
duodecimo à coitu die dissecti inspectio.	321
decimo-quarto à coitu die dissecti inspectio.	322
vigesimo-nono à coitu die dissecti inspectio.	323
Dolores lumbares menstruorum tempore unde.	112

INDEX RERUM.

<i>Embryonis in Ovo primordium, & augmentum.</i>	265
<i>Excrementa embryonis unde.</i>	287
<i>Excrementorum color unde.</i>	288
<i>Fluor muliebris.</i>	136
<i>Fluoris incommoda.</i>	137
<i>Fluor quomodo à Gonorrhœa distinguendus.</i>	139
<i>Fœmellæ cur citius submergantur.</i>	232
<i>Fœtus in Tubâ reperti.</i>	251. & seqq.
<i>Fœtus quomodo in Abdomine inter intestina excrescunt.</i>	254
<i>Fœtus per os nutriri.</i>	286
<i>per umbilicum.</i>	288
<i>Foliaceum Tubarum ornamentum.</i>	229
<i>Frænum labiorum.</i>	39
<i>Fricatrices.</i>	20
<i>Gallinæ partes genitales.</i>	200
<i>Gallarum Ova quomodo fœcundantur.</i>	202
<i>Gallos duplici Pene adornari.</i>	203
<i>Hernia inguinalis quomodo in mulieribus excitatur.</i>	147
<i>Humores fœtum ambientes.</i>	277
<i>an alibiles, an excrementitii? ib.</i>	eo-

MEMORABILIMUM.

<i>eorum in tunicas pertingendi mo-</i>	
<i>us.</i>	281
<i>Hydatidum & Ovorum in Testibus</i>	
<i>differentia.</i>	184
<i>Hymen.</i>	35
<i>nihil aliud quàm Vaginæ coar-</i>	
<i>ctatio.</i>	46
<i>Infundibulum in gallinis.</i>	205
<i>Lacunæ.</i>	80
<i>earum usus.</i>	ibid.
<i>Lacunarum humor.</i>	212
<i>unde oriatur.</i>	213
<i>Ligamenta alis vespertilionum assimi-</i>	
<i>lata.</i>	234
<i>Ligamenta uteri.</i>	142
<i>eorum usus.</i>	153
<i>Ligamenta uteri Lata.</i>	142
<i>Ligamenta uteri Rotunda.</i>	147
<i>eorum fabrica.</i>	148
<i>quomodo relaxantur.</i>	143
<i>nullam cum Clitoride commu-</i>	
<i>nionem habere.</i>	148
<i>usus incongruè illis à quibusdam</i>	
<i>designatus refellitur.</i>	150
<i>Lymphatica Testiculorum vasa.</i>	177
Y 3	Lym-

INDEX RERUM

<i>Lymphatica uteri vasa.</i>	113
<i>Meatus urinarius. vide Urethra.</i>	
<i>Membrana præter naturam in Pudendis excreta.</i>	42. & seqq.
<i>Membranarum fœtum ambientium incrementum varium.</i>	265
<i>Menstrua alba. vide Fluor muliebris.</i>	
<i>Menstrua.</i>	124
<i>per quas vias expurgentur.</i>	ibid.
<i>an quantitate, an qualitate percent.</i>	134
<i>quâ ratione à naturâ excitentur.</i>	130
<i>Menstrua dum fluunt an uterus augeatur.</i>	105
<i>Mons Veneris.</i>	12
<i>Mulieres sine Peni in vaginam admissione ingravidari posse.</i>	51
<i>Musculus Sphincter.</i>	82
<i>ejus usus.</i>	ibid.
<i>Nervi uterini.</i>	113
<i>Nymphæ.</i>	29
<i>earum appellatio.</i>	ibid.
<i>figura.</i>	33
<i>magnitudo.</i>	30
	nu-

MEMORABILIUM.

numerus.	219	da	ovulorum	ibid.
fitus.	29			
substantia.	33			
bid.	34			
usus.	34			
Nymphotomia.	31			
Osculum uteri.	97			
an in gravidis exactè claudatur.	98			
in coitu an Penem excipiat.	97			
Ova gallinarum quomodo fecundantur.	202			
Ova in omni animalium genere reperiri.	181			
quâ ratione in Testibus generantur.	185			
cur duriori cortice non involvantur.	180			
quâ ratione è Testibus propelluntur.	245			
per quas vias.	246			
bid.	ibid.			
quâ ratione ad uterum pertinent.	249			
eorum in utero figura.	262			
magnitudo.	ibid.			
materia.	263			
	Y 4.			Ova

INDEX RERUM

Ova in utero ab ipsis primordiis ge-	
minâ tunicâ investuntur.	263
primis diebus utero non annectun-	
tur.	ibid.
quomodo in utero argentur.	264
Ovorum in utero mutatio.	265
Ovarium gallinarum.	207
Ovarium mulierum.	vide Testes
Oviductus gallinarum.	205
qualis in effœtis.	206
Oviductus mulierum.	vide Tubas
Fallopianas.	211
Partes genitales tuniculorum.	308
Partes genitales gallinæ.	200
Partes genitales mulierum.	201
earum divisiones variæ.	2. & seqq.
Partium genitalium mulierum cum	
avium genitalibus similitudo.	244
Placenta uterina.	290
ejus appellationes.	ibid.
figura.	294
magnitudo.	293
numerus.	290
situs.	291
substantia.	294
	vasa.

MEMORABILIMUM.

vasa.	295
usus.	296
Placenta quandonam efformatur in mulieribus.	293
Placenta præter naturam integrum.	
Ovum involvens.	294
Plexus retiformis.	84
ejus usus.	ibid.
Polypi.	113
Præparantes arteriæ mulierum quo- modo à virorum differunt.	156
Præparantes venæ mulierum quomo- do à virorum differunt.	162
Præparantia vasa mulierum.	156
eorum usus.	164
Præputium Clitoridis.	22
Prolapsus uteri.	143
Prolapsu uteri laborantis dissectæ in- spectio.	146
Prostatæ mulierum.	67
Pudendum muliebre.	7
ejus appellationes.	ibid.
situs.	9
Pudendum quale in virginibus.	37
& seqq.	

INDEX RERUM

<i>Rima Pudendi.</i>	9
<i>ejus usus.</i>	10
<i>Sanguinis effluxus in primo coitu unde proveniat.</i>	40
<i>Sanguinem in primo coitu cur aliquan- do virgines non emittant.</i>	54
<i>Semen muliebre.</i>	194
<i>de eo opiniones variæ.</i>	ibid.
<i>Semen masculinum an ad uterum per- tingat.</i>	238
<i>an in Tubas ascendat.</i>	239
<i>Testes muliebres.</i>	171
<i>eorum figura.</i>	172
<i>integumenta.</i>	174
<i>magnitudo.</i>	173
<i>situs.</i>	171
<i>substantia.</i>	175
<i>usus.</i>	186
<i>Testiculorum contenta naturalia.</i>	177
<i>Testiculorum contenta præternatura- lia.</i>	178
<i>Testiculorum vesiculæ.</i>	179
<i>cur Ova appellantur.</i>	180
<i>Tubæ Fallopianæ.</i>	211
<i>earum capacitas.</i>	237
	de-

MEMORABILIMUM.

<i>descriptio.</i>	228
<i>longitudo.</i>	237
<i>numerus.</i>	229
<i>substantia.</i>	235
<i>usus.</i>	237.249.255
<i>Tubæ quales in ovibus, vaccis, cuniculis, &c.</i>	230
<i>Tubarum cum Oviductibus similitudo.</i>	212
<i>Tubarum cum Testibus conjunctio.</i>	234
<i>Vagina uteri.</i>	74
<i>ejus actio.</i>	87
<i>appellatio.</i>	74
<i>crassities.</i>	78
<i>figura.</i>	76
<i>latitudo.</i>	78
<i>magnitudo.</i>	77
<i>situs.</i>	75
<i>substantia.</i>	78.82
<i>vasa.</i>	85
<i>usus.</i>	87
<i>Vaginæ constrictio in coitu unde.</i>	82
<i>Vaginæ orificii coarctatio.</i>	38
<i>Valvulæ Tubarum.</i>	231.233
<i>Vasa Clitoridis.</i>	25
<i>Vasa</i>	

INDEX RERUM

<i>Vasa Deferentia Veterum.</i>	220
<i>tantum ligamenta esse.</i>	224
<i>cur rejiciuntur.</i>	250
<i>Vasa Deferentia quorundam Neoteri-</i>	
<i>corum rejiciuntur.</i>	225
<i>Vasa Placentæ.</i>	295
<i>Vasa Præparantia. vide Præparan-</i>	
<i>tia vasa.</i>	
<i>Vasa Vaginam perreptantia.</i>	85
<i>Vasa Umbilicalia.</i>	282
<i>eorum usus.</i>	285
<i>Vena Umbilicalis.</i>	284
<i>Venæ Hypogastricæ.</i>	111
<i>earum anastomoses.</i>	ibid.
<i>Vesiculæ Testiculorum.</i>	179
<i>cur Ova appellantur.</i>	180
<i>Virginitatis certum signum an detur.</i>	
<i>49. & seqq.</i>	
<i>Vitellus quâ ratione ad uterum per-</i>	
<i>tingat.</i>	210
<i>Urachus.</i>	284
<i>Urethra.</i>	64
<i>ejus latitudo.</i>	65
<i>longitudo.</i>	66
<i>situs.</i>	64
<i>Use-</i>	

MEMORABILIMUM.

<i>Uterus.</i>	91
<i>eius appellatio.</i>	ibid.
<i>crassities.</i>	102
<i>figura.</i>	94
<i>magnitudo.</i>	101
<i>membranæ.</i>	106
<i>numerus.</i>	92
<i>situs.</i>	ibid.
<i>substantia.</i>	106
<i>usus.</i>	114
<i>Uteri Cavitas unica.</i>	96
<i>eius figura.</i>	100
<i>magnitudo.</i>	ibid.
<i>Uteri Cervix. vide Collum uteri.</i>	
<i>Uteri Ligamenta. vide Ligamenta.</i>	
<i>Uteri monstrosi exemplum.</i>	114. & seq.
<i>Uteri Osculum.</i>	97-99
<i>an in gravidis exactè claudatur.</i>	98
<i>Uteri vasa.</i>	108
<i>eorum usus.</i>	114
<i>Uterus an invertatur.</i>	146
<i>Uterum in Hystericâ passione non ad</i> <i>fauces ascendere.</i>	151
<i>Uterus quare in Hypogastrio.</i>	92
<i>quibus partibus alligatur.</i>	94
<i>Ute-</i>	

INDEX RER. MEMORAB.

*Uterus quo magis extenditur, eo magis
incrassatur.* 103

*Uterus quo tempore, & modo ad pristi-
num statum reducitur.* 104

Vulvæ labia. 10

FINIS.

